

SLOVENEK

Velja po pošti:
 Za celo leto naprej . . . K 20.—
 za pol leta K 13.—
 za četrt K 6.50
 za en mesec K 2.30
 za Nemčijo celoletno . . . 25.—
 za ostalo inozemstvo . . . 35.—

V upravnishvu:
 Za celo leto naprej . . . K 22.40
 za pol leta K 11.20
 za četrt K 5.60
 za en mesec K 1.90
 Za pošiljanje na dom 20 v, na
 mesec. — Posamezne štev. 10 v.

Inserati:
 Enostolpna petstvarsta (72 mm):
 za enkrat po 15 v
 za dvakrat 13
 za trikrat 10
 za več ko trikrat . . . 9

V reklamnih noticah stane
 enostolpna garmondvrsta
 30 vinarjev. Pri večkratnem
 objavljenju primeren popust.

Izhaja:
 vsak dan, izvenišdel nedelje in
 praznikov, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
 sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravišstvo je v Kopitarjevih ulicah št. 6.
 Sprejema naročnine, inserate in reklamacije.
 Upravišškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 16 strani.

Tega se bojé!

Že davnej je mogel, kdor je položaj pazljivo motril, spoznati, da se Nemci nove vlade in novega zistema ne bi tako hudo bali, če ne bi tudi Jugoslovani pri tem zahtevali nekaj prostora na solncu. Tudi tri češke resortne ministre bi Nemci prenesli, če ne bi bilo drugače, ampak en sam zastopnik Jugoslovani jih spravlja iz ravnotežja, da so ob vso razumnost.

Poslanec Steinwender je najbolj pameten Nemec in tudi baron Chiari ima dobre momente. Steinwender je že pred letom opozarjal s svojo marljivo žurnalistiško delavnostjo Nemce na to, naj se pripravljajo na tisti čas, ko se bo nekaj zgodilo, kar se zgoditi mora. Mož je očito meril na to, da Jugoslovani ne bo moč delj odtrivati od tistega mesta, ki jim v državi že davnej gre.

Danes je ta trenutek tu in med Nemci je nastal hud boj. Boljši del se bori zoper slabši, avstrijska pamet z velenemsko norostjo, potreba sporazuma z nagonom ščuvanja, politična previdnost z zaletavostjo, spoznanje, da Slovani vstajamo, s slepo strastjo, da nas treba ubiti.

Hud boj je in danes še nihče ne ve, kdo bo zmagal.

Ampak najbolj hud je ta boj zato, ker smo se naenkrat, v prvič v tem boju, pokazali Slovenci in Hrvati. Po čegavi zaslugi, o tem nočemo pisati, da ne bi nas kdo imel za malenkostne; pa saj je itak zadosti znano. Sicer pa bi mi prvenstvo v tej zadevi tudi nasprotnikom privoščili, ker se gre za skupne narodne interese. Dejstvo je, da smo do včeraj bili heloti, ljudstvo druge vrste, danes se z nami računa, in sicer računa v prvi vrsti. Že davnej bi bila rešena kriza, če bi nas ne bilo in če bi se ne šlo zato, da se nam da majhni drobec one pravice, ki imamo do nje pravico, a jo dozda še nikoli nismo uživali.

Zelo verjetno je, da bo strah pred nami prevladal in da bodo naši nasprotniki morebiti rajši še enkrat pokusili z nasiljem vlade, ki je v njihovi službi, kakor da bi Jugoslovani dovolili sedeti z njimi pri eni mizi. A gotovo je, da obračun pride. Nič ne more več ustaviti naših zahtev, naše vprašanje ostane odprto, naš narod pripravljen in ne bo prej miru in zdravilnih razmer v Avstriji, dokler Jugoslo-

vani ne postanemo tak faktor v državi, kakor po svojem številu, zgodovini in nalogi na jugu zaslužimo.

Če pa bi morebiti — kar komaj moremo verjeti — med Nemci prevladala pamet, potem si ne želimo nič drugega kakor to, da si bomo znali ohraniti, kar smo si s toliko težavo priborili! Potem šele, ko bo naš glas veljal tudi v posvetu krone, potem šele se začne prava pravi boj za našo staro pravdo! In za to moramo imeti mož trdega, pokončnega hrbta, mož, ki bodo z narodom čutili, tudi ko bodo daleč od njega, mož, ki ne bodo zastopali vlade pri Jugoslovanih, ampak vedno Jugoslovane pri vladi!

Pa naj bo tako ali drugače: slovenski narod bo velik in bo močan in bo korakal naprej po tej ali po drugi poti, zvest Bogu in vladarju, a nikoli več pokoren krivičnosti in zapostavljanju!

Spoštujemo sami sebe!

Do zadnjega časa je mislil vsak črevljár in vsak krojač, vsak branjevec in vsaka kramarica, pa tudi vsak veletržec in industrijalec, vsak zdravnik in vsak »advokat«, da mora imeti poleg slovenskega tudi nemški napis. Nemci si na naših tleh upajo imeti samo nemške, mi na svojih ne samoslovenskih napisov! Deloma to prihaja od umazane dobičkarije, deloma iz stare tradicije, ker smo od nekda navajeni tako.

Pa še nekaj, ko že govorimo o napisih! Mi moramo zahtevati, da bodi slovenščina pri vseh državnih, vladnih, železniških, poštinih in drugih takih napisih na slovenski zemlji na prvem mestu. Če že mora biti nemščina tista mreža, ki prepleta celo državo, če že brez nemščine taki napisi nikjer ne smejo biti, — to pa je vendar najbolj skromna in pametna zahteva, da bodi domači jezik na prvem mestu! Morda bo kdo rekel: Na tem ni toliko ležanje! Nam se pa vidi, da je tisti zgornji nemški napis nad slovenskim živ izraz nemškega dominiranja nad nami, slovenski spodnji napis pa jasen dokaz naše — inferiornosti. Le poglejte enkrat, kakšni napisi so na poštah! Slovenščina najde pod preširno nemščino komaj majčkeno prostorčka na spodnjem robu. Poštno ravnanje, kakor kaže, posebno vestno skrbi, da bi se mi kaj ne prevzeli in da bi se dobro zavedali naše »inferiornosti

stl.« Tisti spodnji napis je dokaz, da smo mi v vsakem oziru — spo-
 da j, in da je nekdo nad nami, ki nas — tlači! Mi pa s tem ne smemo biti zadovoljni, mi nočemo biti »manj vreden« narod, mi hočemo biti ravnopravni! In če že nemščina na vsak način mora biti povsod, kjer je kaj cesarsko - kraljevega, — pa bodi, a na pristojnem mestu! Prvo mesto gre po vseh pravih pameti jeziku, ki je v deželi v veliki večini v rabi! Kakor v pisavi tako pa tudi v govoru, pri izklicavanju postaj itd.

Če pa zahtevamo, da nas država spoštuje, — spoštujemo najprej sami sebe! Vedno in povsod! Ne delajmo Nemcem krivice, — a ne dajmo jim nikjer predprav, ki jim ne gredo z ozir-
 rom na njih število.

Slovenska zemlja naj dobi povsod popolnoma slovensko lice!

Ljubljana — poslovenjaj se vedno bolj!

Pa tudi dežela posloveni se! Tudi po naših vaseh vise še dvojezični krajevni napisi, ali pa počekane table. Le nekaj občin je, ki imajo lepe samoslovenske napise. Drugod so ali župani ali občani premalo zavedni, ali pa so nemškutarski okrajni glavarji in njih oprode, žandarji preprečili poslovenjenje. V Ljubljani, kjer je še vendar nekaj Nemcev, bi smeli biti samoslovenski napisi; na deželi, kjer ni nobenega Nemca, pa ne! Ali ni to narobe svet?

Deželni zbor in odbor sta storila svojo dolžnost in od vlade zahtevala pravice za samoslovenske napise. Vlada na to ni odgovorila. Qui tacet, consentire videtur. Pozivljemo torej naše občine, naj izvedejo, kar jim vlada dovoljuje. Ako pa bi se pojavile zopet kakke zapreke, naj se obrnejo na naše poslance, ki bodo vedeli, kaj imajo storiti.

V štajarskem deželnem zboru, v deželi, katere tretji del je slovenski in šteje 400.000 duš, niso pustili zastopniku Slovencev, dr. Korošcu, govoriti slovensko! Komu pride v Gradcu na misel delati kake slovenske napise, zapisnike in poročila? Kako je s slovenskimi pravicami v deželnem zboru koroškem, o tem še govoriti ni!

Toda čemu dalje pisati o tem! Prepričani smo, da bo nova večina našega deželnega zbora delo poslovenjenja, ki ga je pričela izvajati, tudi na celi črti izvedla.

Spoštujemo in varujemo torej svoje pravice sami, — potem se ne bo ponav-

ljal več dogodek žalostnega spomina, da bi morali naši ljudje kri prelivati, življenje darovati in po ječah ječati, zaradi par napisov!

Krivice nikomur; — a najmanj samim sebi!

Slovenski zemlji — slovensko lice!

Povest o rotovžu.

V naši predvčerajšnji številki smo poročali o razpravah zadnjega občinskega sveta, v katerem se je govorilo o našem častitljivem rotovžu. Interpelacija gosp. občinskega svetnika dr. Trillerja nam je zadostilen dokaz, da gospodje mestni očetje niso še vsi izgubili smisla za to velezanimo in velevažno stavbo. Nedvomno je še več občinskih svetnikov dr. Trillerjevega naziranja. Argumente, ki jih je rabil dr. Triller v obrano mestne hiše, je v svojem spisu neodvisno obrazložil dr. Mantuani, kojega spis je že teden dni pred to občinsko sejo ležal gotov v našem uredništvu. To dokazuje, da smo na umetniško-prosvetnem polju edini.

Mi bi se s to zadevo nič več ne bavili, da ni g. župan Hribar govoril — po svoje. Župan je rekel v svojem poročilu, da bi bilo najbolje, da se poderó orientacijske številke 1, 2 in 27; in št. 1 je mestna hiša, po domače rotovž; torej se naj rotovž podere po županovem načrtu.

Zoper ta atentat se je pa dvignilo vse razumnišvo kot en mož. Tudi najbližji politični pristaši županovi se niso mogli v svojem prepričanju strinjati z njim. Hribarju je postalo malce gorko in ker ni mogel ni znal zastopati svojega vandalskega načrta — je pa začel uhajati. To govorčenje, da ni rekel, da naj se rotovž podre, da ni še nobenega sklepa, itd., to vse skup ni nič, posebno če pomislimo, da trdi to isti Hribar, ki je tajil dejstvo, da je podpisal nemško - liberalno pogodbo, a je bil grozovito razkrinkan. Skratka, našemu naziranju se je pridružila inteligentna Ljubljana zoper župana, in sedaj mora ta nazaj — ne da bi mu ked piskal spremnico.

Kako župan manevrira, je razvidno iz njegove opazke glede c. kr. centralne komisije. »Nekdo« je poročal o tej zadevi tja. Strašno! To razžaljenje županovega veličanstva! Čemu pa se vendar konservatorji in korespondenti, če ne bi izpolnjevali svojih dolžnosti? In centralna komisija ima baje toliko zaupanja v županovo osebo, da tega kratkomalo ne verjame, kar se ji je

LISTEK.

O modernih načelih ohraniti zgodovinske spomenike.

(Dr. I. Mantuani.)
 (Daje.)

Ruskin je moral razviti vso svojo agitatorično moč in zastaviti vso avtoriteto, da je uravnaval narobe početje na onih potih in stezah, katere je bil svojim rojakom sam pokazal.

Iz teh korektivnih spisov, ki so bili naperjeni proti napačnemu postopanju na Angleškem v prvi vrsti, so se razvila moderna načela za ohranitev zgodovinskih spomenikov.

Tako smo ob kratkem narisali in pregledali zgodovinski proces moderne smeri. Ponovim, da so se porodila na Francoskem, vzgojila pa na Angleškem. Sedaj so se Nemci polotili te zadeve in pišejo, kot da so jo oni ustvarili. — Ruskin sam je 1887 na umu obobil in ni mogel nič več posegati v ta boj za načela pri konserviranju zgodovinskih spomenikov. Namesto njega se je pojavilo mnogo somišljenikov, ki so vsi zadevo tirali do nasprotnih skrajnosti. To enostranost je pa ublažil od-

por konservativnih skupin, tako da smemo danes govoriti o določenih temeljnih načelih za ohranjanje zgodovinskih spomenikov.

Stvari, smeri in načela, katera imajo tako dosleden in dolgotrajen zgodovinski razvoj, stojé na široki podlagi kulturne upravičenosti, ne samo ene stranke ali enega veka, ampak vseh strank in vekov, ki jih obsega razvojna perioda. In baš zaradi tega se ne dajo zatajiti in molče potlačiti. In tudi nam se bo držati jih, če nočemo veljati za zaostale in brezkulturne sodobnike v 20. veku.

Kot pametni ljudje se pa tudi vprašamo: Ali so pa tudi ta načela res praktično upravičena? Ali jih moremo nadomestiti morebiti z boljšimi?

Izcimila so se, kot smo se uverili, ob času velikih zadač, katere reševati je bilo tedanjemu rodu nemogoče; recimo naravnost: nezmožnost je mati te smeri. V umetnostni zgodovini poznamo samo dva slučaja, ko ljudje te nezmožnosti niso poznali: to je bila grška umetnost predaleksandrijske dobe in pa krščanska umetnost za časa gotike. V obeh dobah postopa umetnost odločno in samostojno v vseh panogah, od temeljne zasnové do zadnjega okraska! In pa brezobzirna je, brez pijetete, zato ker je imela mesto podrtih

in odpravljenih objektov vedno kaj boljšega za nadomestilo.

In da se ne mudimo dalje, naša doba je istotako nezmožna, kot so bile zgodovinske, razven grške in gotiške. Nezmožna je zato, ker nima novih problemov, nezmožna, ker se bori z materialom, nezmožna, ker nima samostojnih estetiških oblik. Morebiti se mi bo kdo smejal trdečemu take stvari danes v Ljubljani, v tem razvijajočem se mestu najmodernejših oblik, kjer secesija kar kipi in si postavlja monument za monumentom! Morda. Če je pa zasledoval tok umetnosti in pa naziranje umetniške elite, mi bo pa pritril; za resnico je pa to vseeno, če se strinja z menoj ali pa ne.

Mi ne moremo starih spomenikov z boljšimi, novimi nadomestiti, in zato smo dolžni, stare ohranjovati, dokler je moč.

Poglejmo si najprej spomenike same in njihov pomen.

To so zgodovinske listine, sezidane, v kamen vklesane ali pa naslikane, priče prošlega življenja, svedoki pristne domače kulture. Pripovedujejo nam, kako so naši očetje živeli, kako so delali in počivali, kako so molili in se veselili, kako so se kretali, kako umetniško tvorili in estetiško čutili. Noben popis, bodisi še tako plastičen

in vznesen, ni v stanu izvabiti tako točnih duševnih podob in takih vtisov, kot baš zgodovinski spomenik s svojimi nepristranskimi oblikami in s svojo določeno lego.

In ker je zgodovina neprecenljiva vzgojevalna sila, ker sloni njena zgovornost in neovržna moč ob nepokvarjenih virih, zato je treba umetniške spomenike, te neme kulturne vire, kolikor mogoče nepopačene ohraniti, isto tako kot ravnamo z listinami v naših arhivih. Tudi v listinah ne smemo meniti nič tebi nič prenarajati besedila, odstranjati posamezne dele ali pa jih ustavljati, ker se s takim postopanjem smisel prvotne zasnove in pravnega jedra pretvarja in predrugačuje.

Spomeniki nas pa uče navadno še drugih stvari, ki niso vedno na prvi mah razumljive. Če pogledamo, recimo kako poslopje dandanes, ni nam povse jasno, vsaj na prvi pogled morebiti ne, zakaj da ravno na tem prostoru stoji in ne kje drugod. Če pa upoštevamo prejšnje razmere, pridemo navadno do izpoznanja, da je dotična stavba tako praktično nameščena, da bi dandanes noben arhitekt ne mogel pogoditi boljšega prostora za njo, ko bi imeli še sedaj take ali enake razmere.

A to ne velja samo za posamezne hiše, temveč tudi za cele vrste poslopij,

poročalo. In iz česa sklepa to gospod župan? Čujte! Pismo centralne komisije, ki ga je dobil naš mestni magistrat slove: »Centralna komisija je izvedela, da cenjeni mestni magistrat baje namerava postaviti v Ljubljani novo mestno hišo, ker stara ne ustreza več vedno množičim se zahtevam avtonomne občinske uprave. Centralna komisija popolnoma razumeva, da goji cenjeni mestni magistrat željo, dati modernemu mestu res moderno mestno hišo in bi ne imela nobenega povoda za vmešavanje, ako bi ne bila tudi izvedela, da naj se novo poslopje postavi na mestu, kjer stoji sedanje, da naj se torej stara posvetovalnica podre.

Po velikem potresu leta 1895. nima ljubljansko mesto več toliko starih poslopij, še manj pa starih spomenikov, da bi moglo preboleti še nadaljnjih izgub svoje umetniško - zgodovinske posesti; posebno bi pa bilo obžalovanja vredno odstranjenje stare posvetovalnice, ker ta ni samo zgodovinski, ampak tudi umetniški spomenik in ker je s svojimi starimi hišami mestnemu trgu najlepši kras. Če pade stara mestna hiša, potem kmalu ne bo nobena reč opominjala na to, da je Ljubljana mesto, ki ima veliko in dolgo preteklost. Po naziranju tukajšnjega urada pa vendar ni mogoče, da ima cenjeni mestni magistrat nakano, Ljubljani nje posebno svojstvo vzeti in jo izpremeniti v mesto z znakom pustega amerikanizma. Centralna komisija se torej nadeja, da slone njej došla poročila na kakem nesporazumljenju in upa, da bode dobila od cenjenega mestnega magistrata odgovor, katerega prosi in ki ji bo razpršil njeno bojazan.

Tako centralna komisija. Zdaj pa vprašamo: 1. Kje pravi ta urad, da ne veruje, kar se ji je poročalo? 2. Zakaj g. župan tega pisma ni doslovno prečital v seji? 3. Čemu tako netočno zavihanje? G. Hribar je v svoji županski mogočnosti pač toliko naiven, da ni izpoznal, kam pes tace molli in nima niti toliko tenkočutja, da bi bil le slutil, da je to v konventni obliki najodločnejši pritisk na našo mestno upravo, da se kar najhitreje izjavi o tej zadevi. Če bi centralna komisija tega ne verovala, bi ne zahtevala izjave; to je vendar vsakemu otročaku jasno — samo ljubljanskemu županu ne.

Kaka čutstva g. župana prevevajo, označuje nam drobtinica, ki jo je navedel iz svojega odgovora, poslanega centralni komisiji. To je bila »ovadbica«, in ta se po županovem poročilu ni izvršila toliko iz skrbi za rotovž, kot iz povsem drugega namena! Kaj je pa g. župan še vse povedal centralni komisiji v svojem odgovoru, to je menda pri seji zamolčal. Za Boga, kak namen pa je sploh še mogoč pri kakem poročilu na centralno komisijo? Njena kompetenca ne sega dalje, kot na polje ohranjanja starih, zgodovinskih in umetniških spomenikov. A pri g. županu je menda neka immanentna bojazan, naravnost patološka prikazen fiksne ideje, da ga nekdo preganja in ugonobuje, če se ne strinja z njegovimi naivnostmi in narodnimi uprizoritvami nezrelih naklepov! Kako malo je gospod Hribar premislil, kaj snuje, kaže že ta slučaj, da v eni sapi trdi, da se rotovž ne podre, pač pa sedanji hiši ob rotovžu, rotovž sam pa bi se v toliko izpremenil, da bi izgledal, kot prvotno. In za te stare hiše se zavzema central-

na komisija in najbrže ne bo pritrdila načrtom, reoprstinirati stari rotovž. — Na eno stvar pa naj opozorimo ljubljancane: to bi bil spet drug, povse nov načrt, o katerem dosedaj ni bilo ne duha ne sluha. Tako se pa ne dela v dobro urjeni občinski upravi. A mi smo popolnoma pomirjeni; občinski svetniki bodo v pravem času izpregovorili svoj veto zoper tako breznačelno poizkušavanje in nepremišljene eksperimente.

Eden, ki ve.

Mladeniški shod v Dobropoljah.

Na mladeniškem shodu v Dobropoljah v nedeljo, dne 5. t. m. je bilo navzočih čez 200 mladeničev iz domače župnije. Vabljeni so bili na imena. Shod se je vršil po § 2. Na predlog g. nadučitelja Štruklja je bil za predsednika izvoljen domači kaplan g. Orehek. Prvi je g. nadučitelj Štrukelj v navdušenem govoru razpravljal, »kakšen bode dobropoljski mladenič«. Razumen, trezen, varčen, rodoljuben in pogumen naj bo! Načelnik telovadnega odseka, gosp. učitelj Odlasek, je v iskrenih besedah mladeniče navduševal za telovadbo. Zanimivost tega shoda je bila, da sta nastopila tudi dva govornika izmed mladeničev samih: Drobnič z Vidma in Lenarčič iz Zagorice. Drobnič je v lepo zasnovanem govoru poročal o krščanskih telovadskih organizacijah med Čehi, Francozi in Italijani in bodril svoje tovariše, naj goje telovadbo, da si utrdijo voljo in značaj, da bodo kedaj pogumni bojevniki za sveto narodno stvar. Lenarčič pa je z njemu lastno ljubeznijo do stvari tovariše vzpodbujal k čitanju knjig in časopisov, k učenju, ki je potrebno pravičnemu, kakor da znaš brati in pisati. Dajal jim je poguma, naj se ne strašijo onih redkih tovarišev, ki imajo za take reči le posmeh in zabavljanje, »saj je znano, da le prazen klas pokonci sili!« — Nato je kaplan gosp. Orehek govoril o odsekih, ki naj se na tem shodu ustanove, o protialkoholnem, izselniškem, agitacijskem, dramatičnem in narodno-obrambnem odseku v dobropoljskem slov. kat. izobraževalnem društvu, katerih glavna opora naj bodo mladeniči, mlada kri, žilavi, delavni, vneti za vse dobro in lepo. V protialkoholnem odseku se bomo predvsem spravili nad žganje; Dobropoljcem v čast bode sicer povedano, da te »h..... pijače« ne ljubijo posebno, ali vendar — vedno bolj, kakor povsod! Izselniški odsek je potreben dovolj, saj je v kraju polno zapuščenih domov... Agitacijski odsek bo skrbel za dobro časopisje in druge potrebne reči, kakor so: kolportaza, agitacija za shode, ob volitvah itd. Narodno-obrambni odsek bo s primernimi predavanji ljudstvo seznanjal s slovenskim stanjem ob mejah in zbiral prispevke za narodno-obrambni sklad. Končno spregovori g. kaplan nekaj besedi tudi v prilog mladeniški Marijini družbi. — Po shodu, ki ga je predsednik po dveurnem zborovanju zaključil ob splošnem navdušenju, je bilo zapisovanje v razne odseke. Najboljše žetev — in sicer prav obilno — sta imela telovadni odsek in Marijina družba. Tudi protialkoholni ni bil zadnji. Upamo, da se tekom meseca odseki konstituirajo, in potem, mladeniči, na delo v odsekih! Z Bogom za slovensko ljudstvo!

Nesreča slovenskega zrakoplovca.

O tem se še poroča iz Gorice:

Ze opetovano smo se bavili z izumom bratov Edvarda in Josipa Rusjana. Po mnogih študijah in dolgoletnem trudu sta zgradila letalni stroj po lastnih načrtih. Za ponedeljek, 6. t. m., sta napovedala oficijelni polet in povabila med drugim tudi oficirski zbor. Rečeni polet se je imel izvršiti ob 3. uri popoldne na Velikih Rojah. Zbrala se je tam razen povabljenec velika množica radovednega občinstva. Množica se je postavila tik hangarja, kjer se je nahajal letalni stroj.

Ob istem času je prihajala po mirni cesti enovprežna kočija, v kateri so sedeli gg. dr. Puc, A. Gabršček, prof. Seidl in pa urednik goriskega lista »Gazzettino«. Ko se je kočija približala hangarju na kakih 80 metrov, je pričel manevrirati zrakoplov, da bi se dvignil v zrak. Tedaj pa se je prestrašil konj, na kar sta izstopila iz voza gg. dr. Puc in Gabršček. Med tem se je bližal zrakoplov vedno bolj v smeri proti kočiji in vse je kazalo na to, da se pripeti kaka nesreča. In res je trčil zrakoplov z vso silo v kočijo in konja. Prof. Seidl je trenutek poprej izstopil iz voza, urednik »Gazzettina« pa ni več utegnil. Konj je zdirjal kakor besen po Rojah in vlekel seboj kočijo s prestrašenimi urednikom. Pravo čudo je, da se ni pripetila kaka večja nezgoda. Zrakoplovu je bila popolnoma strta jedna perot; konj in kočija sta precej poškodovana.

Nashe mnenje je to, da bi morala poklicana oblast ob takih poizkusih preskrbeti vse potrebno, najprej pa dati zastražiti prostor okoli hangarja, da ne pridejo gledalci preblizu in se ne pripeti kaka nesreča, kakoršna bi se bila v predležem slučaju prav lahko pripetila.

Glede nameravanega poleta je omeniti, da bi se bil bržkone dobro obnesel; kajti še pred par dnevi se je bil dvignil Rusjan nad 10 metrov visoko v zrak in je izvršil prav dobre evolucije.

Pokvarjeni zrakoplov se popravi in v kratkem se poizkusi ponove. Kakor čujemo sta zgradila brata Rusjan še drug zrakoplov, ki je bolj trden in eleganten od prvega. S tem nameravata tekmovali za nagrado.

NAŠA ZEMLJA V NEVARNOSTI?

Znani ravnatelj astronomskega observatorija, Camille Flammarion, se bavi v nekem zelo zanimivem članku s posledicami Halleyevega komete. Učenjak pravi, da more priti do silne katastrofe, ki bi bila konec človeškega rodu. Flammarion je opazoval komet meseca septembra v heidelberškem observatoriju. Komet se približuje zemlji z izvanredno brzino. V početku je bil oddaljen 326 milijonov angleških milj. V 76 dneh je komet prehitel 186 milijonov angleških milj. Ta brzina pa postaja vedno večja, kolikor bolj se približuje solncu. Sedaj se komet približuje enako proti solncu kot proti zemlji. V decembru se pomika proti solncu in oddaljuje od zemlje, da se ji zopet približa pozneje. Dne 20. aprila 1910. bo Halleyev komet kot danica, a zvečer kot zvezda večernica. Ta dan bo komet izvanredno lahko opaziti, tako kot se je leta 1866. in leta 1456. Ta dan

nas more komet presenetiti. Kot računa nekateri astronomi, bo prišel komet v solčno okrožje 18. maja. Glavni del komete je od nas oddaljena 16,146.000 angleških milj. Ker pa ima rep komete dostikrat dolžino 20 do 30 milijonov angleških milj, je jasno, da bi nas mogel ta rep oplaziti. V tem leži ravno katastrofa za našo zemljo. Flammarion pravi, da ne more z gotovostjo reči, kaj se bo zgodilo. Ako se kisik naše zemlje spoji z vodikom komete, tedaj bi se v ljudje na zemlji zadušili. Ako pa bi nastalo pomanjkanje dušika, potem bi prenehala vsa energija in delomožnost človeškega rodu. Vsakdo bi umrl, elastičnem snu bi bila smrt lahka — lepa — lahko rečemo srečna. »Daj, daj,« — končuje Flammarion, — »se ne moglo dognati dominantni elementu repu Halleyevega komete. Kakor sili repi kometov veliki in dolgi, vendar tako zelo redki, da je naša zemeljska atmosfera napram njim kakor svine. Naša zemeljska atmosfera, ki bi predrta rep Halleyevega komete, se more primerjati lokomotivi, ki drvi skozi težko jesensko meglo. Že leta 1819. in 1861. je preplula zemlja rep takega komete, a se ni zgodila nobena nesreča.

Jeseniške novice.

J Čudno se nam je zdelo, da s morali delavci nekaterih oddelkov tovarni delati ravno na praznik Brezmadežne, in to celo v žičarni, kjer delavci še ob delavnikih nimajo popoldnega dela, ampak imajo nekateri le nekaj »šihota« na teden. Novi delavci red določa, da se mora dati delavcem prilika udeležiti se dopoldanske službe božje. Tega omenjeni praznik delavcem ni bilo mogoče. Sicer pa je v delavnem redu določeno, da je osmi dan vsakega meseca tudi plačilni dan. Tega pa ta dan tudi ni bilo. Sicer pa mi ne zahtevamo, da bi bil na praznik plačilni dan, dosledno bi pa moral biti. Zato prosimo slavno vodstvo tovarne, da se po možnosti ozira na versko pripranje svojih delavcev.

J Naši liberalci so zopet jeli kričati zoper g. gerenta Čebulja, da ga morajo stran spraviti in dobiti vladnega komisarja. Kar se nas tiče, vsak liberalec zase lahko dobi po enega komisarja, samo plača naj ga. Na občinske stroške pa ne bodo igrali slepih miši in preobračali kozolcev, so že svoj čast dovolj oškodovali občino! Še enkrat jim podtaknemo pod nos, da so v času svojega paševanja dobili od klavnice v devetih mesecih 33 kron, dočim jih je g. Čebulj v istem roku pridobil občin od iste klavnice 1700 kron. Od čezurnih licenc so dobili od gostilničarjev v enem mesecu 2 kroni 40 vinarjev, g. Čebulj jih spravi v občinsko blagajno mesečno okrog 100 kron. Ko bi vsi liberalci v času svoje moči tako požirali valovno delar za blagor občine, kakor g. gerent, pa bi bilo drugačno njeno stanje. Sicer pa lahko prižgemo še tako luč v liberalno gospodarstvo, da bo liberalcem vid jemala!

J Predavanje. »Naprej« je pisal, da je »gospod župnik Skubic na zadnjem shodu v »Delavskem domu« kar na debelo lagal o Ferrerju«. Mi ga sicer nismo slišali o tem govoriti, pač pa smo si mislili, da mora veliko vedeti o Ferrerju. Zato smo ga naprosili, da nam v nedeljo, dne 12. t. m. zvečer ob navadnem uri predava o tem junaku, kar nam je tudi obljubil. Naše somišljenike vabimo

ki tvorijo in določajo potom in cestam njihovo smer in stavbinsko črto. Pa pomislimo malo, če so stare, zavite in vegaste ceste res tako za nič, da bi se morale v vsakem slučaju pretvarjati v široke in ravne, nepregledne in dolgočasne? Ali je res treba, da morajo lastniki zemlje umikati se na desno in na levo in prepuščati svojo lastnino občini, ki iz vrtov in nasadov dela tlakane ceste, katere se v poletnem solncu razbelijo, po zimski pa mrazoto množijo? Res je, da novodobni promet iz varstvenih ozirov marsikaj zahteva in opravičuje, nikdar in nikakor pa ne toliko, kot zahtevajo naši inženirji in stavbeniki, pred vsem pa stavbeni spekulanti, katerim je vse drugo deveta briga in vsaka kulturna zahteva neumnost, samo da oni polnijo svoje žepe pod pretvezo »modernih in nujnih zahtev časa«.

S tem se uničujejo tudi zaporedni mali zračni rezervoarji, ki so v vsakem mestu neobhodno potrebni, katerih naša nervozna doba ne zna ceniti, zato ker je v svoji kulturi silno globoko padla. Merilo kulture niso obsežni kločki našega ženstva in komatasti ovratniki moških srajc, ampak smisel za prave in zdrave življenjske pogoje, ki nam dopuščajo tako živeti, da narava ne dobi povoda, maščevati se nad na-

mi. S tem, da se postriže vsaka bilka in ugonobi vsako drevo, s tem se uničujejo vedno bolj in bolj naravne čistilnice za zrak. Najbolj idealni so bili tisti časi, ko je imela skoraj vsaka hiša svoj vrtič; to je bilo pri Rimcih in Grkih, in to je zvesto čuval še srednji in celo novi vek, kot cenjeno dedščino iz klasične dobe. Našemu času je pa bilo pridržano, da je ta kulturni zaklad v nemar pustil.

Če bi se n. pr. pustili vrtovi med hišami, postala bi stavbena črta sama od sebe popolnoma drugačna, interesantnejša — a vegasta.

Vegaste ceste imajo pa v prvi vrsti dobro lastnost, da prevajajo mirno polni tok gibajočih se zračnih plasti, ne da bi te mogle razvijati svojo nebrzdano silo samo po tistih potih, ki imajo vetrovo smer, dočim so ulice, navpično na piševo smer navidezno mirne, stavbe in njihove prostornosti pa silno trpe pod navpično učinkujočim zračnim tokom, četudi ni viharja.

Vegaste ceste imajo torej v prvi vrsti praktičen pomen.

V drugi vrsti pa nadkriljujejo vsako moderno po vrhici narejeno cesto z lepimi in zanimivimi pogledi in perspektivami. Kdor ne verjame, naj pogleda eno modernih ulic, n. pr. Miklošičevo, Dalmatinovo, Sodno ulico, Blei-

weisovo cesto in naj jih primerja v estetičnem oziru z Glavnim in Starim trgom, Dijaško ulico, Lončarsko stezo itd. glede njihovega estetičnega učinka in naj sodi sam. Seve — ne prikrivam si položaja — v Ljubljani, kjer je estetična naobrazba najmanj za 25 let nazaj, se pa lahko pripeti, da bi kdo zanimivosti ne videl, če ne najde kakih prav zverženih »secesijskih« oblik. To pa — kot upamo — niso načelne in programatične stvari.

A pomisliti nam je, da nismo sami, ampak da vabimo tudi ptujce v svoje mesto, ljudi, ki prihajajo iz središč in dežel, kjer je estetična naobrazba že višja. Taki se za »n a s moderni« slog ne bodo ogrevali, ker imajo sami boljših stvari, ampak pohajali bodo med nas le, ako jim bomo mogli nuditi značilnih zanimivosti, katerih sami nimajo. Samo tedaj bo mogoče dobiti ptujcev malo dalje, kot samo čez noč, v svojo sredo, če bomo značaj, pristni kulturni značaj naših mest, trgov, vasi in posameznih poslopj znali ohraniti. Jasno je, da more tudi ta estetika imeti svojo eminentno praktično stran.

Nočem izvajati, kolikvega pomena bi bilo, ako bi nas mogli ptujci približje izpoznavati in bi se morali prepričati, da imamo tudi mi zgodovinsko zasnovano kulturo in da je v njej toliko

pristnosti in svežosti, toliko logike in narodnosti, kot v njihovi!

Za ohranjanje spomenikov imamo pa še en razlog: pieteto. To je seduševni imponderabilij, ki ga poznajo samo najbolj omikani ljudje, to se pravi tisti, pri katerih pouk znanstvenih predmetov ni bil samo za spomin in razum, ampak je posegel tudi v srce. Kdor v resnici ljubi in spoštuje svoj rod, razteza to spoštovanje tudi na tisto dela, ki mu jih je ta rod zapustil. In tudi ta čut ima svoje praktične posledice. Poglejte v Italijo, ozrite se v Švico. Kaj bi uboga Italija bila brez ptujkega prometa? Nič! In kaj ji osigura ta promet? Pieteta napram starim umetniškim posesti. In kako bi bil v Švici brez romantično-mogočne gošče pokrajine? Revščina in praznoba! To bodi nam v poduk!

Faktični položaj pa izreka večkrat proti ohranitvi starih spomenikov svoje energični veto.

Poglejmo najprej sakralne stavbe, kjer je umetnost najbolj razvita: cerkve, kapele, pokopališča.

Prebivalstvo narašča. Cerkev, postavljena pred 300, 200 ali 100 leti, zadostna več, kapela postaja pretesna, pokopališče premajhno. Kaj storiti? T

mo v polnem številu k temu zanimivemu predavanju!

j Veliko veselje je zavladalo pri Sv. Križu nad Jesenicami, ko so ljudje zvedeli, da dobe novega duhovnika g. Juvana z Brezovice. Novemu gospodu že sedaj kličejo: Dobrodošli!

j Ena izmed glav jeseniških socijev, železničar Družinšek, je pretekle dni umrl v ljubljanski bolnici. Ko je imel priti novi gospod župnik na Jesenice in so se Jeseničani pripravljali na vzprejem, je Družinšek dejal: »Če je Bog, naj pri vzprejemu tako dežuje, da bo od tal odskakovalo!« In res, pri vzprejemu je tako deževalo, da je od tal odskakovalo. Ko so šli ljudje od vzprejema, so ga vprašali: »Ali sedaj verujete, da je Bog?« Družinšek pa se je odrezal: »Nič! Če je Bog, naj bo jutri pa lepo vreme!« In res, drugi dan je bilo lepo vreme. Če ga je to prepričalo o bivanju božjem, nam ni znano. Bog mu bodi dober!

j Celo »Narod« se boji! Neki dopisnik v Jesenic je o delavcu Peterneleu, ki se je v pijanosti ubil, o gospodu gerentu in občinskem redarju spravil v »Narod« tako gorostasne laži, da celo »Narod« pravi, da prepušča za to notico dopisniku vso odgovornost. Omenjenima podtika pravcati uboj! Rančigaju očita celo krivo pričevanje. »Narod«, ki prepušča dopisniku vso odgovornost, ga bo moral seveda izdati! **Državni pravdnik** bo pa gotovo tudi storil svojo dolžnost, ker se tako kruto obrekuje uradna oblast. »Narod« je o pravem času zlezal v luknjo, sedaj se bodo pa dopisniku hlačiče tresle. Dopisovati in lagati je lahko, ampak nevarno!

Idrijske novice.

i Sveto Barbare dan je bila občinska volitev v Spodnji Idriji. Iz početka je kazalo, da se bodo tri stranke borile za prvenstvo, naša Slovenska Ljudska Stranka, liberalna in socialno-demokratska. Ko so pa naši nasprotniki videli, da jim utegne iti trda, so se združili, in liberalci so z vneto volili kandidirali socialnih demokratov. Dosedanji župan Kenda je v III. razredu dvakrat zanje glasoval. Sicer pa to ni nič hudega, ker so naši mokrachi bolj klerikalni, nego pristaši S. L. S. Kar nič niso ugovarjali, ko je župan volil za mežnjico socialne demokrate, hoteli so celo, da voli po mokracho tudi za župno cerkev, češ, da je občinska. Da v III. razredu zmagajo, so bili socialni demokratje prepričani, kakor je razvidno tudi iz »Napreja«, ki je izšel pred volitvami. Rudarji so iz istega vzroka predlagali, da bodi volitev na sveto Barbaro, ker je v Idriji ta dan praznik in so zato rudarji prosti. Štravs, šef socialno-demokratskega generalštaba v Idriji, je bil v jutro zelo mogočen. A vse ni nič pomagalo. V III. razredu so bili izvoljeni kandidatje S. L. S. Ignacij Lampe je dobil 66, Andrej Kacin 56, Jožef Vončina, po domače Zgavc, 53 in Matija Podobnik 48 glasov. Namestnika sta Zonta Janez in Malovašič Janez, oba pristaša S. L. S. V II. razredu so tudi vsi štirje odborniki in oba namestnika iz S. L. S. Izvoljeni so: Jurij Gnejzda, Franc Rovtar, Janez Rupnik in Luka Vončina, namestnika sta Jakob Petrič in Janez Lapajne. V I. razredu sta izvoljena naša moža Andrej Svetličič in župni

upravitelj Janžez Mrak, poleg teh župan Janez Kenda, ki ga je priporočala tudi S. L. S., on pa nje ne, in Franc Čadež. Namestnika sta naš mož Anton Gostiša in liberalni Jože Hladnik. Volitve so torej za S. L. S. prav častno izpadle. Ljudstvo je pokazalo, komu da zaupa. Sedaj se lahko zanašamo, da bodo prenovljeni občinski odbor tudi deloval v blagor občine. Čaka ga tudi mnogo dela. Gotovo bo našel novi odbor trdno zaslombo v S. L. S. sploh.

i Naklonjenost gotovih krogov do obrtnikov je velika. Fr. Didič je letos postavil z velikimi žrtvami novo veliko stavbo, ki bo služila za hotel, ko bo dovršena. Seveda ni moglo biti letos izvršeno vse delo, a dodelana je klet, dvorana tudi v toliko, da bi se lahko rabila, enako dve sobi v prvem nadstropju in stanovanje v podstrešju. Ker te prostore nujno potrebuje, prosil je, da mu županstvo izda delno porabno dovoljenje. V ta namen se je imela vršiti 3. decembra kolavdacija. Zastopnik goriške gozdne direkcije pa je dal na zapisnik ugovor proti kolavdaciji, ker deželni odbor še ni rešil ugovora imenovane direkcije proti stavbi. Zato se ni mogel vršiti Miklavžev večer kat. delavske družbe v prostorni novi dvorani, ampak so se morale stotine in stotine ljudstva dušiti, tretji in greti v starem salonu. Mnogo pa se jih je moralo vrniti domov, ker ni bilo dobiti najmanjšega prostorčka. Nova dvorana, se da dobro kuriti, je zračna, ima električno razsvetljavo in prezračevanje, pa je stala prazna in zaprta v znatno škodo posestniku, ki jo je napravil, da bi mogel sprejemati goste, ne pa, da bi stala leto in dan zaprta. In kaj je Didič zakrivil tako groznega? Pred leti je potom tožbe zmagal nad gozdnim erarjem, ki mu je moral dati odškodnino za škodo, narejeno po povodnji na nekdanjem kegljišču. Ko je sklenil Didič podreti leseno kegljišče ter sezidati novo trdno stavbo, ki je na močnem temelju in škarpi, tako da se ni gozdnemu erarju treba kaj posebno bati radi odškodnine, temveč bi moral biti še zadovoljen, da se je razmerje zanj zboljšalo, ugovarja stavbi, kar je pametnemu človeku nedoumno. Upamo, da se stvar v kratkem uredi. Če bi bil Didič segel po posestvu gozdnega erarja, bi že ne rekli, a zidal je na svetu, ki je njegova last.

i Umrl je pred kratkim 79-letni Jožef Petrič, vpokojeni blagajniški pisar. Zanimivo iz njegovega življenja je, da je bil še dijak-gimnazijec nekdanjega žirovskega župnika Janeza Majnika, ki je kot idrijski beneficijant zasebno učil ukaželjno mladino v gimnazijskih predmetih. Za prvo šolo se jih je bilo zglasilo s Petričem osem dečkov. Med njimi je bil Ignacij Margreiter, znani franciskan P. Kalasancij, ki je lani umrl v Samoboru, in sedaj še na Dunaju živeči vpokojeni profesor Janez Repič, znani pisatelj, ki se še sedaj hvalježno spominja svojega prvega gimnazijskega »profesorja« benencijata Majnika. Repič sedaj še edini živi izmed idrijskih tovarišev.

i Narodno navdušenje zopet kipi iz duše »Narodovega« dopisnika. 7. decembra piše: »Belgijci pridejo! Kam pa? V Idrijo! In sicer pride prihodnjo soboto v delavsko rudarsko mesto iz Ljubljane draga belgijska vojaška godba, da bo igrala gospodi v nemškutarski kazini na čast sv. Barbari, patroni idrijskega mesta! Kadar hočejo

to svetnico prav posebno počastiti, takrat mora priti godba belgijcev! — No, Slovenci in Čehi, ki so člani idrijske kazine, bodo v soboto zvečer pač vedeli, kaj jim je storiti!« — Sicer nam ni kazina, ki je uradniško društvo, nič na skrbi, dela naj, kar ji drago. Navedli smo »Narodovo« notico, da jo rešimo pozabljivosti ter gospode naprednjake spomnimo na »nemški strah«, ko bodo o prvih volitvah lovili nemške frake ter, če drugače ne bo šlo, celo švicarske nemške protestante privzemali med narodno-napredne kandidata. Mislili smo, da se bo »Narodovo« otroče čudilo, kako da kazina vabi v Idrijo tiste Belgijce, ki jih je tudi narodni ljubljanski župan Hribar povabil še prej. In Hribarju so razobesili pri nas zastave.

i Pet let za stanovanje smo dobri, rekel je nekdo, kateremu je župan zagotovo bljubil, da pojde stanovat v Štrosovo hišo, ki bi bila morala biti vsled notarske pogodbe že porušena, a jo hočejo hraniti iz zamrzo do gerenta, ki je to prepotrebno stvar izvedel. Mi pa pravimo, da bo županstvo prav v kratkem poskrbelo, da se pogodba izvrši v polnem obsegu. Če je res, kar se govori, da se je namreč župan izjavil: Bo že občina hišo podrla, ga opomnimo, naj vzame pogodbo med prodajalko Štros in občino v roke in naj jo prečita, da bo pravilno ravnal. Davkoplačevalcev večina ne bo odnehala niti za las. Delajte pravilno, da vam ne bo treba pozneje tožiti nad nedostojnostjo ljudi, ki žele pravico in postavo. Mesto potrebuje dobrih cest, prijateljem pa napravite primerna stanovanja drugod, kjer je prostor. Zagrizenost se je pričela zopet vjedati v naše javno življenje, — a se bo sama razgrizla.

i Pošta se preseli, kakor smo poročevali, prihodnji torek v novo poslopje. Zato torek popoldne ne bo uradovanja radi selitve.

Po svetu.

Vnovič dokazana Ferrerjeva krivda. Ferrerjeva »prijateljica« Soledad bo imela malo sreče z revizijo Ferrerjevega procesa, po kateri stremi. Nastopile so namreč sedaj zopet nove pričbe proti Ferrerju iz lastnega nagiba. Kot se poroča iz Madrida, so se javili pri oblastih posestniki neke gostilne v Madridu, ki pričajo o prisotnosti Ferrerja v Barceloni za časa revolucije in da je imel Ferrer v tem času tajna posvetovanja z voditelji revolucije. Svoje izjave so podali šele sedaj, ker so čakali, da se zopet uvedejo ustavne razmere, ki naj jamčijo posamezniku varnost. Seveda liberalci bodo še vedno vpili o nedolžnosti Ferrerja.

— Minister Schreiner na grobu svoje matere. Nedavno temu se je vršil v Nemčkovu (klatovski okraj) na Češkem pogreb matere nemškega ministra krajana dr. Schreinerja. Pogreba se je udeležilo veliko občinstva iz vse okolice, ki je prišlo iz radovednosti, da vidi znanega avstrijskega »državnika«. Minister Schreiner, ko je prišel v češko okolico, je govoril s svojimi znanci v svojem češkem materinskem jeziku. Na pogrebu so se pele češke žalostinke, ki so na srce ministrovo le toliko vplivale, da je hvalil pieteto, s katero je češko ljudstvo sprejelo h grobu njegovo mater, ki je do smrti govorila samo češki.

— Razpuščeno svobodomiseln društvo. Poroča se iz Prage, da je cesarsko namestništvo razpustilo svobodomiseln društvo »Augustin Smetana«. V odloku, ki javlja razpust, se piše, da so bili na protestnem zborovanju, ki ga je društvo priredilo dne 17. oktobra, taki govori, da so prišli v nasprotje s kazenskim zakonom. Takrat je shod razpustil policijski zastopnik. V stanovanju društvenega predsednika se je vršila hišna preiskava, ter so bile zaplenjene vse knjige, pisma in časopisje. Zaplenili so tudi društveno knjižnico.

Turški uradniki na Dunaju. Vrhovni načelnik turške policije beg Ghalib je odpotoval v spremstvu več višjih turških policijskih uradnikov na Dunaj da prouči sestav dunajske policije.

Hiša s črnimi zavesami. Newyorška policija se peča sedaj z neko zelo tajinstveno zadevo. Na policijski urad je prišla neka Virginja Wardlaw, ki je sporočila, da se je njena nečakinja utopila v kopelji. Mrtvo truplo utopljene, ki je bila izvanredno lepa žena, so prenesli v mrtvašnico. Slučajno je obiskal te prostore zdravnik dr. Petit, ki je spoznal v mrtvi ženski svojo bolnico iz »hiše s črnimi zavesami«. Zdravnik je šel takoj na policijo, kjer je povedal sledeče: V septembru je bil poklican k mrs. Snead, ki je porodila dečka. V hiši so bile tri ženske, mati, stara mati in teta bolnice. Takrat je opazil zdravnik, da so bila vsa okna v hiši noč in dan črno zagnjena, kar tudi sosedje potrjujejo. Z bolnico ni bil zdravnik nikdar sam, in kadar je hotel govoriti, je zadostoval pogled ene izmed žensk, da je utihnila. Otroka so kljub ugovoru zdravnika odvzeli materi in ga oddali v neko otroško okrovalnico. Zdravnikovih odredb se ni čisto nič upoštevalo. Vse tri ženske so računale s smrtjo bolnice, ki je bila zavarovana za 20.000 dolarjev. Zdravnik je izjavil, da bolnici ni treba umreti, in ji je poslal postrežnico. Ta pa je kmalu opustila službo, ki so ji jo one tri ženske vedno ovirale. Sedaj tudi zdravnik ni več obiskoval bolnice. Nekega dne, kmalu po teh dogodkih je bila hiša prazna, prebivalci so jo neko noč zapustili. Toliko je vedel povedati zdravnik. Truplo so takoj obducirali. Izkazalo se je, da se ženska ni utopila, temveč je umrla vsled — lakote. Virginjo Wardlaw, teto, so zaprli, obe drugi ženski pa sti izginili. Pri preiskavi v hiši v Brooklynu, v kateri so ženske nazadnje prebivale so našli v peči napol zgorele ostanke dveh otroških trupel, poleg tega tudi črepinjo nekega dve leti starega otroka. Policija si ne ve tolačiti zadeve.

— Umrl je srbski menih Teodosije Babić v samostanu Poprač pri Sarajevu, star 77 let. Pokojnik se je kot vodja udeležil vseh ustankov v Hercegovini ter se bil v črnogorskih gorah ob strani nedavno umrlega vojvode Bogdana Zimonjića. Ljudstvo ga je častilo kot svetnika in se je njegovega pogreba udeležilo v velikanskem številu brez razlike veroizpovedanja.

Smrt vsled kave. 7. t. m. je umrl v Pragi slikar Havranek na zastrupljenju s kavo. Spil je čez dan 12 čašic črne kave, nakar so se pojavili krči. Umrl je kljub hitri zdravniški pomoči.

Vojaška taksa v Rusiji. 8. t. m. je ruska дума z glasovi središča in desnice sprejela zakon za uvedbo vojaške

preostaja le ena alternativa: ali razširati, ali pa popolnoma podreti, zapustiti in z novim nadomestiti.

Če je pa mogoče postaviti novi objekt kje drugodi, nego na mestu starega, tedaj bi naj se stari spomenik ohranil, kakršen je in nov naj bi se postavil na drugem primernem kraju. Če pa to ni mogoče, tedaj naj bi se napravile od starega objekta slike, snimki, obrisi, situacijski načrt in kolikor le mogoče posameznosti od stavbinskih členov, okrasov itd. Kar se pa da ohraniti, naj bi se preneslo v muzeje. To vse je lahko izvedljivo.

Težja postaja stvar pri svetnih, javnih in privatnih spomenikih.

Vzemimo javno, uradno poslopje. S številom prebivalstva se množe uradni posli, z njimi uradniki, ki potrebujejo seve tudi prostora. Stara hiša, ki je dolgo zadostovala, nazadnje že le za silo, mora se povečati, ali pa se morajo razni uradni oddelki razmestiti po raznih poslopih, če je to sploh mogoče.

Mislimo si pa, da je staro uradno poslopje značilen zgodovinski spomenik katerega bi bilo škoda odstranjati. Če je navedenih razlogov. Tu je sem in tam težko, dobiti in zadeti pravo pot. Da se eno stori, drugo pa zanemariti, je pač najbolje, da se pusti staro

poslopje — če se ne razpada — kakršno je, in da se postavi novo na drugem primernem kraju, v novem osredju. Kajti v financijskem pogledu to navadno ni dražje, nego če se podre staro in se na njegovem mestu sezida novo poslopje. Podiranje in odvažanje materiala stane navadno več, nego novo stavbišče; razven tega pa je dotičnik navadno še navezan na omejen stavbinski areal in to je vzrok, da nastajajo tolikokrat ponesrečene nove stavbe, ki so precej od začetka premajhne.

Če pa stavba že razpada, potem je seve ni mogoče več vzdržavati. To je slučaj, kateremu se moramo ukloniti, dasi s težkim srcem.

Podobno je pri privatnih hišah. Dokler je mogoče stare stavbe ohraniti, naj se ohranijo. One dajejo mestom, trgov in vsem zgodovinski značaj, ne samo v estetičnem pogledu, temveč tudi kot svedoki prošlega življenja. Pomislimo, kdo nam more bolj živo pripovedovati, recimo o ljubljanskem življenju, o kupčiji, o staromeščanskem stanovanju in njegovi stavbeni opremi, o stropih z okraski v štuko, o tleh s parketami itd., če ne stanovanja sama? In ne domišljujemo si vendar, kot da mi znamo in imamo vse. Marsikaj, česar prednamci niso poznali, n. pr.

vodotok, električna razsvetljava, telefon, osrednja kurjava i. dr. se odtehta v starih stanovanjih z drugimi udobnostmi. In kar nedostaja, da se v mnogih slučajih še vpeljati, ne da bi se rušila bistvenost prvotne zasnove. Tako n. pr. latrine v starih hišah ne odovarjajo nikjer več modernim, pripoznano boljšim higijeničnim zahtevam. A to se da prav lahko izboljšati.

Najtežja je preustrojitve starih stanovanj za moderne potrebe. Dandanes zahteva družinsko življenje iz higijeničnih in npravnstvenih ozirov drugačno razporedbo stanovanjskih prostorov, kot so jih imeli naši pradedje. V nekatere hišah tega sploh ni več mogoče doseči. Tu je silno težko najti pravo pot iz zagate. Če ni mogoče drugače, mora se taka hiša, ki nikakor več ne ustreza opravičenim zahtevam naše dobe, podreti in z novo nadomestiti. A tudi tu naj se napravijo črteži, snimki in obrisi. O tem bom izpregovoril drugikrat natančneje. Tu se mora ukloniti tudi najtenkočutnejša pijeteta moči časa in razmeram, kot se uklonimo n. pr. božji roki, kadar namigne komu izmed naših dragih in ga pozove k sebi.

Dokler pa te odločne zahteve ni, dokler se da stara hiša v svoji notranjščini le v toliko preustrojitvi, da zadošča novodobnim, kulturi primernim

potrebam, toliko časa naj se čuva in hrani! To je gotovo tudi v smislu narodnega gospodarstva.

Poglejte v Anglijo, Francijo, Italijo in celo v Nemčijo. Kako skrbno se ogibajo, podirati stara poslopja, samo zato, ker je njihov zgodovinski pomen merodajen in njihov estetični učinek veljaven. Da se spomnimo naših najbližjih vzgledov! Vsakdo, ki je bil kdaj v Italiji, recimo v Benetkah, ve iz lastne izkušnje, da je tam dobiti prav malo »modernih« stavb in stanovanj, in celo tista poslopja, ki hoté ustrezati razvajencem, nikakor ne motijo in ne rušijo celotnega vtisa mestne podobe. Res je, da je v Benetkah težje, kot kje drugje, nastopati modernizovalno. A posledica te težave je ogromen obisk od strani ptujcev iz vseh držav in delov sveta.

A tudi v drugih italijanskih mestih, kjer ni teh po legi provzročeni spon, se razvijajo mesta v smislu prvotne zasnove. In posamezna stanovanja v teh hišah? So dokaj primitivneja, nego pri nas — in ljudje vendar žive, samo nekoliko bolj v ceneje, kot pri nas. Če pride kdo izmed nas v taka stanovanja, se jim kaj brzo privadi, tako da jih celo nerad zapušča, kedar poteče dopust. Kdor je enkrat stanoval v Benetkah — privatno seve — recimo

takse. Denar se bo porabil za pokoj-
nine ranjenim in pohabljenim podčast-
nikom.

**380.000 kron za en gram čistega ra-
dija.** Profesor Exner na Dunaju je
očistil zadnje pošiljatev radija in dobil
en gram čistega radija. To količino sta-
vi sedaj država na prodaj po 380 kron
za miligram; dobila bo tedaj za en
gram 380.000 kron. Naročil na radij je
vedno dovolj iz tu- in inozemstva.

Tragičen dogodek na kliniki. Iz
Rima se poroča 9. t. m.: V porodnišni-
ci profesorja Bompianija se je izvršil
danes žalosten dogodek. Asistent kli-
nike, docent Masetti, je imel opraviti
pri neki ženski za nenavadno težkim
porodom. Kljub prizadevanju se je
moral odločiti, da žrtvuje otroka, da
reši mater. Komaj je bila žena rešena
bolečin, se je zgrudil sprčo mrtvega
otroka zadet od kapi mrtev na tla.
Žena je obupno zakričala ter se je tako
razburila, da se ni več zavedla in je
čez pol ure istotako umrla.

Ruska razstava na vodi. Rusko
društvo za brodarstvo in trgovino je
udeleževalo originalno misel. Na svo-
jem parniku »Nikolaj II.« je priredilo
bogato razstavo ruskih proizvodov. Na
tem parniku so razstavili svoje proiz-
vode največje ruske tvornice in 140 tr-
govskih tvrdk. Veliki parnik »Nikolaj
II.« bo koncem meseca decembra t. l.
prišel za nekoliko dni v Odeso in se bo
ustavil v pristaniščih: Varna, Burgas,
Carigrad, Smirna, Mersina, Aleksan-
dret, Pirej, Solun ter se bo vrnil preko
Carigrada v črnomorska pristanišča
Samsun, Kera Sund, Trapezunt in od
tam nazaj v Rusijo. To potovanje, ka-
tere ga se bo udeležilo tudi mnogo ča-
snikarjev, bo trajalo 75 dni. Parnik je
znotraj bogato okrašen v staroruskem
slogu, ter predstavlja prizore raznih
ruskih mest. Dekoracije so izvršili prvi
ruski umetniki te stroke. Namen tega
potovanja in razstave je, razviti kol-
ikor mogoče živahno trgovino med Ru-
sijo in bližnjim vzhodom.

Psi — državni uradniki? O tem
vprašanju se je pred nekoliko dnevi
razpravljalo v draždanskih časnikih,
in to vsled tožbe, ki jo je nekdo vložil
pri nekem saškem sodišču. Šlo se je
za sledeči slučaj: Nekega človeka je
ugriznil policijski pes, pa je zahteval
za to odškodnino od policije in je opi-
ral svojo zahtevo strditvijo, da je po-
licija odgovorna za vse svoje uradnike
ali funkcionarje, vsled česar tudi za
pse, ki jih vzdržuje. In dobil je od-
škodnino. Ta razsodba je dala povod
razpravi v uradnem listu »Dresdener
Anzeiger«, glasilu draždanske občine,
v kateri se dvomi o pravilnosti sodbe,
ki jo je izreklo sodišče, zaradi katere
je morala plačati policija odškodnino.
V tem članku se je stavilo novo vpra-
šanje: So-li policijski psi kraljevi
funkcionarji? List pravi, ako država
na svoje stroške vzdržuje pse, jih hrani
in jim oboja državne grbe pod vratove,
so psi državni funkcionarji. A s tem
se polemika ni končala. Konservativni
listi so z veliko ogorčenostjo napadli
»Dresdener Anzeiger« ter ga obdolže-
vali, da je izgubil vsako spoštovanje
kralja in državnih uradnikov. Afera
zaradi policijskih psov se je razširila
tako, da so končno sodniki in državni
uradniki sklicali protestni shod, na

katerem so ugovarjali, da se stavlja
policijske pse v isto vrsto državnih
uradnikov, ker je to proti časti in do-
stojanstvu vseh kraljevih služabnikov.
Sreča je še, da nimajo psi dar govora,
ker bi mogoče tudi ti protestirali, da
se jih primerja državnim uradnikom.
O čem se vse ne razpravlja pri »mo-
drih, treznih in razumnih« Nemcih!

Državni zbor.

Dunaj, 10. grudnia.

Kaj pravijo stranke?

Avstrijski parlament je tudi neke
vrste čudo v Evropi. Sicer že Nemci
sami priznavajo, da je v Avstriji ne-
mogoče vladati proti Slovanom, ven-
dar pa iz tega spoznanja še nočejo iz-
vajati pravih posledic. In prva posled-
ica bi bila, da si s Slovani razdele
vladno oblast v državi. Kako pa se naj
to zgodi, ako se ogibljejo drug drugega
kakor kuge? Zaupnosti ni nobene.
Ustvariti hočejo pogoje za premirje,
izpod toge pa jim blišče bodala in kre-
sala. Otrovano je parlamentarno ozrač-
je, da se morajo okužiti tudi zdravi
življi. Ali ni to evropsko čudo, ako
nemški in slovanski parlamentarni
voditelji kujejo spravo, pa se niti ne
upajo skupaj k eni mizi! Dne 14. no-
vembra je minolo eno leto, ko so zad-
njič v pozni noči pod streho barona
Bienertha prepirali se o medvedovi
koži. Bil je torej v torek, 7. t. m., iz-
reden dogodek, ko so se zopet enkrat
sešli v salonu zborničnega predsednika
zastopniki »Slovanske Enot«, nemške
zveze in poljskega kluba. Dr. Glabinski
je v istini zaslužil vsaj železno krono,
ker je dolge tedne in mesece potrpež-
ljivo prenašal pošto med slovanskim
in nemškim taborom. In z velikim za-
dovoljstvom so poročali listi, da so bili
gospodje jako prijazni med seboj in da
so sklenili, prijazno nadaljevati poga-
janja. Bil je torej že to velik uspeh,
ker se niso iznova spili.

In kaj je vzrok, da premirje še ni
zagotovljeno in da še vedno zbornica
melje prazne pleve? Pravi vzrok ne-
veselih parlamentarnih razmer je se-
danja vlada. Ona je glavna ovira de-
lavnosti parlamenta, ker ona je nosite-
ljica zistema, ki ne pozna narodno
ravnopravnosti. Mi seveda ne opravi-
čujemo združenih nemških strank, pač
pa razumemo, zakaj se tako poganjajo
za sedanjo vlado. To pa je tudi razlog,
da nemške stranke zavlačujejo kom-
promis s »Slovansko Enot«. Ko so se
prepričale nemške stranke, da brez
priprave ne izvelejo voza iz jarka, so
po dr. Glabinskem ponudile »Slovanski
Enoti« premirje. In sicer naj bi se med
prvim in drugim branjem začasnega
proračuna preosnovala sedanja vlada.
Tako so vsaj v zasebnih razgovorih
tolmačili svoje pitijske sklepe. »Slov.
Enota« je sprejela to ponudbo, toda
nemški avguri so takoj drugače čitali
v zvezdah in kravjih čevah. Zahtevali
so rešen proračun in še druge reči, po-
tem ap razgovor o novi vladi. Iz tega
je razvidno, da vlada sama ruši par-
lamentarizem in da nemške stranke iz
same politične sebičnosti in narodne
nesposobnosti podpirajo Herostratovo
početje. Sicer pa je danes dr. Šuster-
šič v svojem velikem govoru naznanil
»urbi et orbi«, vladi in drugim mero-

dajnim krogom, da »Slov. Enota« prav
ničesar ne zahteva. Ona le izjavlja, da
se s sedanjo vlado niti ne pogaja in
jej tudi ne dovoli niti belica niti enega
vojaškega novince. Vlada mora torej
sama vedeti, kaj naj stori, ako hoče va-
rovati koristi države in dinastije ter
ugled parlamenta.

GOVOR DR. ŠUSTERŠIČA.

Proračunska razprava je danes
dosegla svoj vrhunec. V imenu »Slov.
Enote« je dr. Šusteršič med viharjem
odobravanjem zamašil usta vsem po-
litičnim branjevkam, ki so regljale od
praga do praga o osebnih težnjah in
sebičnih namenih. Največji nemški
godrnjači in kričaji so molčali, ko je
dr. Šusteršič v lapidarnih stavkih ši-
bal sedanji protiaustrijski zistem. Re-
kel je med drugim:

Razmere v parlamentu kažejo zad-
nji čas mirnejše lice. Zasluga je to »Sl.
Enote«, ki je iz svojega nagiba in pro-
stovoljno dovolila, da se je še v pravem
času mogla pričeti razprava o začas-
nem proračunu. To je dovolila »Slov.
Enota« brez najmanjšega pogoja. Kon-
statujem tudi, pravi govornik, da naši
nujni predlogi niso imeli znaka ob-
strukcije, ker njih nujnost je bila
stvarno utemeljena. Ker pa so zadnji
čas ti nujni predlogi res ovirali delo
v zbornici, zato smo jih umaknili.

S tem pa se je izpremenila le vna-
nja podoba parlamentarnih razmer, ne
pa bistvo. Ostale so namreč še vedno
ovire, ki zapirajo pot do dela. Glavna
in največja ovira pa je sedanja vlada,
do katere ne moremo imeti niti naj-
manjšega zaupanja. (Burno odobrava-
nje med jugoslovanskimi, češkimi in
rumunskimi poslanci.) S to vlado je
vsaka sprava nemogoča. (Opetovano
živahno pritrdjevanje.)

Govori in piše se mnogo o rekon-
strukciji sedanje vlade. Opisujejo se
stvari tako, kakor da bi voditelji »Sl.
Enote« zasledovali le osebne koristi in
namene. (Klici: To so perfidna sumni-
čenja!) Parlamentarne razmere pa so
danes tako zamotane in žalostne, da
jih ne ozdravi polovičarsko delo, mar-
več temeljita izprememba vsega vlad-
nega zistema. (Živahno odobranje.)
Trdi se namreč, da hočemo izriniti iz
ministrstva vsaj dva ministra, dr.
Schreinerja in dr. Hohenburgerja. To
stališče naše pa bi bilo naravnost ma-
lenkostno, nevredno parlamentarne
zveze, kakor je »Slov. Enota«. Mi sploh
ne zahtevamo, naj se izpremeni se-
danja vlada. (Burno pritrdjevanje.) Ta
vlada naj ostane skupaj, kakor je, do-
kler hoče. Toda tudi »Slov. Enota«
ostane skupaj, dokler to zahtevajo ko-
risti slovanskih narodov. (Burno pri-
trjevanje.) Naj pove dr. Glabinski, s
katerim smo se opetovano posvetovali,
ali sem jaz sploh kedaj izpregovoril
imeni ministrov dr. Schreinerja in dr.
Hohenburgerja. Od sedanje vlade mi
ne zahtevamo prav ničesa. Mi se poslu-
žujemo le prostosti, kakor vsaka druga
politična stranka, da vlado ali podpi-
ramo ali pobijamo. In mi pobijamo
to vlado, ker v njej je vtelesen napa-
čen zistem. (Živahno ploskanje.)

Baron Chiari je sinoči trdil, da se
je sedanja kriza, oziroma naša odločna
opozicija pričela z aneksijo Bosne.
Prepričan sem, da tega baron Chiari
ne trdi iz hudobije. Njegova trditev je

le obžalovanja vredna zmota. Toda »N.
Fr. Pr.« zlorablja to zmoto, da sumni-
naše rodoljubje. Jaz osebno se prav ni-
ne opravičujem, izjavljam le, da ser-
bil za aneksijo od vsega početka. M-
vsi smo bili za aneksijo in smo bili pri-
pravljeni tudi na posledice. Letos pre-
veliko nočjo smo bili v odločni opo-
ziciji proti sedanji vladi, toda glas-
vali smo za vojaške novince. S tem sm-
hoteli dokazati javnosti, da smo edin-
ko državi preti nevarnost.

Bič in oves.

Zato je najbolje, da vi molčite! V
Bosni in tamonjih razmerah. Trideset
let so Mažari vladali v zasedenih de-
želah ter samo nezadovoljnost širili
med prebivalstvom. Z ovsom in bičen-
ste po nasvetu grofa Andraža v Bosni
in Hercegovini širili zapadno kulturo.
In tako dela in vlada tudi sedanji av-
strijski kabinet nasproti nam Slovanom.
(Dolgotrajno, burno pritrdjevanje.)
Zato pa do sedanje vlade nimamo ni-
trohice zaupanja. Ko se je porajala se-
danja vlada, ustanovila se je »Slovans-
ka Enota«, ker je slutila, da se neka-
kuje proti Slovanom.

Sicer pa je bila in je naša opozicija
proti vladi vedno le stvarna. To smo
dokazali tudi v razpravi o bosanski
banki. Naša odločna opozicija proti
vladi zaradi bosanske banke je bila
opravičena s stališča države in parla-
menta. Bosanska banka bi uničila ve-
ugled naše države na Balkanu. Vlada
pa je dala svoje dovoljenje za to banko
navzlic soglasnemu sklepu zbornice,
da naj se prepreči poslovanje oderu-
ške banke. (Klici: Tako je!)

Vlada brez večine.

Konstatujem torej, da od sedanje
vlade prav ničesa ne zahtevamo. Tud-
ne pričakujemo, da bi nam kdo odku-
pil obstrukcijo, ker je sploh ni bilo v
tem zasedanju. Toda razmere v zbor-
nici so postale skrajno resne in težav-
ne. Vlada zahteva razne stvari, pa ni-
ma večine brez »Slov. Enote«. Posre-
dovalci so vprašali torej »Slov. Enoto«,
ali in pod katerimi pogoji bi hoteli
aktivno sodelovati. Odgovarjali smo
da bi bili pripravljeni za sodelovanje
Toda naše sodelovanje je nemogoče,
dokler obstoji sedanja vlada. (Živahno
pritrdjevanje.) Mi smo pripravljeni za
žrtve državi in parlamentu, nikakor pa
sedanji vladi, do katere ne moremo
imeti zaupanja. Podpirati bi mogli
vlado, katera bi izražala že v svojem
sestavu narodno pariteto in pravičnost
do vseh narodov. Mi smo dalje načel-
loma za parlamentarno vlado. Za seda-
pa bi priporočali izvenparlamentarno
ali uradniško. Treba je namreč preje
ustvariti »milje« ali pogoje za parla-
mentarno vlado, ki naj bi bila krona
splošne in enake volivne pravice. Da-
nes pa bi bila parlamentarna vlada
preslaba, prešibka za parlamentarni
zistem. Ko bi se hitro zrušila, bi tudi
parlamentarni zistem izgubil kredit za
dolgo vrsto let. Le pravični vladi bi
mogli dovoliti vse, kar potrebuje dr-
žava. Da pa se omogoči taka vlada
prodreti mora prepričanje, da je v Av-
striji nemogoče vladati proti Nemcem,
kakor tudi ne proti Slovanom. (Burno
pritrdjevanje.)

Kompromis.

Mogoč je torej le kompromis med
»Slovansko Enoto« in zvezo nemških

ob »Rio Menino« ali v »Ruga vecchia«,
ali celo ob »Rio di S. Margherita« —
ne bo nikdar več iskal modernih hote-
lov, ampak bo ostal zvest gostač pri-
vatnih družin, ki oddajajo stanovanja.
To je neovrtni dokaz za močno este-
tično učinkovanje zgodovinskih spo-
menikov.

Kedor je bil kedaj na Nemškem, n.
pr. v Lübecku, Bremenu ali Hamburgu,
vé, kak vtis so naredila ta mesta nanj,
mesta, kjer je moderni promet za tr-
govstvo in starobile ulice s poslopji izza
stirih vekov prezanimivo spojen. In kaj
naj rečem o mestih, ležečih izven veli-
kega prometa: Hildesheim, Paderborn,
Osnabrück, Hammeln, Rotenburg, To-
run, Elbing, Danzig in dr.! Izvzemam
pa Nürnberg, kjer je večina starin po-
narejena; zato tudi nočejo prepriče-
valno učinkovati in jemljejo celo pra-
vim originalom njihov sijaj in pri-
vlačno silo.

In povsodi žive ljudje, žive zado-
voljno in ceno, mnogo cenejše nego pri-
nas. Samo v velikih, hitro se razvija-
jočih mestih je to drugače. »Stari« Be-
po deželi. Ondi se strogo čuva narodno
istotako je na Lipskem, v Draždanih, v
Monakovem, v Hanoveru in še nekate-
rih mestih, kojih prebivalstvo se vsled
industrializovanja njihove okolice in
deloma tudi njihovega osrčja neraz-
merno hitro množi po priseljencih. Iz-
med teh mest je samo Monakovo ve-
delo postaviti na kraj starih spomeni-
kov nove stavbe umetniškega učinka.

V Angliji se isto dogaja v industrij-
skih središčih; vse drugače pa je tam
op deželi. Ondi se strogo čuva narodno
svojstvo i pri stavbah i pri običajih.
(Dalje.)

Boltatu Pepe.

Tist ku-
mesjon, ke ga
je puslala su-
kolska zveza
u dohtar Ura-
žnuva pirpra-
jarija; tist
kumesjon je
reku, de mu
je lubš en
bugat pred-
sednk, kokr
pa devetinde-
vedeset be-
raču, pa nej pride ta predsednk du soj-
ga bugastva na kera viža če in more.

Tu je en precej čudn načel sukol-
ske zveze in s ga lohka usak raztulmač
pu soje. Jest sm s ga že.

Sevede je ta kumesjon tekat, ke je
tu reku, mislu tud nase in mendo še bi
nase, kokr pa na predsednka ud su-
kolske zveze; če: če u mou naš pred-
sednk u kas pink, u tud na nas učas
kej udpadl, če družga ne, pa kašn sod-
ček nemškutarskega pera; sej je use
glib, de le mal puhjadi pu želodčke.

Tku s je tekat mislu ta kumesjon

in pr tem dohtar Uražna puhvalu, de
je tku modr raunov in ubrnu narudu-
va nasreča k sojmo nuc in — sevede:
h nuc žejnih sukolcu. Če b pa ta ku-
mesjon vedu tekat, de u dohtar Uražn
ubrnu naruduva nasreča sam u soja
nc, sukolce pa žejne pustu, b ta ku-
mesjon use drgač guvuru in šprical b
ga ket predsednka tku gvišn, kokr je
amen u Očenaš in še za teluavadne mu-
droce klofat b ga na trpel več.

Udpestima temu kumesjone; sej
je sam zavle soje nepreviđnost še ta
narbl iz žeja udarjen. Ta kumesjon
holt dohtar Uražna ni dobr puznou in
presoju ga je le pu tem, kar guvari in
ne pu tem, kar dela, zato je pa taga
kozla ustrelu, de je kar grdu in de se
mu u še douh časa koucal pu nem, ke
mu je u želodce ubležu.

Zdej je temu kumesjone žou, pa še
kuku; pa pumagat s saj prec zdej na
more in en gespuđ ud tega kumesjona
je že puslou dohtar Uražna u ta deset
pekou prec, ke je zvedu, de je šou do-
htar Uražn na Lašk sam pu lorbar, ke
mu ga Iblančani nisa tli dat za negave
zasluge.

»Tku je,« se je jeziju ta gespuđ ud
sukolskega komesjona in ud jeze zube
kazu. »Tku je; mi sma pu Iblan reze-
neral in ldi kajfal, de morja sam do-
htar Uražnu per pit; ke sma enkat
drugem perprajarijam use kuntšaft
udžrl in jh Uražne skumenderal, je pa
šou in je soja prajarija Nemcem pre-
dau, tist gnar, ke ga je zajna skupu, je

šou pa na Lašk med koclmoharje za-
praulat, namest de b se tisteh spounu
ke sa mu na kojna pomagal. Tak roda-
lub, pa ena figa! Še enkat nej na kašn
mo shode jezek brus, pa ga uma tku
lifrál, de u vesele. Pr naš sukolks zve-
mama res smola; tist, ke b mogu ta
zveza ta narbl zadrget in zafeclat, de
b držala, ja pa še sam ta narpreh ud
fecla. No, mi s uma že zamerkal.

Tku se je giftu tist gespuđ ud su-
kolskega kumesjona in kar u glava mu
ni mogl jt, de more zdej žeja trpet za
lon, ker je dohtar Uražne pumagu ldi
ubdelavat, tku de kar je ta naumneš
res na veja, kdu ma prou: dohtar Ura-
žen, ke je Nemcem prajarija predau
al tist, ke jm tu ni ušeč in ga zdej zate-
špotaja.

Ja, tku je! Marsker za en pužir
kašne kulubocje ta narveč naumnas
nardi, sam de nega tu nč na kušta in
de pr tem sam nima nič škode. Dru-
nej trpeja u božim imen! In takeh ro-
dalubov je med leberalcem ena lep-
šuma, ke nuč in dan ukul rjoveja in
gledaja, ki b kašn ferkle pužrl.

Pa tu ni prou nč čudnga: kermu
ta »Sluvensk Narud« za usakdajni
dušna paša, ud enga taga ni m
družga zaprčakvat; kokr se ud eng
vola na prčakuje družga, kokr košček
mesa. In ke »Narude« še gespuđ dohta
Taufar putuha daje, zato tku lep-
cveteja leberaln značaji med Sluven-
cem, kokr plavice med ržjo zate-
kernga kmeta.

strank. Predmet vsega boja je danes narodnostno vprašanje, katero združuje različne stranke ene in iste narodnosti. Tudi v »Slovanski Enoti« so združene razne stranke, katere pa družijo narodnostna ideja. Ramo ob rami se hočemo boriti za narodno ravnopravnost. (Burno ploskanje.) Nobena narodna stranka se ne more odtegniti svoji narodni dolžnosti, ker sicer bi jo očitali narodno izdajstvo. Toda nemo-goče je, da bi kar čez noč sklenili ve-čen in trajen mir med narodi. Mogoči so le kompromisi od slučaja do slučaja, za določena vprašanja, in sicer med slovansko in nemško zvezo strank, ki zastopajo celokupne narode. Mi hoče-mo parlament, ker smo prepričani, da je absolutizem nevaren državi, parla-mentu in dinastiji. Zato smo pa tudi za pošten in resen kompromis, ki ne porazi nobene stranke. Zmagati mora-ta parlament in država. Toda tak kom-promis ovira danes še — sedanja vla-da. Ne zahtevajte od nas, da bi tilnik vtaknili v jarem. Tej vladi ne dovolimo ničesar. (Burno dolgotrajno odo-bravanje in pritrdjevanje. Govorniku čestitajo poslanci raznih strank.)

In res. Dr. Šusteršič je s svojim iz-bornim in stvarnim govorom razpršil ves meglo, v katerih plavajo razni ko-varji in intriganti za kulisami. Na vi-dez, a le na videz je ves boj osebni. Zadnje dni so razni listi objavljali raz-ne ministrske kandidate, da kale vo-do. Doslej so to le prazne kombinacije zakotnih politikov, resni možje v »Slo-vanski Enoti« se doslej niso bavili s tem vprašanjem. To bodi odgovor na razna vprašanja.

Za dr. Šusteršičem govore še Pa-cher, Adler, Gessmann, Hajn, Glabin-ski in Klofač.

Pacher (nemški radikalec) želi, da ostane sedanja vlada. Adler izjavi, da se njegova stranka bori proti sedanjji vladi. Gessmann med drugim izjavi, da ne more vladati samostojno ne nemški ne slovanski blok. Nemogoče je in bila bi krivica, če bi se zatirali avstrijski Slovani! Želi narodno pre-mirje. Neobhodno potrebna so pogaja-nja med strankami. Končno izjavi, da bo njegova stranka šefa sedanje vlade tudi v bodoče podpirala. Nemci so zelo kisló gledali, ker Gessmann ni rekel, da bo njegova stranka podpirala tudi Schreinerja in Hohenburgerja. Svo-bodomiselni nemški poslanci so sicer Gessmannu ploskali, na hodnikih ga pa kleli in po klubih hiteli pisariti no-tice proti Gessmannu.

Glabinški,

načelnik »Poljskega kola«, želi koope-racijo vseh zmernih strank, da se izve-de skupen deloven program. Taka ko-operacija je ljudska in državna po-treščina prve vrste tudi s socialnega in narodnega stališča. Zato sta na obeh straneh potrebni opreznost in zmernost, kakor tudi previden vladen vpliv, od katerega pričakuje, da se ustvarijo vsi predpogoji za tako ko-operacijo. Govornik se izjavi proti vsa-kemu vmešavanju kake ptuje države v avstrijske notranje zadeve. »Poljsko kolo« bi ne moglo podpirati vlade, ki bi kompromitirala s takim vmešava-njem samostojnost države. Nasproti Ogrski se zavzema za miroljubno in spravno politiko, ki čuva naše gospo-darske koristi. Ne mogel bi pritrdjati, ako bi iz oportunističnih razlogov žrt-vovali gospodarske koristi naše držav-ne polovice. Glabinški končno prosi

De se u vs ta plevu iztrebu med Sluvcem, u kuštal še precej dela in muje, pa vn more, vn more, če se pr tem usi štriki putrgaja.

Ki b bli že lohka Sluvcenci, če na b blu teh rodalubu. Če se nam Nemci in nemškutari zavle tega u pest pusme-hujeja, tu nh nč na šenera, sej se du-beja zmeri tak lde, de jh zagovarjaja in jm putuha dajeja, če že ne čist za-stojn, pa saj za — ublube.

Člouk, ker le še mejčkn nase drži in ma glih prou kuleščku u glau, b se kar ud jeze in žalast sam sebe piču, kokr škprjon, če ga daš u vole, če tala naša gospoda in nen ubnašajne pre-mešluje. Tu je res za scagat. Pa če b se ti ldje saj poušod naprej in silel in na-ti ta velka beseda pelat, b že blu; b s holt mislu člouk: na svet morja bt holt use sorte ldje in b se iz tem tulažu, de sam soja doužnost stri; al tku pa res ni za nekamer in jest se na um prou nč čudu, če u šlu še douh tku naprej, če se na u nazadne sam rtouž poderu, ampak cela Iblana; sej leberalci sa ja že dost spudkupal in ja uja, če jm hmal repetnic na prstrižema, še bl, ke tu sa res pijoniri u pravem pumen, sam de ne na narudnem pul, ampak pud narudnem pulam.

Boltatu Pepe iz Kudeluga.

»Slovansko Unijo«, naj ustreže nasve-tom »Poljskega kola« za zbornično de-lo-možnost in upa ustanovitev koope-racije strank.

Seja se je zaključila ob pol deveti uri zvečer. Prihodnja seja bo v soboto ob 11. uri dopoldne.

Vsenemška narodna zveza je imela danes dobro obiskano sejo, v kateri so se izjavili proti vsaki izpre-membi sedanjega zistema. V seji so po-sebno ropotali proti imenovanju kake-ga ministra Jugoslovana.

Ako Vaši mali hujšajo

dajte jim SCOTT-ovo emulzijo in z veseljem boste zapazili takojšnjo spreobrnitev k bolj-šemu ter poznejši krepki razvoj in novo življenje.

Pristna le s to znamko — ti-bičem — lot garancijskim znakom SCOTT-ovega ravnanja!

Že marsikateremu

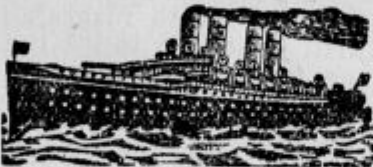
majhnemu ljubljencu, glede ka-terega imajo stariši še malo upa-nja, je prinesla Scott-ova emulzija zaželjeno rešitev.

Scott-ova emulzija

je vzor-emulzija-vzorna glede či-stosti svojih sestavin, lahke pre-bave in posebne redilne moči.

Gena izvorni steklenici 2 K 50 vin.

Dobi se v vseh lekarnah.

Cunard Line
H 544 52 Bližnji odhod:

iz Trsta, domačega pristanišča: Saxonia 20. dec.

1909, Pannonia, 11. jan. Saxonia, 23. februara 1910.

iz Liverpoola: Lusitania, največji in najlepši

parnik, 18. decembra 1909, 8. jan., 26. febr., 19. marca

9. aprila 1910, Mauretania, 11. dec. 1909, 29. jan.,

19. febr., 12. marca 2. aprila 1910.

Pojasnila in vožne karte pri Andrej Odlasek, Ljub-

ljana, Slomškove ul. 25, bl. cerkve Srca Jezusovega.

Serravallo

železnato Kina-Vino

Higijenična razstava na Dunaju 1906:
Državno odlikovanje in častni diplom k slati kolajni.

Povzroča voljo do jedi, okrepeča živce, poboljša kri in je rekonvalescentom in malokrvnim zelo pri-poročeno od zdravniških avtoritet.

Izborni okus.

Večkrat odlikovano.
Med 6000 zdravniških sprideval.

J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj
TRST-Barkovlje.

Božična prodaja.

Dovoljujemo si svoje cenjene odjemalce opozoriti na čudovito znižano božično prodajo, ki traja samo do 20. decembra 1909, izredna ugodnost, katere traja samo to dobo. — Razprodajamo globoko pod ceno naslednje in mnogovrstno drugo blago:

- Okoli 5000 rjuh izborne kakovosti, izgotovljene, 150/200 cm veli-kosti, kos po povzetju K 2-25, najmanjše naročilo 6 kosov.
- Okoli 1000 komadov dobrega bombaž. platna, kos 20 metrov po povzetju K 10-.
- Okoli 1000 komadov prima šifona, 82 cm širok, 20 metrov po povzetju K 12-.
- Okoli 1000 komadov tanke tkanine, pripravne za pralno perilo 20 metrov K 14-.
- Okoli 1000 komadov damasta, najboljše kakovosti, najnovejši vzorci, širokost 120 cm, 20 metrov K 22-.
- 10.000 metrov posebno finih ostankov, sortiranih, pristnobarvnih, od 2—8 metrov dolgih, 30 metrov K 24-.
- 1000 tucatov najfinejših žepnih robcev iz batista, tucat K 3-20, najmanjše naročilo 3 tucati.
- 1000 garnitur najmodernejših vzorcev 2 komada za posteljo in 1 komad za mizo K 11-.
- 1000 tuc. brisač iz pristnega damasta, 50/100 cm dolge, tucat K 7-.

Vzorci ostankov se ne pošiljajo, vzorci barhenta, flanel, vse platnine in pavoline pa zastojn in franko.

Posiljateljshi zavod prve vrste in tkalnica BRATOV KREJČER, Dobruška, Češko.

Fattingerjeva mesna pogača za pse

preizkušeno krmilo za pse
vseh pasem 50 kg K 23—
iz tovarne; 5 kg K 3-20
poštne prosio.

Obširne cenike in brošure o dru-gih krmilih za pse, perutnino, kunce, fazane, srne in drugo div-jacino zastojn pri tvrdki:

Henrik Polsterer

(patent. tovarna za Fattingerjeve pogače za pse in krmila za perutnino)

Dunajsko Novomesto (Wiener-Neustadt).

Ustanovljeno 1893. — Nad 300 najvišjih odlikovanj.

Zaloga v Ljubljani: Peter Lassnik.

Zaščitna znamka „Sidro“
Liniment. Capsici comp.
Nadomestek za Sidro-Pain-Expeller
je splošno priznано kot izvrstno bol bla-žujoče in odvodno mazilo pri prehlajenju itd.; cena 80 v., K 1-40 in K 2— se do-biva v vseh lekarnah. Pri nakupovanju tega povsod priljubljenega domačega sredstva, naj se jemljejo le originalne steklenice v škatljah z našo zaščitno znamko „Sidro“ potem se je gotovo prejel or. izdelek.
Dr. Richterjeva lekarna pri „zlatem levu“ v Pragi
Elizabetna cesta šte. 5 nova.

Za božična in novoletna darila
priporoča
H. SUTTNER, Ljubljana
Mestni trg nasproti rotovža
svojo veliko izborno zalogo finih
šolcarskih in briljantov
zlatnine in srebrnine
v veliki izbiri, ter raznih drugih predmetov iz kina-srebra po naj-nižjih cenah.

Kašelj
Kaiserjeve karamele za prsa s tremi jelkami.
5500 notarijčno potrjenih sprideval o dobri kakovosti. Zavoi 20 in 40 vin, sketljica 60 vin. dobivajo se v Ljubljani: Lekarna pri „Orlu“, Rih. Sušnik, deželna lekarna pri „Mariji Pomagaj“ M. Leustek; Ubold pl. Frankocz, G. Piccoli, pri „Kroni“ A. Bohinc; I. Gurčić, Metlika, A. Roblek, Radovljica, D. Pirč, Idrija, H. Brill, Litija, E. Burdich, Sk. Loka, H. Roblek, Trzin, K. Andrianič in I. Bergmann. Novomesto, K. Savnik, Kranj, J. Močnik, Kamnik, C. Huss, Vipava.

Najboljši, patentovani
suhi kloset
brez izplakovanja z vo-do, nikakega prepaha, popolno brez duha, naj-večja snaznost, se lahko namesti v vsaki hiši tudi brez podstavka v vsakem 3179 klosetu. 10-1
Valentin Rusterlitz,
Dunaj, I., Opernring 11, Tel. 2038.
Največja izbira umival. banj, kopalnih banj, kletk, i. t. d. Ilustr. ceniki brezplačno.

!! Slovansko podjetje !!
Franc Souvansin
Ljubljana, Mestni trg šte. 22 in 23
Tiskana in tkana bombaževina
Bela in rjava kotonina
Domače in angleško sukno
Francoska svila
Modno blago iz prvih tvornic
Najboljše češko platno
Popolne opreme za neveste
Oprave za hotele in stanovanja
Največja zaloga preprog
Darila za Božič izpod cene
Ostanki po tvorniških cenah
Solidna postrežba! Nizke cene!

St. 705 Flobert Teschl „WARNAND“
kaliber 6 ali 9 mm z močno robato cevjo, dolgost 1 meter, za streljanje z zrnj kron 14.—
in krogliami, teža 1 1/4 kg
Pošilja se le po povzetju. — Ilustrovani ceniki o 1113 orožju zastojn in franko. (1)
Franc Dušek, orožarna, Opočno 89, Češko.

4 tedne poskušnje
na ogled razposiljam svoja KOLESA po povzetju. Deli koles čudovito po ceni in dobri. Ilustr. ceniki franko. 2351
Fran Dušek
tovarna koles,
Opočno šte. 85.
na Češkem.

Puške!
Lancaster od K 26—, Flobert-puške od K 8-50, pištole od K 2—, samokresi od K 5—
:: Popravila ceno. — Ilustrovani ceniki franko. ::
F. DUŠEK v Opočno šte. 77
1631 Češko. 32

Simon Hmeletza
Potniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in zanesljivo potovati naj se obrnejo
Simon Hmeletza
v Ljubljani Kolobovarske ulice 20,
Kotarska Pijaviska dogo se brezplačno

Proti katarom
soplinih organov, pri nahodu, hri-pavosti in vratnih oteklinah zdrav-niško priporočana je 38 12 II.
MATTON & GIESSHÜBLER
alkalična kislina
katera se z vspehom rabi sama ali pome-šana z gorkim mlekom.
Ta miloraztapljajoče, osvežujoče in po-mirljivo deluje, pospešuje ločitev sleza in se v tacih slučajih posebno dobro obnese.
Izvirak: Giesshübl Sauerbrunn,
Želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih
Prospekti zastojn in franko.
V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih špecerijskih prodajalnicah in trgovinah s jestvinami in vinom.
Zaloga pri Michael Kastnerju, Peter Lassniku in Andrej Šarabona, Ljubljana. 114 52—49

Naša narodna obramba.

Ker 14. t. m. nekaj somišljenikov, katerih pri ustanovitvi našega narodno - obrambnega društva ne moremo pogrešati, ne more v Ljubljano, so izrazili željo, da se ustanovitev vrši v ponedeljek, 21. t. m. Ustanovitev narodno - obrambnega društva se vrši torej v ponedeljek 21. t. m. ob tretji uri popoldne v prostorih »Slovenčevega uredništva.« S krepko, delavno narodno - obrambno organizacijo dajmo Slovencem najlepši božični dar!

V sklad obmejnih Slovencev so darovali:

479. Mohorjani, št. Peter na Krasu 20 K.

480. Mohorjani v Tomaju pri Sežani, 20 K.

481. Mohorjani v Poljčanah, 20 K.

Nadalje so darovali:

Mohorjani v Grižah pri Celju, 8 K;

Mohorjani, Ustje p. Ajdovščina, 3 K.

Slava našim Mohorjanom, slava vsem poverjenikom, ki ne prezro kliča obmejnih Slovencev!

Darovalci po 20 K na dan!

Cerkveni letopis.

Ij **V stolnici** bo jutri o priliki praznovanja patrocinija imel ob 10. uri slovesno službo božjo premilostni gospod škof I. Stariha. Cerkveni govor bo imel prevzvišeni gospod knezoškof ljubljanski.

+ **Župnijski izpit** je napravil č. g. Jakob Ogrizek, župni upravitelj v št. Lambertu.

+ **Premeščen** je č. g. kaplan Andrej Stenovec iz št. Petra pri Novem mestu v Brezovico.

Ij **Posvečevanje zvonov.** Pretečeni teden je bilo v Samassovi tovarni posvečenih 12 zvonov namenjenih za Hrvaško (2), Koroško (1), Kranjsko (6), Primorsko (2) in Slavonijo (1). Najtežji (1278 kg) je bil za podružnico sv. Nikolaja na Hlevnom vrhu, župnija Vrh pri Sv. Treh Kraljih.

Ij **Musica sacra.** Jutri v nedeljo (godovanje sv. Nikolaja) se bo pri veliki maši ob desetih izvajalo v stolnici sledeče: Missa in hon. s. Christinae, V. et M., zl. Stanko Premrl; Graduale »Inveni David«, zložil Ant. Foerster; ofertorij »Veritas mea«, zl. Dav. Budna.

+ **V Rimanjih** bodo prihodnji četrtek 16. t. m. volili svojega prvega župnika. Cerkev je že docela popravljena, treba jo bo samo še nekoliko očistiti.

c **Slovenski misijon v Trstu** imajo od 12. do 19. dec. v cerkvi sv. Vincenca. Urnik je nabit po tržaških cerkvah. »Edinost«, naznani ga!

Društva.

— **Borovnica.** V sredo, dne 8. decembra, je priredilo naše izobraževalno društvo igro »Skušnjava« in »Sv. Elizabeta«. V prvi igri je nastopil v vlogi satana g. Slavko Ravnikar, da bi s svojim mojstrsko dovršenim igranjem našim diletantom pokazal, kako se mora na odru nastopati. Poslušavci so bili kakor elektrizirani; vsem ostane v spominu satan, ki skuša človeka zapeljati. Pri igri »Sv. Elizabeta« smo pa z veseljem zapazili, kako napredujejo naše igralkke. Nastop, deklamacija, kretnje, vse je bilo, smemo trditi vredno tudi večjega odra. Kedo bi bil pričakoval, da se bodo naša dekleta v tako kratkem času tako poglabile v svoje vloge, tako z občutkom igranje. Zasluga je to predvsem g. Ravnikarjeva, ki nam je s svojo veliko dramatično izvedenostjo pomagal. Na splošno željo se ponovi na praznik sv. Štefana ob tretji uri popoldne »Sv. Elizabeta« z božično igro »Na betlehemskih poljanah«.

— **Slovensko društvo na Reki** snujejo tamošnji Slovenci.

— **Katol. slov. izobraževalno društvo pri D. M. v Polju** priredi v nedeljo, 12. t. m., ob pol 4. uri popoldne v »Društvenem domu« igro »Kdo me je pahnil s prestola?«

— **Miklavžev večer v Kamniku.** Pretečeno nedeljo je priredil damski odesk društva »Kamnik« v »Kamniškem domu« Miklavžev večer, ki je jako lepo uspel. Društvena dvorana je bila do zadnjega kotička polna, kakor še nikoli ob sličnih prilikah. Pri tej priliki je bilo obdarovanih 32 ubožnih otrok; dobili so vsak nekoliko obleke in slaščic, za kar je daroval gospod dekan Lavrenčič 50 K, ostalo pa drugi dobrotniki. Pa tudi drugih se je spomnil Miklavž in je vsakemu prinesel kak mal dar. Bil je lep večer, za kar smemo biti hvaležni požrtvovalnim kamniškim damam, pred vsem predsednici damskega kluba gdčni. Minki Odlasek.

Proces Friedjung.

Dr. Funder.

Dunaj, 10. decembra. Dne 10. t. m. so zaslili kot prič v tožbi hrvaško-srbske koalicije zoper dr. Friedjunga in »Reichspost«, glavnega urednika »Reichspost«, dr. Funderja. Glede člankov v »Reichsposti«, v katerih se je očitale članom hrvaško-srbske koalicije, da so dobivali iz Beograda denar, se dr. Funder sklicuje na pet aktov, kojih posnetke predloži sodišču. Te akte, pravi dr. Funder, da je dobil na mestu, ki je popolnoma kompetentno in tudi vé, na kak način so prišle na to mesto. Najvažnejše da je poročilo sekcijskega šefa Spalajkovića. Potem obširno govori o reški resoluciji in kako je prišlo do zveze med hrvaško-srbsko koalicijo in Mažari. Dr. Funder očita

Mažarom,

da so pri turškem poslaniku v Beogradu ščuvali na vojsko Turčije zoper Avstrijo, poslanik pa da jih je vrgel vni. Nato pa napada Supila, katerega slika za popolnoma breznačajnega človeka in preide na akte.

Akti.

1. Prvi akt da je instrukcija ministrskega predsednika Pašića na begradskega uradnika v knjižnici Tomića. V tej instrukciji je povedano, da je Srbija hrvaškim politikom na Hrvaškem in v Dalmaciji pomagala in jih zase pridobila. Ta akt da je kmalu izginil in po »znanem potu« prišel na — Dunaj, kakor tudi mnogi drugi.

2. Blagajniško nakazilo srbskega ministrstva za zunanje zadeve na g. Supila, glaseče se na 6000 K. O dokumentu samem pa priča noče ničesar izpovedati in se sklicuje na uredniško tajnost, ker noče in ne sme izdati vira.

3. Poročila »Slov. Juga« srbskemu ministrstvu za zunanje zadeve. Priča navaja vsote, ki jih je glasom teh aktov baje dobil Supilo in drugi. Ti akti so iz srbskih tajnih arhivov.

4. Instrukcija srbskega ministra zunanjih zadev dr. Milovanovića na srbskega poslanika na Dunaju, ekselencio Simića, v kateri se poslancu poroča, da je begradska vlada »vse sledove svoje dosedanje velesrbske propagande v Avstriji zabrisala«. V tem aktu se tudi govori bahaško o tem, da so se pridobili »češki in slovenski politiki-voditelji« — kar označuje dr. Funder za velenorost in domišljijo begradskih krogov. Ta akt izroča priča sodišču.

5. Instrukcija srbskega ministra zunanjih zadev dr. Milovanovića srbskemu gen. konzulu v Budimpešti Petkoviću, v katerem se označuje g. Supila za posebnega zaupnika srbske vlade. Ta akt, pravi priča, je videl, ne more pa povedati kje, razun da na vodilnem mestu, katerega pa ne sme izdati. (Namigaval je očito na c. kr. ministrstvo za zunanje zadeve.)

Nato predloži branitelj dr. Friedjung, dr. Benedikt

dokazila.

Dokazila se preberó. Dokazila so: Poročilo o seji »Slov. Juga« 1. februarja 1908. Supilo se votira 4000 fr. — Poročilo o seji »S. J.« 26. februarja 1908. Supilo se votira 6000 fr. za volitve na Hrvaškem. Pri tem pripominja dr. Friedjung, da je videl original. — Blagajniško nakazilo srbskega ministra zunanjih zadev 29. februarja 1908., tičóče se 6000 fr. Tudi tu pripominja dr. Friedjung, da je videl original in sicer je prišel iz Beograda na Dunaj, z Dunaja pa je zopet po skrivnih potih prišel nazaj v arhiv »S. J.« v Beogradu. — Poročilo o izplačitvi teh 6000 fr. — Poročilo, da so važni akti, tičóči se Supila, izginili. — Denarna nakazila Supilu in Budisavljeviću ter Medakoviću, predsedniku hrvaškega sabora. — Cirkular bana grofa Pejačevića, v katerem se nadžupani opozarjajo, da ima Supilo zveze s Srbijo.

Tožitelj,

oziroma njih zastopnik, trdijo, da so od dr. Friedjunga predloženi akti potvare. Akti so nemške prestave originalov, tudi fotografije da so ponaredbe. Tožitelj vse zanikujejo a limine. Obtoženca Funder in Friedjung pa replicirata, kako da se akti, če so potvarjeni, morejo ujemati z dejstvi, ker da se je res vse tako zgodilo in godilo, kakor je bilo v aktih označeno. Sicer pa moramo počakati stvari, ki bodo šele prišle.

Koroške novice.

k **Dr. Šusteršič** častni občan koroške občine. Občinski odbor v Selah na Koroškem je soglasno in z velikim navdušenjem imenoval štiri častne občane in sicer g. poslanca Franceta

Grafenauerja, g. dr. Janko Brejca, g. dr. Ivana Šusteršiča, načelnika za obmejne Slovence prevažne V. L. S., in č. g. Ivana Lubeja, župnika na Jezerskem.

k **Kranjski liberalci v bratskem objemu s koroškimi vsenemci.** Bridka žalost me prešine, ko se spomnim domovine, vsemu svetu nepoznane, od nikogar spoštovane. To koprenje Jenkove muze so menda hoteli liberalci utešiti in so nesli slavo slovenskega naroda čez kranjske meje z nemškimi prevodom svojega potvora škofove brošure. Seveda so si zbrali pravo sredstvo za proslavo našega naroda: Stopili so v stik z najboljšimi zagrizenimi nasprotniki Slovencev, z vsenemci, ki so izdali nemški prevod liberalne slovenske brošure z naslovom: »Die Romkirche am Pranger«. To brošuro so na tisoče razdelili med nemške Korošce in agitirajo v njej za »proč od Rima!« Ljudstvo je pa pametno in obsoja to postopanje. V Celovcu bodo vsenemci vsled te brošure prišli ob ves upliv.

k **Katoliško politično društvo za Slovence na Koroškem** priredi v Velikovicu v »Narodnem domu« na kvaterno sredo, dne 15. t. m., ob 12. uri popoldne shod.

k **Značilno za Koroško.** Celovski župan vitez pl. Metnitz in z njim nemški nacionalni listi so se začeli sramovati svojih najnovejših činov nasproti Slovincem. Zlasti je nacionalce začela peči vest, ker je dal Metnitz na celovškem glavnem kolodvoru aretovati Slovence, ki so zahtevali vozni listek slovenski. Zato so v javnosti začeli pačiti resnico, češ, da je dal Metnitz dotične Slovence aretirati, ker da so razgrajali. Za drugimi listi je pogrela to laž tudi uradna »Klagenfurter Ztg.«. Gospod A. Erat, ki ga je dolžila razsajanja, je poslal celovčanki popravek, ki ga pa uradni list ni hotel sprejeti. Vsled tega je g. Anton Erat naperil po gospodu dr. Brejcu proti uradni trdovratni obrekovki tožbo.

k **Žile na rokah prerezala** sta si minoli terek ponoči v hotelu Hafner v Celovcu 21 let stari postajni paznik Rudolf Kaplan iz Špitala in 21 let stara Jera Pirker iz Sulkovega. Težko poškodovana so prepeljali v deželno bolnišnico.

Štajerske novice.

— **Napad nemškutarja na kaplana.**

Kaplana g. Jožefa Krajnc v Hočah je nekdo napadel dne 8. decembra, na praznik Brezmadežnega Spočetja, zvečer ob ¾ na 7. uro. Ko g. kaplan pride mimo nemškutarske gostilne Johanna Stanitz-a, sliši od dvorišča sem šepetanje. Dva sta med seboj govorila. Ozre se za nekaj časa nazaj in vidi iti za seboj samo eno osebo. Nič hudega slušate, pride za nekaj korakov prav do ogle kaplanije. Kar naenkrat se oseba za njim zakadi z vso močjo v njega, ga udari z roko po glavi na desni strani, da mu izbiže iz nosa očala, in ga obenem zagradi za tilnik ter ga hoče vreči v mimotekoči jarek. Pa ni šlo. Zdaj ga buta odzadaj z desno roko v križ. Naenkrat ga kaplan zgrabi za prsi ter vpije na pomoč. Te ni bilo; pač pa napadalcu z glave potegne robec in opazi, da je po obrazu ves črn. Bil je našemljen in z sajami ves umazan. Imel je črne, kratko ostrizene lase. Ko napadalec vidi, da ne doseže nič, se iztrga g. kaplanu iz rok in zbeži nazaj proti Stanitz-evi gostilni. Upamo, da bode ugrabljeni težki volneni robec napadalcu izdal. Učitelj Gatti in neki Janschitz, pisar v tovarni za impregniranje švelerjev, sta se tisti večer zelo čudno obnašala. Edini učitelj Gatti je tudi vedel, da je g. kaplan pri g. Novaku na obisku. Gatti je velik nemškutar, kaplan Krajnc pa odločen Slovec. Krivdo hočejo zvrniti na kmečke fante, kar pa je nemogoče, ker imajo ti bolj trdne pesti. Zadeva se je izročila žandarmeriji. Pokazalo se bo, da je to delo prav nemškutarsko, ali kakor sami pravijo, naprednjaško, deutschfortschrittlich.

š **Rajhenburg.** Pretečeno sredo, dne 8. decembra sta se vršila pri nas dva velepomembna shoda. Dopoldne je bil političen shod, na katerem sta poročala poslanca dr. Hočevar in dr. Korošec zelo obširno o političnem položaju, o nameravanem novem vinskem davku itd. Za svoja govora sta gg. poslance žela živahno priznanje. — Popoldne pa se je vršil nepolitičen shod, na katerem se je ustanovilo slovensko katoliško izobraževalno društvo za Rajhenburg in okolico. Na tem shodu sta govorila dr. Korošec in kaplan Tratnik. Novo društvo je takoj pristopilo h S. K. S. Z. v Mariboru, ki šteje sedaj 120 društev.

š **Hoče.** Dne 8. decembra je govoril g. Pušenjak o raznih davkih, posebno

o novem vinskem davku. Zborovalci s govorniku pritrjevali ter soglasno ugovarjali proti novemu vinskemu davku.

š **Oplotnica.** Dež. poslanec Nova priredi prihodnjo nedeljo popoldne Oplotnici shod vinogradnikov. Pridi vsi!

š **Poizkušeni samoumor v ognju.** garnizijskem zaporu v Mariboru je b zaprt infanterist 47. pešopka. Ant. Sirec, ki je bil kot dezertir obsojen na šest mesecev. Dne 6. t. m. se je hotel usmrtiti s tem, da je v celici zanetil ogenj, se vlegel na ležišče in čakal smrti v ognju. Sirec je bli že precej rahel in popolnoma nezavesten. Sirec je že trikrat dezertiral.

š **Konkurzi.** Radi konkurza je obsojen v Celju trgovec Martin Gersl na šest tednov zapore. — V konkurzu je prišel Jožef Zepek, lastnik žag Cepljah pri Vranskem.

Dnevne novice.

+ **Iz stranke starih hlač.** Poročajo smo včeraj, da je dr. Tavčar krstil n »shodu« pri Moharju v Šiški za stranko »starih hlač« liberalno stranko. P. gospod Berce je tudi bil z dr. Tavčarjem pri Moharju. Kaj hočeš! svojih prejšnjih dni človek ne more v sebi za tretji in zato je gospod Berce hvalil n shodu — duhovščino. Baje je dosegel velik uspeh in so na koncu bili vsi poslušalci navdušeni za duhovščino. J. pač res, kar je nekoč nekdo rekel, da je gospod Berce bistven del liberalne stranke in če bi on s svojim kolarjen in črno suknjo naenkrat izginil, bi s slovenski liberalizem gotovo na treh vogalih podrl, kajti Ferrer, svobodnjašola in francoski ateizem, to na slovenskega liberalca veliko manj vpliva, kakor ga gane duhovniška podoba. Gospod Berce je torej govoril, a koma je usta odprl, je povedal veliko neumnost. Rekel je namreč, da kar duhovščina danes dela, ne dela iz prepričanja! To je prvi modrijan na Slovenkem, ki je to rekel; očitno se tisti stare hlače, o katerih je govoril dr. Tavčar, gospoda Berceta najbolj drže. Če sam veruje, kar je trdil, potem nraje močno žal zanj, ampak najbrže n tako hudo in se gospod Berce sam zaveda, kakšno je zini. Dobro, da prtem shodu ni bilo veliko ljudstva, sicer bi se bila ob teh umnih besedah zgodila lahko še velika nesreča.

+ **Nemce je obdeloval dr. Tavčar.** 5. decembra leta 1909 v — Šiški. Mo se je precej pozno spomnil nanje. Ko j bil namreč z njimi zezan, ni prišla iz njegovih ust žal beseda, ker je on gentleman in gentleman drži svojo besedo. Danes seveda je drugače in dr. Tavčar je moral popraviti slab vtis, ki ga je napravilo njegovo glasillo, ko j imelo toliko vpraoka s škofovo brošuro, za koroške Slovence pa ni imelo niti ene same besede. Zoper Nemce j torej govoril dr. Tavčar in dosti dobro to se mora priznati, le ta ironija usode se mu je primerila, da se je najboljlotil nemških realcev. Ali se dr. Tavčar nič ne spominja, kako je ravno realko s svojima pogodbama z Nemci slednjim s kostmi in kožo vred izročil? Liberalci v svojih starih nemških hlačah so krivi, da je srednje šolstvo v prvi vrsti pa realka, postala noli metangere in posest Nemcev. Tisti pak je posegel tu vmes in bo tudi na realkred napravil, je S. L. S. in nihče drugi Sicer pa je kaj modro in spodbudno da dr. Tavčar na stare dni spoznava svoje grehe.

+ **Shod v Komendi.** Številno zbrani ljudski shod v društveni dvorani je odločno pa dostojno nastopil proti podlim liberalnim pohujšljivcem. Sklicatelj A. Mejač je v kratkih besedah zbranim možem pojasnil umazano gonjo liberalcev proti vzornemu knezoškofu in njih uprav lopovsko pohujšanje mladine. Drugi govornik Smolej j ožigosal neodkritost liberalne stranke ki noče biti kriva tega podlega početja sram jo je priznati, kar je sama uprizorila. — Sklenil se je nato soglasno oster protest proti liberalnim pohujšljivcem in izrekel neomajno zaupanje kruto žaljenemu cerkvenemu knezu. Na predlog posestnika Zadruga iz Kapljevasi poslala se je v istem smislu brzoglavka ljudskemu shodu v Ljubljani. Liberalci, tudi ta vaša, med vsem najpoglednejša nakana se vam je korenito ponesrečila. Sram vas bodi!

+ **Občinski odbor v Selah** je v svoji seji dne 30. novembra 1909 soglasno izrekel ogorčenje radi zlobne gonje liberalcev proti prevzvišenemu knezoškofu ter mu izrekel popolno zupanje, udanost in hvaležnost za njegovo vneto apostolsko delovanje. Soglasno je obč. odbor tudi protestiral zoper krivice, ki se gode koroškim Slovincem v narodnem oziru ter navzočega drž. poslanca gosp. Demšarja po-

zval, skupno s svojimi tovariši poslanti v »Slovenskem klubu« odločno nastopiti v državnem zboru za pravice in enakopravnost Slovencev.

+ **Bogaboječ mož.** »Straža« je nekaj v aprilu pisala o g. Radoslavu Knafliču, nadučitelju v Gorici pri Mozirju, da on, g. Knaflič, ni bogaboječ in da se Boga ogiblje itd. Vsled tega se je g. Knaflič čutil žaljenega ter tožil dopisnika iste novice, ki je bila od dopisnika podpisana, in urednika Cenčila. In pred poroto ga je dr. Vekoslav Kukovec, deželni poslanec in odvetnik v Celju, nekako tako-le zagovarjal: »Ni res, da se on (Knaflič) Boga ogiblje, kjer se le more, ampak res je, da se ga ne ogiblje. To dokazuje tudi to, da je pristopil k bratovščini, ki nabira prispevke za rajhenburške cerkev, ter daroval, kakor se iz knjig razvidi, 1 K 20 h, da se ne bi kdo zmotil, povemo tudi v besedah: eno krono dvajset vinarjev.« In potem se še nadeje listi, n. pr. »Straža«, ki si upajo take ljudi napadati. Tak je torej bogaboječ mož po dr. Kukovčevih nazorih. Eno krono dvajset vinarjev, pa si napol-svetnik. Bravo, g. Kukovec!

+ **O »Slovanski Uniji«** razširjajo Nemci poročila, da je pred razsulom. Taka poročila so nekaj vsakdanjega in dokazujejo, kako bi bilo Nemcem všeč, če bi razpadla zveza združenih slovanskih strank. Spletke, nič drugega, ki razblinejo, če se posveti z jasno lučjo v spletkarske niti, storjene iz pajčevine.

+ **Dobernig** objavlja daljši članek, ki kaže na njegov strah pred Jugoslavi, ki branijo Nemcem dohod od Adrije. Izjavlja, da nasprotuje ureditvi jezikovnih razmer na Štajerskem in na Koroškem. Dobernig se boji trializma, ki mu plava pred očmi. Naglašja, da bodo alpski Nemci bolj kakor zdaj obočali pozornost na alpske dežele in manj na sudetske.

+ **Štjurski občinski svet** se je v izredni seji izjavil proti vsaki izpremembi sedanje vlade. Schreiner in Hohenburger ostaneta zdaj ministra do sodnjega dne, ker hočeta to najuglednejša avstrijska nemška politika župan pek Ornig in Glinčan bivši general jugoslov. soc.-demokracije, vzor poštenjakovič Korlček Linhart. Mati Germanija je zdaj rešena. Hajl kliče zdaj vsenemštvo peku Ornigu in Korlčku.

+ **Spor med dr. Stadlerjem in bosensko vlado.** Sarajevski »Hrvatski Dnevnik« je nedavno poročal v uvodnem članku, da bosenska vlada pozivlja k sebi trgovce in jih potem nagovarja, da naročajo svoje potrebščine iz Ogrske v ime — paritete med Avstrijo in Ogrsko. Vlada je nato stvar dementirala in poslala dva uradnika v uredništvo navedenega lista, da poizve imena onih trgovcev, ki da so bili pozvani k vladi v gornji zadevi. V uredništvu se je tedaj nahajal tudi nadškofov tajnih msgr. Cankar. Uradnika sta dobila odgovor, da bo uredništvo priobčilo imena dotičnih trgovcev šele pri sodni razpravi, ki jo mora vlada povzročiti na podlagi konfiskacije dotičnega »Dnevnikovega« članka. Nato se je oglasil pri nadškofu Stadlerju sekcijski načelnik Hörman in se pritožil nad brezobzirnim obnašanjem glavnega urednika »H. D.« msgr. Cankarja nasproti vladnim odposlancem. Pri tej priliki pa se je visoki vladni uradnik sam čisto nekvalificirano vedel nasproti cerkvenemu knezu. Končno je zagrozil nadškofu, da njegov tajnik msgr. Cankar ne bo smel več prestopiti praga deželne vlade. Navzoči msgr. Cankar je vprašal Hörmana, ako sme ta njegov nastop v javnosti porabiti, čemur je zagrizeni vladni mož pritrdil. »H. D.« je potem v uvodnem članku poročal o dogodku in protestiral proti takemu nezaslišanemu vladnemu terorizmu. Cela ta zadeva je vzbudila med vsemi krogi največjo pozornost in je vladni silno neljuba, ker le predobro vé, da si je z madžarsko agenturo le malo preveč dovolila in stvari sedaj ne bo mogla spraviti s svetlo; v svoji nervoznosti je pa škandal še povečala. Jako značilno je za njen položaj, da kljub konfisciranju dotičnega »Dnevnikovega« članka ni še stvari spravila pred sodnijo, kar bi lahko storila in bi se potem tam vsa stvar pokazala. Ako tekom 9 dni po konfiskaciji tega ne stori, potem ima list pravico dotični članek v celoti zopet prineesti. Med tem pa prihaja na dan vedno več podrobnosti o vladnem vplivanju na trgovce v korist Ogrske in se zatirja, da se je pritiskalo nanjo celo z namigom, da bo vlada od časa do časa pregledala fakture, vožne liste itd. pri posameznih trgovcih in se tako prepričala, kako se izpolnjuje njen nalog. Iz tega lahko sodimo, kako se »vlada« v Bosni; poštena javnost pa mora biti

hvaležna »Hrvatskemu Dnevniku«, da je to nečedno stvar spravil na sonce in poklical vlado na javen odgovor. O nadaljnjem razvoju bomo poročali.

+ **Umrl je** v Škofji Loki včeraj, dne 10. decembra, vpokojeni župnik Lorenc Kristoflič, star 78 let. Dolgo vrsto let je bil župnik v Kovorju, v pokoju je živel v Hrastju pri Kranju in zadnji čas v Škofji Loki. Pogreb bo v ponedeljek ob 9. dopoldne. Naj počiva v miru!

+ **Umrla je** zadnje dni v Škofji Loki gostilničarka pri »Črnem orlu« ali pri »Šipka pas-u«, daleč naokrog znana Marija Maček, po domače Kernovka. Dosegla je starost 91 let. Pred nekaj tedni je še praznovala 95-letnico svoje prijateljice gospe Terezije Seršen, in nekaj ur pred smrtjo je še stregla v gostilni gostom.

+ **»Mladosti«** prihodnja številka izide prihodnji teden.

+ **Delavsko glasilo »Naša Moč«** priporočamo najtopleje. Velja 4 krome na leto.

Poljsko-češko tajništvo se ustanovi v Krakovu. Odbor za ustanovitev je izvoljen. Nemci pihajo ogenj in žvepljo, ker je v poljski ljudski stranki v terek govoril »Venkovov« urednik dr. Mecirz o rusko-čeških razmerah, o položaju Slovanov v Šleziji in v Galiciji in o slovanskem boju proti germanizaciji.

+ **Čudna reklama ali kaj si vse dovolil liberalni župan.** F. Slane, župan v Litiji ima prav divjega bika. Ker se je pa do zadnjega časa prav malokdo zanimal za to zverino in naši živinorejci vodijo navadno na Grmače, si dovoljuje župan nenavadne vrste reklamo za svojega bika. Malone vsak dan, včasih še po dvakrat, dopoldne, ko je najživahnejši promet in pa zvečer, ko gredo delavci z dela, izpušča mrcino iz hleva, da prosto leta po trgu in grozovito rjove v strah in grozo na trgu se nahajajočih pasantov. Preplašeni beže ljudje v prodajalne in veže, da se poskrijejo pred zdvijanim bikom in le čudimo se, da se že ni pripetila kakšna nesreča. Ta amfiteater se ponavlja že dalje časa. Ali sme župan v Litiji početi, kar hoče, če tudi bik koga pobode? — Najbolj čudno je pa pri tem to, da je navaden kmetič, če včasih pusti pohlevne voličke ali kako trudno kljuse brez nadzorsiva na cesti, takoj zašit za par kronic, pa še druge sitnosti ima. Če pa Slanev bik v strah in celo nevarnost življenja drugih redno divja po trgu, je vse tiho in dobro. — Bomo videli! Besedo ima c. kr. okrajno glavarstvo!

+ **»Zadružna zveza«** priredi od 27. do 30. t. m. knjigovodske tečaje za posojilnice in sicer bo po en tak tečaj za Notranjsko, Gorenjsko in Dolenjsko. Ker treba pripraviti potrebne tiskovine, poskrbeti prostore, naj se pri glase po dopisnici udeleženci teh tečajev do 17. t. m. pri »Zadružni zvezi«.

+ **Nemška ošabnost in nesramnost** se kaže v prilogi »Grazier Tagbl.« z dne 5. decembra t. l. Tam namreč neki Nemec zahteva, naj se na državni železnici upelje za slovenske kmete in kmetice četrti razred, češ, da niso sposobni voziti se v tretjem. To je že več kakor od sile. Kaj zlodja se ti nemški ošabneži vozijo po naših krajih in zakaj živijo med nami, če jim slovensko kmetstvo ljudstvo tako smrdi! Sicer pa si naj poprej ogleda svinjarijo po železnicah v nemških delih Avstrije, potem šele naj govori. Tukaj imate rojaki lep vzgled, kako vas zaničujejo in zasramujejo tisti, kateri od vas in med vami živijo.

+ **V Tržiču na Dolenjskem** so imeli preteklo nedeljo prvi roditeljski sestanek. Nadučitelj Skulj je govoril o »namenu in pomenu roditeljskih sestankov«, učitelj Silvester pa je predaval s pomočjo skioptičnih slik o Italiji s posebnim ozirom na prestolnico sv. očeta, večno mesto Rim. Obisk je bil nad vse izvrsten, saj je došlo k sestanku okrog 300 očetov in mater. Na prihodnjem sestanku začetkom januarja bo na sporedu poleg dveh vzgojslovnih govorov tudi predavanje zdravnika dr. Hočevarja o »otroških boleznih«.

+ **Strelna v cerkvi.** V sredo, 1. t. m., dopoldne je zadela strelna v župno cerkev v Rovinju med službo božjo. Udrila je pri glavnem oltarju, prekrizala stransko ladjo ter udarila pri vходу v zvonik na prosto. Cerkev je bila nabasano polna; nastala je panika. Ranjen ni bil nihče, vendar je povzročila strelna mnogo škode. Odkar je vpeljana v zvoniku vojaška telefonska naprava, je strelna v poldrugem letu že trikrat udarila v cerkev.

+ **Ustrelil se je** v Zadru četovodja 22. pešpolka Josip Rabauser iz strahu pred kaznijo, ker je zapravil 40 kron craričnega denarja.

+ **Sahovski mojster Duras** se je te dni mudil v Zagrebu in je tu izgubil svojo prvo konsultativno partijo. Duras je kandidat za drugo mesto svetovnih šahovskih mojstrov.

+ **Imenovanja v državni službi.** Po večletnem provizoriju sta imenovana definitivnima davčnima slugama F. Zupančič za Ribnico in Peter Sterban za Brdo. — Jetniški paznik deželnega sodišča v Ljubljani Ivan Toni je imenovan za sodnega slugo v Tržiču.

+ **Zlati zaslužni križec** je dobil domobranski evidenčni oficijal Mihael Mole v Novem mestu.

+ **Javno kuhinjo za šolske otroke** so otvorili 6. t. m. v Zagrebu. Društvo, ki bo to kuhinjo vzdrževalo, bo delilo hrano pozimi 876 otrokom.

+ **Društvo zdravnikov za Bosno-Hercegovino** se je 8. t. m. konstituiralo v Sarajevu.

+ **Vojaštvo v Djakovu?** Djakovska občina je domobranskemu ministru poslala prošnjo, da se domobranski bataljon v Zemunu preseli v Djakovo. Potrebno vojašnico bo občina zidala na lastne stroške.

+ **Žrtev alkohola.** Dne 5. t. m. so našli na Premskovem pri Kranju pod kozolcem obešenega 30 let starega delavca Janeza Javha. Njegova mati je zapila bajto, fant je rad h Jaki hodil igrat in pit. Ko so ga zagrebeli brez zvonu, so domači šli na pogrebščino in so v gostilni dajali otrokom pijačo brez strahu. Na postajo v Kranj vedno bolj pogosto prihaja voz s špiritom. Slučaji grozne smrti se množe. Ljudstvo bo tako postalo od dne do dne bolj topo in na žganje noro. Kje je odrešenik?

+ **Slovenska industrija.** V dveh vagonih pripeljali so se novi stroji za Prvo kranjsko tovarno testenin iz Švice na postajo Trnovo-Bistrica. Stroji so tako orjaški, da je treba mnogo truda, predno se posamezni deli nalože na vozove. Izdelala jih je specialna tvrdka, ki je edina v izdelovanju tako orjaških strojev na kontinentu. Opremljeni so z vsemi modernimi tehničnimi pripomočki. Z novimi stroji izdelovala bo tovarna v Ilirski Bistrici ne le trikratno množino kot sedaj, temveč se bo vršilo vse delo bolj avtomatično.

+ **Pozor davkoplačevalci v krškem političnem okraju!** Vsled štiriletnih potekle dobe izstopita iz Komisije za osebno dohodnino gg. Anton Lesjak, župnik v Št. Jerneju ter namestnik Otmar Sever, c. kr. nadporočnik in posestnik v Kostanjevici. Poroča se nam, da bi na prigovarjanje interesentov ta dva gospoda mandata še sprejela, zato naj vsi gg. volivci drugega davčnega razreda — ta sedaj voli — v tem smislu izpolnijo glasovnice ter jih do 15. t. m. pošljejo c. kr. okrajnemu glavarstvu v Krško. — Volitev bo 15. t. m. ob 9. uri dopoldne.

+ **Mlekarice pozor!** Od preiskovalnega zavoda za živila v Gradcu je bilo 110 ovadb zaradi nesnage, katere so se v mleku našle, oddanih ljubljanskemu okrajnemu sodišču. Prizadeti so bili obsojeni v denarne kazni, poleg tega pa imajo še temu zavodu plačati občutno preiskovalno takso.

+ **Uzorni obrat za kolarstvo.** Predsedstvo c. kr. obratnega pospeševalnega urada na Dunaju naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da namerava v pričetku leta 1910 prirediti uzorni obrat za kolarstvo. Prva perioda vaj se prične dne 17. januarja 1910. V tem obratu bo obrt izvršujočim rokodelcem (mojstrom, pomagalcem, pomočnikom) dana prilika si v tehniki izdelovanja vozov izpopolniti strokovno znanje in se seznaniti s trgovskim in drugim poslovanjem, ki je združeno s samostojnim obratom njih obrta.

Izpred sodišča.

+ **Dva brata obsojena zaradi roparskega umora.** 16-letni Franc Neubauer in njegov 25-letni brat Anton, viničarska sinova iz Zagorcev, sta se morala včeraj 10. t. m. zagovarjati pred marioborsko poroto zaradi roparskega umora. V preiskovalnem zaporu sta zelo enako izpovedovala o svoji krivdi. Že večkrat sta pred 7. oktobrom t. l. govorila med seboj, da bosta koga napadla in oropala. Ko je hotel iti Franc Neubauer 6. oktobra k svoji teti Ivani Filipič v Krašenski vrh, se mu je pridružil Anton Neubauer, češ, da bi našla kakega človeka, ki bi ga oropala. Anton je vzel s seboj nož, ki ga je prej nabrusil, in pa samokres. Oba sta pri Filipičevi prenočila, drugi dan sta pa odšla okoli 7. ure proti Muti. Zgledala sta Franca Ploja, raznašalca kruha. Skrila sta se v nekem grmovju ter čakala, da pride Ploj mimo. Ko je prišel Ploj v bližino, sta skočila kvišku ter ga nepričakovano napadla od za-

daj. Anton Neubauer je pograbil Ploja tako za vrat, da ni mogel dati od sebe nobenega glasu. Z desno roko je iz vlekel iz žepa nož, dal svojemu bratu in mu ukazal, naj Ploja zabode. Franc Neubauer je sunil Ploja z nožem v trebuh, potegnil dolgi nož ven in zbežal nekoliko korakov dalje. Nato sta Ploja popolnoma umorila in ga oropala kakih devetih kron, ki sta si jih razdelila. Oba Neubaura sta znana pretepača in sta marsikomu že grozila s pobojem. No, roka pravice ju je kmalu zasledila. Franc Neubauer, ki še ni 20 let star, je bil obsojen na dvajset let težke ječe, njegov brat Anton pa v smrt na vislico. Porotniki so potrdili vsa stavljena jim vprašanja soglasno. Zločinca sta popolnoma mirno poslušala obsodbo.

IRENTA NA JUŽNEM TIROLSKEM.

Znani tat Colpi, ki je kradel pri »Banci kooperativi«, je v zvezi z irento in s špionažo. Zaprli so več osumljencev, med njimi tudi enega sodnega slugo. Dunajsko deželno sodišče bo sodilo o irentovski južno-tirolski zadevi.

INOZEMSTVO.

+ **Pomnožitev japonskega vojnega brodograja.** Japonsko brodograje se pomnoži za dve oklopnici. V proračunu je 240.000.000 jenov za pomnožitev brodograja.

+ **Novo italijansko ministrstvo** je sledenče sestavljeno: predsedstvo in notranje zadeve baron Sonnino; zunanje zadeve grof Guicciardini; pravosodje senator profesor Scialoja; zaklad poslanec prof. Salandra; finance posl. Arlotta; vojna senator dr. Spingardi; mornarica admiral Betollo; pouk posl. odvetnik Danco; javna dela posl. inž. Rubine; poljedelstvo posl. prof. Luzzatti; pošta in brzojav posl. marki di Sant Onofrio.

+ **Francosko brodograje v Jadranskem morju.** Francosko brodograje križari v Levanti. Poveljuje mu admiral Pivert. Brodograje odplove v Solun, potem v Jadransko morje. Koncem decembra se usidra v Baru. Admiral Pivert obišče in pozdravi črnogorskega kneza Nikolaja v Cetinjah. Obisk je v zvezi s 50-letnico Nikolajeve vlade.

Darovi.

+ **Za »Ljudski sklad«** so darovali gg.: dr. Kržišnik 10 K; Zabret Ivan 25 K; Franc Maček 20 K; Mih. Arko 50 K; Podlesnik Ivan 10 K; Fr. Dimnik 20 K; Anton Jemec 5 K; Anton Zore 2 K; Anton Abram 4 K; Matija Gerzin 20 K; Fr. Lakmayer 10 K; Fr. Pavšlar 2 K; Povše, drž. poslanec, 53 K; Oton pl. Detela 15 K; Franc Hiersche 15 K; Matej Rihar 15 K; dr. Hočevar Janko 80 K; Jakob Dimnik 15 K; Franc Krek 10 K; Simon Žužek 20 K; Ivan Šašel 10 K; Ivan Tušar 2 K; Josip Plančarič 10 K.

+ **Ij Za Rokodelski dom v Ljubljani** sta darovala preč. gg.: Franc Krumpestar, župnik pri Svetem Gregorju, 25 K, in Janez Lesar, župnik v Šmartnem pod Šmarno goro, 20 K (kot II. dar). — V društvenem nabiralniku pri g. J. Ložarju se je nabrlo v imenovan namen 6 K 12 vin. — Ij og povrni blagim dobrotnikom in jim ot di požrtvovalnih naslednikov!

Ljubljanske novice.

+ **Ij Javno predavanje.** Na splošno željo nadaljuje prihodnji terek svoja predavanja v S. K. S. Z. č. g. dr. J. Jerše. Začetek točno ob pol 8. uri zvečer. Somišljenice, somišljeniki, pridite!

+ **Ij Poduk v italijanščini v S. K. S. Z.** se na prošnjo več udeležencev radi njihovega zaposlenja prekine in se zopet prične dne 3. januarja 1910. takoj po Novem letu.

+ **Ij Predavanje v tobačni tovarni.** Danes jutraj je v tobačni tovarni predaval tovarniški zdravnik g. dr. Ivan Zajc poldrugo uro »o socialnem zdravstvu in njega pomenu«. Podal je statistiko zdravstvenih razmer delavstva na Kranjskem in premetoval, kako bi se dale zboljšati. Naglašal je posebno potrebo močne ljudske organizacije zoper tuberkulozo, ki še vedno pobere sedmi del prebivalstva na Kranjskem. Nato je poljudno razložil tuberkulozo, njen razvoj in razmere, v katerih se razploja, ter navajal sredstva, da se je ljudski sloji ubranijo. Temeljitemu predavanju je delavstvo z največjo pozornostjo sledilo in se razšlo z željo, da ga gosp. predavatelj, ki je strokovnjak na socialnogiigijenskem polju, še večkrat seznani s tem predmetom, ki bolj kakor vsak drugi spada v interesno sfero delavstva.

+ **Ij Umrl je** na Turjaškem trgu št. 24 mestni učitelj g. Avgust Kleč.

Ij Šeja S. K. S. Z. bo v ponedeljek ob 8. uri zvečer. Naj se udeležijo te seje vsi člani ne le načelstva, temveč tudi širšega odbora.

Ij **Operetno predstavo** priredi kat. društvo rokodelskih pomočnikov v svojem domu, Komenskega ulica št. 12, v nedeljo, dne 12. decembra 1909, točno ob 6. uri zvečer. — Spored: 1. Govor. 2. Kupleti, poje g. J. Ložar. 3. »Veseli lovci«. Spevoigra v 3 dejanjih. Uglasbil Gabr. Sattelmair. Libreto zložil Avg. Bolz. Poslovenil Izidor Cankar. — Vstopnina: I. sedeži 1 K, II. sedeži 80 vin., III. sedež 60 vin.; stojišče 30 vin. — K obilni udeležbi vabi odbor.

Ij **Čisto narodnjaštvo**. Beloblatno naše slovensko središče ima dva zanimiva deželna poslanca, vzorna zastopnika čistega narodnjaštva. O dr. Oražnu smo že marsikaj povedali in bomo še razkrinkali ves njegov profit, ker še vedno čuti potrebo nositi svoje narodnjaštvo na sonce. Danes bomo povedali nekaj o širokoustnem njegovem sokolskem bratu g. dež. poslancu Jožefu Turku, katerega čisto narodnjaštvo je že nekoč v aferi s »šrangom« prižgal in nagradil takratni občinski zastop. Ta gospod Oražnov kolega je sevé imel tako široka usta kot g. dr. Oražen proti »nemškemu pivu« in proti Kranjski hranilnici. Moža-grajščaka Turka ni ženiralo, da je bil cenzor pri kreditnem društvu Kranjske hranilnice. No, po 20. septembru je tudi grajščaku in občinskemu svetovalcu Kranjska hranilnica odpovedala kredit. Samoočebni umevno je bil gospod grajščak Turk po odpovedi kredita tudi brezpomemben — cenzor. Ker g. Turk, vzorni slovenski deželni poslanec, navdušen za boj proti Kranjski hranilnici, kot cenzor od septembra do aprila ni vršil svoje službe, mislilo je vse, da bo samozavestno odklonil tudi nemško — remuneracijo Kranjske hranilnice. Nekateri višji gospodje pri Kranjski hranilnici, ki so poznali ostre besede g. Turka, so bili prepričani, da bo ta junak — deželni poslanec slovenskega središča — gotovo odklonil nemško remuneracijo. Toda ti gospodje so mislili, gospod deželni poslanec, Hribarjev in Oražnov pobratim Jožef Turk je pa obrnil. **Nemško remuneracijo je Hribarjev Turk sprejel**, kajti kak »hunderterček« je pa vseeno lep, če je tudi nemški, ako se med raznimi »frohtbrifi« v pristošelnosti zasveti. Sevé so bili gospodje v Kranjski hranilnici razočarani od take narodne doslednosti enega prvih radikalnih govornikov liberalne slovenske stranke. — Smejemo se »Slovenskemu Narodu«, ki je pisal, »da so klerikalci podkupljeni od Kranjske hranilnice«.

Ij **Skladatelj in kapelnik g. H. O. Vogrič** se je stalno naselil v Ljubljani ter prevzame pouk v glasbi. Opozorjamo na njegov današnji inšerat.

Telefonska in hrzjavna poročila.
VELIK VTIS DR. ŠUSTERŠIČEVEGA GOVORA.

»**SLOVENSKI KLUB**« JE PRVI POLITIČNI FAKTOR V PARLAMENTU.

Dunaj, 11. decembra. Vsi listi, vsi parlamentarni in vladni krogi ter vsa politiška javnost sploh se peča z govorom dr. Šusteršiča in ga označuje za najvažnejši dogodek v sedanji krizi. O njem poročajo tudi vsi večji inozemski listi, nemški avstrijski in slovenski listi ga pa stavljajo na prvo mesto in o njem poročajo tako obširno kakor dozdaj še o nobenem. Vsi naglašajo njega odločivno pomembnost.

Dunaj, 11. decembra. Noben govornik v budgetni debati ni imel toliko poslušalcev kakor dr. Šusteršič. Poslanci so njegovim izvajanjem z največjo napetostjo sledili. Tudi danes je vso pozornost obrnjena na komentiranje govora dr. Šusteršiča.

Dunaj, 11. decembra. »Lidove Noviny« pišejo ob priliki govora dr. Šusteršiča dobesedno sledeče:

»V teku opozicijske kampanje »Slovenske Unije« je dr. Šusteršič od dne do dne bolj rasel na veljavi, tako da je danes nad vsemi. Ni se pa samo povečal njegov ugled, ampak tudi ugled »Slovenskega kluba«, zastopstva katoliških Slovencev, majhnega kluba, ki ga je preje v parlamentu komaj kdo opazil, a je danes postal prvi politični faktor v avstrijskem parlamentu. Njegov voditelj je mož izredne inteligence, politične previdnosti, skrajno vztrajen in energičen. S svojim bojem zoper bosansko banko se je dvignil v zbornici do prvega mesta in z njim ves njegov klub, ki se po volivni reformi ni samo okrepil po številu, marveč je v parlament postavil inteligentne in patriotske može obenem.«

SITUACIJA ZELO RESNA.

Dunaj, 11. decembra. Danes se je sešla »Slovenska Unija« h kratkemu

posvetu. Posvetovanja se nadaljujejo v torek. Danes se je vršila dolga konferenca med dr. Šusteršičem in dr. Glabinskim. Situacija je zelo resna, odločitev mora v kratkem pasti.

PARLAMENT RAZPUŠČEN?

Dunaj, 11. decembra. Krščansko-socialna korespondenca »Austria« trdi, da ako se še pred Božičem ne sprejme trgovinska pogodba z Rumunijo, bo zbornica razpuščena.

PARLAMENT.

Dunaj, 11. decembra. Pri nadaljevanju budgetne debate govori Biankini. Naglašja potrebo gospodarske akcije za Dalmacijo in se pritožuje, da se vsled mažarskih intrig ustava za Bosno še ni proglasila. Jugoslovanski problem se mora previdno rešiti, nastopiti mora slovanoljubni kurz in potrebno je dobro razmerje z Rusijo in balkanskimi državami. Nato se je budgetna debata zaključila in v torek se snide odsek.

GROF JAN HARRACH.

Dunaj, 11. decembra. Grof Jan Harrach je zelo bolan. Nastopilo je poslabšanje.

OGRSKE ZADEVE.

Dunaj, 11. decembra. Cesar je danes sprejel v avdienci grofa Aladarja Zichyja. V sredo se snide ogrska zbornica. Juth grozi z obstrukcijo.

SNEŽENI VIHARJI.

Gradec, 11. decembra. Na Štajerskem in Koroškem divjajo hudi snežni viharji.

Praga, 11. decembra. Tu hudo in neprestano sneži. Veliko krajev je radi velikega snega ločenih od sveta.

Reka, 11. decembra. V Kvarneru divja široko in neprestano dežuje. Promet je skoro onemogočen.

XXVII. c. kr. državna loterija. Že 16. decembra 1909. se vrši srečkanje XXVII. državne loterije za vojaške dobrodelne namene, ki ima 18.386 dobitkov v skupnem znesku 514.800 K, med istimi je glavni dobiček za 200.000 kron v gotovini. Srečke po 4K se dobivajo v tobakarnah, loterijskih kolekturah, menjalnicah itd.

Kot božično in novoletno darilo za slovenske gospodarje in gospodinje je pač najprimernejša in, kar je treba poudariti, tudi najcenejša naša »Družinska Pratika« 1910, ki jo krase lepe slike in vsebuje toliko razvedrilnega in koristnega berila, kakor noben drugi koledar te vrste. Povsod, koder »Miklavž« ni zadostil svoji nalogi, mora Pratika kot novoletni dar priti v roke sorodnikom, prijateljem in znancem. Pripominjamo še, da se vsakdo pod viza z nakupom dokler je še kaj zalogo.

Avguštin Sinkovec, župnik škofje-loški naznanja, da je danes, 10. decembra, previden s svetimi zakramenti mirno v Gospodu zaspal v 78. letu svoje starosti prečastiti gospod

Lovrenc Krištofič

vpokojeni župnik kovorski.

Pogreb bo v ponedeljek, dne 13. decembra ob 9. uri dopoldne na tukajšnje pokopališče.

V Škofji Loki, 10. decembra 1909.

Zahvala.

Povodom nenadomestne izgube iskreno ljubljene soproga gospoda

Petra Keršiča

tovarnarja

nam je došlo toliko dokazov iskrenega sočutja, da se moremo le tem potem zunje zahvaliti.

Posebno pa se čutimo dolžne, izreči najtoplejo zahvalo slavnemu šišenskem občinskemu odboru za korporativno udeležbo pri pogrebu, predragim sorodnikom, dalje slavnim gasilnim društvom iz Spod. Šiške, Zgor. Šiške in Ljubljane in slavnim šišenski »Citralnici« za častno spremstvo pri pogrebu, gospodu Bajdi s tovariši za ganljivo nagrobno petje, gospodom železničarjem, osobito gg. strojevodjem za krasen poklonjeni venec in udeležbo pri pogrebu, vsem ostalim davalcem krasnih vencev in sploh vsem mnogobrojnim udeležnikom pogreba. Iskreno zahvala vsem, ki so kakorkoli izkazali zadnjo čast nepozabnemu pokojniku in nas tolažili ob britkih urah.

Spod. Šiška 10. decembra 1909.

3389

Zalujoča rodbina.

3412

Učiteljski zbor mesne nemške deške ljudske šole javlja slavnemu občinstvu žalostno vest, da je njega član, gospod

Avgust Kleč

mestni učitelj

danes zjutraj po kratki, mučni bolezni preminul.

Pogreb dragega pokojnika bo v nedeljo ob 4. uri popoldne s Turjaskega trga št. 4. Blag mu spomin!

Ljubljana, 11. decembra 1909.

Učiteljski zbor.

Naročajte „Slovenca!“

Svarilo.

Vsled naglega širjenja izvir franc. pa. r-čnega razpraševalca »BIRUM«, so ga poskušali mnogostransko ponarejati. V zunanji obliki se jim je to posrečilo. Nedosežna pa je solidna, neporušna konstrukcija »Biruma«, ki ga izdeluje iznajditelj sam.

P. n. občinstvo se vsled tega nujno svari pred manjvrednimi in tedaj cenejšimi aparati in prosi v lastnem interesu, da pazi na znamko »Birum«.

»Birum«-tovarne

Dunaj - Paris.

3373

Pri sijajni razsvetljavi

jutri, 12. decembra

velika božična

Angleško skladišče oblek

razstava

O. Bernatovič

Zaradi pozne sezone priporočam

modni salon
F. JUST-MASCHKE

svojo bogato zalogo najnovejših nakitenih klobukov, čepic in praznih oblik, peres in drugih nakitnih predmetov po znatno znižanih cenah dokler bo kaj v zalogi.

3410

Globoke žalosti potrji naznanjamo podpisani v svojem in v imenu vseh sorodnikov vsem prijateljem in znancem tužno vest o nenadomestljivi izgubi ljubljene, nepozabnega soproga oziroma očeta, brata, svaka, strica in nečaka, blag. gospoda

Avgusta Kleča

mestnega učitelja

ki je danes zjutraj ob sedmi uri zjutraj po kratki a mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče v starosti 51. let mirno v Gospodu zaspal.

Telesni ostanki dragega pokojnika se bodo v nedeljo dne 12. decembra v hiši žalosti Turjaski trg 4 slovesno blagoslovili in prenesli na pokopališče pri Sv. Križu k večnemu počitku.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v župni cerkvi.

Ljubljana, 11. decembra 1909.

3411 1-1

Lina Kleč, roj. Ahn, soproga.

Karla in Gusti, hčeri.

Karlo in Silvio, sinova.

Mesto vsakega posebnega oznanila.

„Kmečka zveza“ za kostanje- viški okraj

je priredila dne 8. decembra, popoldne v Bušeti vasi, župnije Sv. Križ, lep shod. Udeležencev je bilo nad 300. Poročal je državni poslanec g. dr. Hočevar, državni poslanec g. dr. Hočevarski postavi, o deželni banki, preosnovi občinskega volivnega reda in nadzorstva šol, o cestnem zakonu. Dalje je poročal o političnem položaju v državnem zboru; pojasnil je, zakaj so naši poslanci glasovali za pogodbo z Ogrsko, zakaj pa odklonili nameravano pogodbo z balkanskimi državami, razložil je novo postavlo zoper kužne bolezni, obširnejše je pa govoril gosp. poslanec o primanjkljaju v letošnjem državnem proračunu in o pokritju istega — zlasti o novem davku na vino, kar so kmetje, sami vinogradniki, s posebnim zanimanjem poslušali. Ko je še g. kaplan Fatur omenjal nameravano zvišanje tarifov za tovorno blago na južni železnici, so bile na predlog istega soglasno in z velikim navdušenjem sprejele sledeče resolucije:

1. Shod »Kmečke zveze« za kostanjeviški okraj izreka popolno zaupnico državnemu poslancu dr. Hočevarju in vseh S. L. S.

2. Shod »Kmečke zveze« ogorčeno ugovarja proti nameravanemu novemu davku na vino in zahteva od poslancev S. L. S., da nadaljujejo neizprosni boj proti nam tako sovražni sedanjosti vladi.

3. Shod »Kmečke zveze« se tudi odločno upira proti zvišanju tarifov za tovorno blago na južni železnici ter prosi merodajne faktorje, da preprečijo ta novi naskok na našega vinogradnika.

Gospod državni poslanec je na vprašanje glede železnice Brežice-Novo mesto še pojasnil, da novi železnični odbor v Krškem nima nobenega projekta, ki bi določeval smer železnice pod Rako na Krško, pač pa si on misli železnico po šentjernejški ravnini mimo Kostanjevice in Sv. Križa, nad Čerkijami do Mrtviškega broda. Sicer pa bo imela končno besedo glede železnice vojaška uprava in bo sprejela le tisti projekt, ki bo njej ugajal.

Tudi je obljubil gospod poslanec, znova poskrbeti za dobavo lesa in listja iz krakovskega gozda.

Z Živio- in Na zdar-klici na priljubljenega poslanca se je zaključil veličasten shod.

IZ ALBUMA HUDODELCEV.

Hofrichter

je bil 10. t. m. drugič zaslišan. Poroča se, da so v Lincu proti njemu nabrali zelo težke indicije, ki mu še niso znane. Zadeva tistih dveh deklic, katerima se je predstavljala Hofrichter za dr. Hallerja, je zato važna, ker jima je Hofrichter pisaril v izpremenjenih pisavah. Hofrichter izgleda slabo in je v zapor shušal. Lica so mu upadla. Izključeno ni, da dobi Hofrichter pravnik iz vojaških krogov. Nekdanje Hofrichterjeve neveste še niso izkopal, ker se mora prej še izjaviti vojaška sanitetna oblast, če se izplača izkopati deklico po preteku 5 in tričetrt leta. Oblasti so dognale, da se je ob dekličini smrti govorilo, da se je zastrupila s ciankalijem, da je pred smrtjo blavala, se dušila, da so jo napadli krči in da je bila višnjeva, ko je umrla. Dr. Oressburger izjavlja, da ga bo moral avditor zaslišati, ker je nabral o Hofrichterju zelo veliko gradiva, ki ga razbremenuje. Dobil je indicije, po katerih so osumljene hudodelstva druge osebe, osobito dve, med katerimi je ena policiji znana. Kljub temu izjavlja, da je postopala vojaška oblast pravilno, ker je dala zapreti Hofrichterja, proti kateremu se je nabralo toliko indicij.

Bukovinski roparji.

Roparska četa 12 mož je ponoči 9. t. m. udrila v trgovino posestnika Kurza in usmrtila njegova dva sinova,

BOŽIČNA PRODAJA!

— konfekcijo za gospode, dame, dečke in deklice po tovarniški ceni.

Radi prevelike
zaloge prodajam

A. LUKIČ Pred Skofijo 19

lastnika, ženo in tasta pa smrtnonevarno ranila. Roparji so odnesli 4500 kron.

Državni pravdnik tat.

Belgrajskega bivšega državnega pravdnika zasledujejo, ker je ukradel, oziroma poneveril 43.000 dinarjev.

Raztelesena deklica.

Tista raztelesena deklica, ki so jo potegnili iz reke Spree, je neka služkinja. Našli so zavoj, v katerem so bile zavite dekličina pljuča, želodec in strjena kri. Sumijo, da jo je usmrtil in raztelesil njen prijatelj, po poklicu mesar.

Trgovina z deklicami.

Zaprli so v Lodzu trgovca Funkelsteina, ki je imel eksportno trgovino za Argentinijo. Policija je dognala, da se je Funkelsteinova eksportna trgovina pečala edinole z eksportom deklic v Argentinijo. Policija je zaprla Funkelsteina in vseh 15 njegovih uradnikov.

Revmatizem, protin, neuralgija in ozeblina

povzročijo mnogokrat nestrpne bolečine. Za njihovo hitro pomiritev in ozdravljenje, za splahnitev oteklin in zopetno pridobitev prejšnosti členkov in odstranitev utripanja učinkuje presenetljivo, zanesljivo

CONTRHEUMAN

Besedni znak za (menthol-saliciliziran kostanjev izvleček).

za vribavanje, masažo ali obkladke. 1 pušica 1 krono.

Pri naprej vpošiljavi K 150 se pošlje 1 pušica franco

Izdelovalnica in glavna zaloga v
lekarni B. FRAGNER-ja
c. kr. dvornega dobavitelja, PRAGA III., št. 203.
Pozor na ime izdelka in izdelovalca!

ZALOGE V LEKARNAH. 2961

GOSTILNA

s hišo in vrtom v bližini Ljubljane se takoj proda pod zelo ugodnimi pogoji. Ponudbe na naslov: L. Tomažič, Spodnja Siška, 3374 4-1

Dve sobi

priljubljeni za pisarno v pritličju, ali pa v I. nadstropju se išče. Najraje v sredini mesta. Prijazne ponudbe pod „U. P. poštno-ležeče, Ljubljana. 3380 (1)

H. O. Vogrič, kapelnik. 3307 8-1
Ljubljana, Sodna ulica št. 4, II. nadstropje.

Podučnje glasovir na domu in stanovanjih. Osebo se dogovarja s strankami 11-12, predp. 5-6 zveč.

Hiša

na zelo prometnem kraju z dobro vpe-ljano trgovino v Ljubljani se proda.

Odda se tudi sama trgovina pod zelo ugodnimi pogoji. — Išče se tudi zanesljiv poslovodja ali poslovodkinja s primerno kavcijo. Na slov pove uprava lista. 3399 2-1

Posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neom. zavezo

sprejme

uradnika

zurjenega v posojilniškem poslovanju. Plača po dovoru. Prošnje je vložiti do 14. t. m., pri načelstvu posojilnice v Celju.

Vzgojiteljica

zanesljiva izobražena in pobožna, se išče k štirim otrokom 4-8 let, ki so brez mamice. Starejše in one, ki bi znale poučevati glasovir, imajo prednost. 3400 2-1
Naslov pove upravništvo tega lista.

Išče se najemnik za Narodni dom v Velikovcu

na Koroškem. Najemnik mora biti zmožen slovenščine in nemščine in mora biti na vsak način tudi mesar. Gostilna in mesarija je najboljša v celem mestu. Zglasiti se je treba, kakor hitro le mogoče. — Več pove „Hranilnica in posojilnica“ v Velikovcu. 3377 3-1

Najkoristnejša
božična darila
SINGERJEVI
šivalni stroji
se dobijo v naših prodajalnicah
Singer ko. ali. družba za šivalne stroje
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 4.

Ne prezrite sledečih vrstic. Ako želite slabo prebavljiva

in so vsled tega motena tudi druga opravila organizma, potem naj se uporablja z uspehom dr. Rose balzam. Preizkušeno iz izbranih najboljših in uspešnih zdravilnih zeli skrbno pripravljeno, tek zbujačo in prebavljajočo pospešujočo in lahko odvajajočo domačo zdravilo, ki ublaži in odstrani znane posledice nezmernosti, slabe diete, prehlajenja in zopetnega zaprtja, n. pr. gorečico, napenjanje, nezmerne tvoritve kislin ter krče je dr. Rose balzam za želodec iz lekarn B. Fragnerja v Pragi.

VARILO! Vsi deli embalaže imajo postavno deponovano varst. znamko

GLAVNA ZALOGA: LEKARNA

B. FRAGNER-ja, c. in kr. dvor. dobavitelja, „Pri žrnem orlu“, PRAGA, Mala strana 203, vogal Nerudove ulice.

Pa pošli se razpošilja vsak čas. 224
Cela stekl. 2 K, pol stekl. 1 K. Proti naprej vpošilj. K 150 se pošlje mala steklenica, za K 280 velika steklenica, za K 470 2 veliki steklenici za K 8 4 velike steklenice, za K 22-14 vel. steklenice poštnine prosto na vse postaje avstro-ogr. monarhije.
Zaloga v lekarnah Avstro-Ogr.

Najcenejše

DEŽNIKE IN SOLNČNIKE

3436 domačega izdelka 52-1

priporoča po najnižji ceni in najboljši kakovosti slavnemu p. n. občinstvu in — prečastiti duhovščini —

JOSIP VIDMAR

— v Ljubljani —

Pred školijsko št. 19. Stari trg št. 4. Prešernova ulica št. 4.

— Popravila točno in ceno. —

Samo 6 dni

Havre New-York

Francoska prekomorska družba. Odpotuje se iz Ljubljane vsak torek. Vozne liste in pojasnila daje samo

Ed. Šmarda

obl. konc. potovalna pisarna Ljubljana, Dunajska cesta št. 18, nasproti znani gostilni pri „Figovu“. 1878 26-24

Prodaja se enonadstropna

hiša z vrtom

v Ljubljani. Naslov pove upravništvo »Slovenca«

Na najvišje povelje Njegovega

c. in kr. Apostol. Veličanstva.

XXVII. c. kr. državna loterija

Za skupne vojaške dobrodelne namene.

Ta denarna loterija edina v Avstriji zakonito dovoljena, vsebuje 18.336 do-bitkov v gotovini v skupnem znesku 514.800 kron.

Glavni do-bitek znaša 200.000 kron.

Srečkanje nepreklicno 16. decembra 1909. — Ena srečka stane 4 krone.

Srečke se dobivajo pri oddelku za državne loterije na Dunaju III., Vordere Zollamtstr. 7, v loterijskih kolekturah, tobakarnah, davčnih-, poštnih-, brozjavnihi- in železniških uradih, v menjalnicah itd.; igralni načrt za kupce brezplačno. — Srečke se pošiljajo poštnine prosto.

Od c. kr. loterijskega ravnateljstva. (Oddelk za državne loterije.)

Daje po

4 1/2 0/0

UZAJEMNO PODPORNO DRUŠTVO V LJUBLJANI

KONGRESNI TRG 19

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

KONGRESNI TRG 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po 4 1/2 0/0 brez odbitka, tako, da dobi vlagatelj od vsakih vložnih 100 K čistih 4 K 50 v na leto. Rent davek plačuje društvo samo. Druge hranilnične knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo. Daje tudi svojim članom predudjme na osebni kredit, vračljive v 7 1/2 letih (90 mesecih ali 390 tednih) v tedenskih, ozir. mesečnih obrokih, kakor tudi posojila na zadolžnice in menice

Dr. Fr. Dolšak I. r.,
zdravnik v Ljubljani, podpredsednik.

Prelat A. Kalan I. r.,
predsednik.

Kanonik I. Sušnik I. r.,
podpredsednik.

Zaloga moke Vinko Peter Majdič Kranj Jarše

v Ljubljani: Emonska cesta 2, v Šiški: Jernejeva ulica 231.
Maročna se sprejemajo v obeh skladiščih in tudi v Ljubljani, Dunajska cesta 32.

Telefon št. 165. **KAREL MEGLIČ** Telefon št. 165.
3340 lasnik turške Laurenčič & Domicelj, žitna trgovina. 3-1

TOIFL-OV

TALANDA

CEYLON ČAJ

VINSKE SODE

z hrastovega lesa, nekoliko rabljene, zdrave, močne
od litrov 56/65 100/120
" " 200/220
" " 600/800

nadalje 8 komadov prav močnih, zdravih hrastovih
sodov z vrticami v obsegu hlt. 36, 36, 39, 39, 40
46, 42 in 50 ima naproday po primerno nizki cen
295 119-1

tvrdka M. Rosner & Co,
Ljubljana, poleg Koslerjeve pivovarne,

Išče se služba

za kakega boljšega slugo ali temu
primerna. -- Položi se na zahtevo
lahko tudi kavcija. Prosilec je več
slov. in nemšk. jezika v govoru in
pisavi. Naslov pove uprava »Slov.«.

Razpisana je služba

3302

3404

cerkovnika in organista

v mestu Pliberk na Koroškem. Samec,
lepega vedenja, ki je v cerkveni glasbi iz-
urjen in sam dober pevec ima prednost. -
Prosilci se morejo osebno predstaviti.
Služba je prijetna. — Plača povišana.

Mesni župni urad Pliberk.

HIŠA

z večjim gospo-
darskim poslop-
jem, z obsežnim
prostorom, lepim
vrtom ob deželni
cesti, ob želez-
nici, zelo pripravna za vsako obrt ali trgo-
vino, je takoj na prodaj. Kraj ima zelo
živahen promet, posebno v lesni trgovini, za
kar bi bilo posestvo zelo pripravno. Več se
izve pri županstvu na Rakeku. 3408

AMERIKA

Kar se za **AMERIKO** zanima
dobi na željo
brezplačno poslanje za najboljšo vožnjo v Ameriko
CESARSKI PARTIKI:
Kaiser Wilhelm II. dolg 215 metrov
Kronprinzessin Cecilie dolg 215 metrov
Kronprinz Wilhelm dolg 202 metrov
Kaiser Wilhelm der Grosse dolg 198 metrov
**Prispejite potnike v 6 do 7 dneh
iz Bremenja v New York.**
Odhod iz Bremenja vsak torek.
Ti cesarski partiki vozijo edino iz Bremenja:
kjer se loče vozila na cesarskih partikih, more
potovati sigurno brez zaprka, ker nima nihče pra-
vico, da bi mu to zabranil. Vsakemu je dano na
prosto voljo, da sme za svoj denar, na lastne stroške
potovati kamor hoče.

F. Mascher, Bremen, Bahnhofstrasse št. 30.
Odprena popotniškov od Bremenja v Ameriko,
Avstralijo in Afriko. 3405 4-1
Najnižje cene! Dobra postrežba!

Razpis.

Na deželni prisilni delavnici popolniti je več

pazniških mest

Prosilci, ki morajo biti trdnega zdravja, krepke postave in večji
slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, in laškega za služ-
beno potrebo, ter so izpolnili svojo vojno dolžnost, naj osebno izročijo
dotične, s potrebnimi dokazili opremljene prošnje ravnateljstvu tega zavoda

do 20. decembra 1909.

Bivši podčastniki, ki so večji tudi mizarskega, vrtnarskega, klju-
čavničarskega, kleparskega ali tesarskega rokodelstva, imajo prednost.

Ravnateljstvo deželne prisilne delavnice.

Ljubljana, dne 11. decembra 1909.

3409 1-1

Otvoritev gostilne.

Vljudno naznanjam, da sem otvorila gostilno v svoji lastni hiši pod zna-
nim imenom

„Pri deteljici“

v Sv. Florijana ulici št. 24.

Točila bodem pristna dolenska, istrska in goriška vina, kakor tudi pivo po
nizki ceni, ter bodem imela na razpolago gorka in mrzla jedila.

Za dobro in točno postrežbo bodem vedno skrbela, ter se priporočam za
obilen obisk z odličnim spoštovanjem

Ivanka Brenčič, gostilničarka.

3353 2-1

Naznanilo otvoritve.

Naznanjam slavnemu p. n. občinstvu, da sem otvoril dne 10. decembra

špecerijško in delikatesno trgovino

v Prisojni ulici Steo. 3 na „Frlškovecu“ (poleg kapelice).

Trudil se bodem cenjene odjemalce postreči z nizkimi cenami in naj-
boljšim blagom. — Dostavljal bom strankam na željo blago tudi na dom.

Za mnogobrojni obisk se priporoča velespoštovanjem

3402 3-1

Hinko Privšek, trgovec.

Nizke cene, točna postrežba!

2054

Slovenci, pozor!
pri nakupovanju vencev.

Fr. Iglič

Ljubljana, Mestni trg 11

priporoča največjo zalogo krasnih

nagrobni vencev in trakov z napisi.

Zunanja naročila se izvršujejo
hitro in točno.

- Cene brez konkurence! -

NAZNANILO IN PRIPOROČILO.

Usojam se javiti velecenjenemu občinstvu, osobito p. n.
gg. naročnikom, da bom po prerani smrti nepozabnega soproga

Petra Keršiča

tovarnarja vozov

nespremenjeno nadalje vodila to obrt pod dosedanje
tvrdko ter prosim, da se tudi meni izvoli ohraniti enako za-
upanje, kakoršno se je izkazovalo mojemu pokojnemu soprogu,
zagotavljajoč vsikdar najtočnejšo postrežbo.

Spodnja Šiška, 10. decembra 1909.

3390 1-1

Vdova Keršič.

Nedosežno ceno, nedosežno dobro in solidno!

izredno ugodna nakupna prilika za kupčevalce, razpošiljanje tudi privatnim, posebno pripravno za božični nakup.

Kupon A 30 do 35 metrov **K 11-80**

sortirano, in sicer flanele za srajce, barhent, Pepita delain, krizet za spodnja krila,

modrotisk za kuhinjske predpasnike in domačo obleko, oksford za srajce, kanefas.

Kupon B 30 do 35 metrov **K 14 30**

sortirano, in sicer 110 cm široko blago za obleko (najmanj 5 m) 80 cm cečirja, slesko

platno, velurna flanela, oksford za turiste, kanefas, delain in barhent za obleke.

Kupon C 30 do 35 metrov **K 16-30**

sortirano, in sicer velurna flanela, barhent, kašmir, franc. atlasov barhent in najno-

vejši cečir s svilnatimi efekti.

Kupon D 25 metrov **K 16-50**

110 cm široko blago za obleke »Pepita« za 5 popolnih oblek

Kupon E 25 metrov **K 16-—**

120 cm širok damastni kanefas, cvetlični vzorci in ornamenti in 120 cm širok kanefas

znamka »Gut bürgerlich«.

Kupon F 30 do 35 metrov **K 15-—**

najfineje beljeno, izredno voljno platno »Edelweiss«, oblastveno varovano, tudi ob

najmočnejšem pranju s klorom nepokondljiv.

Kupon G 6 rjuh brez siva **K 10-80**

200 cm dolgi, 150 cm široki iz najmočnejšega izredno stanovitnega usnjatega platna.

Kupon H 6 rjuh brez siva **K 15-—**

235 cm dolgi, 150 cm široki, zajamčeno najzlahtnejša platnina, moja predobro znana

znamka »Jekleno platno«.

Kupon J tucat dvojnodamastnih brisač **K 8-50**

50/110 cm dolgi, prekrasen secesijski vzorec, popolnoma bela, gostovita čisto-

platnena kakovost 60/110.

Kupon K garnitura brokatnega damasta, belega **K 12-50**

to je 18 m, 120 cm širokosti, za dve kompletni preobleki, najmodernejši vzorec.

Kupon L garnitura francoskega fulardnega damasta **K 26-40**

najfinejša svilnata kakovost, 9 m 90 cm širokosti, za blazinice, 8 m 40 cm, 135 cm

za gornje postelje (za 2 kompletni posteljni preobleki).

Kupon M 15 m 180 cm šir. šifona (Kappen-Chiffon) znamka S **K 21-—**

Vse izborna, brezhibna kakovost, za najsolidnejšo izvršitev jamči moj dolgoletni sloves.

Posilja se po povzetju,

ZA NEUGAJAJOČE SE ZNESEK TAKOJ VRNE.

Vzorci vseh mojih izdelkov po tovarniških cenah pošljem vsakomur poštne prosto.

Tkalnica za platno R. HORNER, NACHOD, (Ceško).

Podružnice
Spiljet, Celovec,
Serajevo, Trst

- **Dejniška glavica** -
K 3.000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani Stritarjeva ulica 2

sprejema vloge na knjižice in na te-
 koč račun, ter jih obrestuje po čistih **1/2 %**

Kupuje in prodaja srečke in vse vrste vrednostnih papirjev po dnevnem kurzu.

Podružnice
Spiljet, Celovec,
Serajevo, Trst

- **Rezervni zaklad** -
K 350.000.

Kronično zaprtje,

oslabljenje črev, motenje v jetrih in žolču,
 v cirkulaciji krvi, v trebušnih organih kakor
 tudi zlato žilo, preobilost in razne ženske
 bolezni ozdravi gotovo in brez bolečin
 nova in najbolj močna grenka voda

„Moravia“ v Sokolnici pri Brnu

Dobiva se v vseh lekarnah in večjih spe-
 cializiranih trgovinah.

Glavna zaloga za Kranjsko: A. Sarabon, Ljubljana.

Zasebniki naj ne zamude ugodne prilike
Trgovci za naročbo
Krošnjari **ostankov**
naravnost iz tkalnice!
 1884 Posebna ponudba: 12—1
 40 met. oksforda za srajce, cejra za obleke,
 plave tkanine za predpasnike in bluze. Prima
 kakovost, **pristno barvano le K 15-40.**
 40 met. rumenobele tkanine, kreasa-platna, ka-
 nafasa, zajamčeno prima kakovost, pralno, le
K 18-40. 1 kos 150/200 cm rjuh, zajamčeno
 platno, brez konkurence, za le K 2-25. Brisače
 40 cm široke, 1 m dolge, za samo 32 vin.
 1 dvanajststoričar robcev z atlas-robom K 1-25.
 Pošilja se po povzetju. Kompl. zavoj 5 kg
 povsod franco. Za neprimerno denar nazaj in
 se povrne tudi poštnina, torej nikak riziko.
 Prosim, da se ne zamenja moja trdka s po-
 dobno se glasečimi, ki pošiljajo neporabno
 blago, ne vračajo poštnine pri vrnjenem blagu,
 in so le kramarji. — Obrne naj se vsak na
 Julija Müllerja tkalnice, Heřm. Městece, Češko.

Vino na prodaj

v kletah slovenskih kmetov na morski obali
 Izola, Piran, leži na solčnem bregu. Za
 pristnost jamči „Kmečka gospodarska za-
 druga“ v Medoših, pošta Piran, Istra.
 Vina so: refoško črni, cena 26 do 28 K
 100 l, vina, belo, rumeno, cena 30 do 32 K
 100 l, postavljeno na postajo **Porterose.**
 Kdor kupi, naj pošlje svoje sode na po-
 stajo. 3348 1

Domača elektrotehnična obrt
FR. SAX elektrotehnik
Gradsko štev. 17
 priporoča svojo elektroinstalacijsko obrt
 slav. občinstvu v mestu in na deželi za uva-
 janje vsakovrstnih signalnih in varnost-
 nih električnih naprav, kot hišnih zvon-
 cev, budilk, telefonov i. t. d. Upeljuje in
 preskušuje strelkovce na njihovo odvodno
 zmoglost na znanstveni podlagi. Izvršujem
 tudi instalacijo jakih tokov za moč in
 luč. — Postregel bodem vestno in točno.
 Pokličite me, ako je Vaš električni obrat moten!
 2139 Velespoštovanjem (1)
FR. SAX, domača elektrotehnična obrt Ljubljana
Gradsko štev. 17.

Stanovanje

s 3 sobami, kabinetom, kuhinjo in pri-
 tiklinami se odda s 1. februarjem v
 Spod. Šiški, Franca Josipa cesta
 št. 107. Vpraša se istotam v 1. nad-
 stropju. 3356 3—1

Gospodarsko društvo

Bermu, pošta Pazin, (Istra),
 posreduje brezplačno pri prodaji
 svojih udov. Cena je nizka. Vino
 je bele, rdeče in črne boje; ka-
 kovost izborna. (2983 1)

Št. 17996

Razpis.

3368 3—1

Za zgradbo okrajnih cest

Smihel-deželna cesta na Žužemberk, Ajdovec-deželna cesta na Žužemberk in Zvirče-
 Lazina v žužemberškem cestnem okraju na 16.500, 53.500 in 71.000 K, proračunjena dela
 in dobave se bodo oddale potom

javne ponudbene obravnave

Pismene, vsa dela zapopadajoče ponudbe z napovedbo popusta ali doplačila v
 odstotkih na enotne cene proračuna ali tudi pavšalne svote naj se predložijo

do 18. decembra t. l. ob 12. uri opoldne

podpisanemu deželnemu odboru.

Ponudbe, katere morajo biti kolkovane s kolkom za eno krono, doposlato je za-
 pečatene z nadpisom:

„Ponudba za prevzete cestnih gradb v žužemberškem cestnem okraju.“

Ponudbi mora biti dodana izrecna izjava, da pripozna ponudnik stavbne pogoje
 po vsej vsebini in da se jim brezpogojno vkloni.

Razven tega je dodati kot vadij še 5% stavbnih stroškov v gotovini ali pa v
 pupilarnovarnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni.

Deželni odbor si izrecno pridrži pravico, izbrati ponudnika ne glede na višino
 ponudbene cene, oziroma če se mu vidi potrebno, razpisati novo ponudbeno razpravo.

Nacrti, proračun in stavbni pogoji so na ogled v deželnem stavbnem uradu ob
 navadnih uradnih urah.

Od deželnega odbora kranjskega

V Ljubljani, dne 30. novembra 1909.

NAZNANILO
 Slavnemu občinstvu ter gg. gostilničarjem vljudno na-
 znanjam, da sem **otvoril v Spod. Šiški** na Celovski
 cesti št. 117 poleg hotela Vega
trgovino z vinom na debelo.
 Dobivajo se: **belo istrijsko vino, muška-**
telec, črni teran, sploh več vrst dobrega in prist-
 nega vina. Cene zelo nizke, postrežba točna.
 Vljudno se priporoča **Franc Milanović,**
 trg. z vinom, Spod. Šiška.

40 okvirjev z mrežami

(sušilnice za zeljčiča)
 po 3 m dolge, 90 cm široke, 13 cm visoke.
 Poizve se pri g. PAVLU BATJELU, mizarju,
 Radeckega cesta 1, v Ljubljani. 3342 2—1

Gospodinjstvo

želi prevzeti pri duhovnem gospodu ali sam-
 ski dvojici v mestu ali na deželi priletna vdova
 Naslov pri upravnistvu »Slovenca«.
 3367 (2—1)

Skupna rezerva sklepom 1908

čez sto tidesettisoč kron.

Upravno premoženje sklepom 1908 čez

tri milijone šeststotisoč kron.

Zadružnikov čez 600.

Glavna Posojilnica

registr. zadruga z neom. zavezo v Ljubljani,

pisarna na Kongresnem trgu št. 15. nasproti nunske cerkve obrestuje hranilne vloge po

4 3/4 %

t. j. K 4-75 na vsa 100 kron, takoj od dneva vložitve, pa do dneva dvige brez
 odbitka rentnega davka. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovina, ne da bi se
 obrestovanje pretregalo.

Ima domače hranilnike.

Uradne ure od 8. do 12 dopoldne in od 3. do 6. popoldne.

Tekoči račun v Avstro-ogrski banki v Ljubljani. 3418

Račun poštne hranilnice štev. 49086.

Telefon štev. 135.

Domače slovenske trdke

Posojilnice.

Kmetska posojilnica Ljubljana-
 lice, sprejema hranilne vloge in daje posojila, Du-
 najska cesta št. 18.

Ljudska posojilnica Miklošičeva cesta 8. —
 Glej inserat.

Vzajemno podporno društvo, Kongresni trg 19
 Glej inserat.

Razne trdke.

Jager Toni, trgovina ročnih del, Židovske ul. 5.

Kollmann Fran, zaloga porcelana in steklenine
 Mestni trg.

Josip Košmerl prva jugoslovanska tvor-
 nica drož priporoča svoje
 izborne droži (kvas).

Lekarna Trnkoczy v Ljubljani, zraven ro-
 tova.

Mencinger T. trgovina s spec. blagom in
 delikatesami. Sv. Petra cesta
 št. 37. in 42.

Obrtno pomožno društvo Kongresni trg
 štev. 4.

Pristou Filip, slikar za napise, črke in grbe,
 Prešernova ul. 50.

Treo Simon, stavbena trdka, Sv. Petra c. 25.

Zorec Franc, trgovina z mešanim blagom
 in moko, Sv. Petra cesta 21.

Zorec Franc, trgovina z meš. blagom, manufak-
 turo, potreb. za šivilje, Sv. Martina c. 23.

Zibert A., največja zaloga čevljev domačega iz-
 dela, Prešernove ulice.

Zobozdravnik Schweigerja
 se zboljšana usna voda

Tacitol

povzroči prijeten hladilen okus v ustih, uniči
 nastale bakterije, odstrani slab duh, tudi pri
 kadilcih, je nenadomestljivo sredstvo zoper
 zobohol, ker s tinkturo brez primesi vode
 napojena bata v bolni zob vložena takoj
 omili bolečino.

Tacitol 2759 1

ne bi smela nobena hiša pogrešati!

Podrobneje navodila daje popis,
 ki je vsaki steklenici pridejan.

Cena steklenice je 1 K 60 vin.

Dobi se v lekarnah gospodov: **Bohinc,**
Piccoli, Sušnik, Trnkoczy; pri drogistu
 g. **Kancu** in vseh večjih prodajalnah.

Naročila od 4 steklenic dalje se razpošiljajo
 poštne prosto.

Lokal

obstoječ iz treh prostorov,
 pripraven za raznovrstno
 trgovino, gostilno, kavarno
 ali akcidenčno tiskarno se od 1. januar. 1910

Več se pozve Zvonarska ulica

odda. št. 5 pri blagajniku. 3359 3—1

Za Božič! Krasna darila

prstanov, uhanov, zlatih in srebrnih

verizije, ur, očal i. t. d.

Blago prve vrste.

Solidna postrežba.

- Najnižje cene. -

195 52—1

Lud. Černe

juvelir, trgovec z urami

in očali ter zapriseženi

sodnijski cenilec.

Ljubljana, Wolfova ulica štev. 3.

Izdelovanje umetnega kamnja: cevi za ka-
 nale in vodovode, stopnice, mozaične in
 hidravlične **metallique-plošče** za tlakove
 v raznih vzorcih, podboji, nagrobni spome-
 niki in okvirji, postamenti, balustrade, orna-
 menti, façade; naprava železno-betonskih
 stropov, mostov in načrte zanje po inženirju-
 strokovnjaku. 979

Betonsko podjetje
Tvornica umetnega kamnja in marmorja
ZAJEC & HORN
 Ljubljana, Dunajska cesta štev. 73.
 Filijalka na Pešati, p. Dol pri Ljubljani.

Nikomur še ni bilo žal, kdor je poskusil prekrasne plošče iz
 umetnega marmorja (**Carralyt-patent**) za obhajilne mize,
 oltarje, za prevleko stebrov in celih sten v cerkvah, vilah, prodaj-
 alnah itd.; najpopolnejše nadomestilo naravnega marmorja. Opozar-
 jamo na pat. **Ceolitne plošče**, krasno, a ceno nadomestilo glazi-
 ranih porcelanskih plošč za obkladanje sten v kopalnih sobah, ku-
 hinjah, za mizne plošče, podoknice (**Fensterbänke**), za zunanje dežju
 izpostavljene stene itd. **Terrazzo-tlakovi**; **Ksilitolith** (kamenoles)
 je izmed najmodernejših tlakov: tiha hoja, topel, brez špranj, higi-
 jeničen, neogorljiv, v raznih barvah, lepši in trpežnejši nego parket.

Vinarska in gospodarska zadruga
v Dornbergu na Goriskem
ima na prodaj mnogo
tisoč hl najizbornejšega

VINA

med tem nekaj sladkega
a la „PROSEKAR“. - Na
željo se služi z vzorci.

Telefon 177.

L. Tomažič
zaloga piva

v Spodnji Šiški pri Ljubljani.
Gospodom gostilničarjem in
p. n. slavnemu občinstvu
priporočam
zagrebačko in
= češko pivo =

Stambilije

vseh vrst za urade,
društva trgovce itd.

Anton Cerne

graver in izdelovatelj
kavčuk - štambiljev

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 6.

Ceniki franko. 3450 52 1

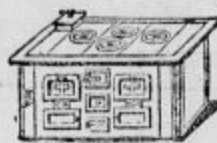

Ustanovljeno 1862. Telefon 594.

RUDOLF GEBURTH, DUNAJ

C. IN KR. DVORNI MASINIST
VII. Kaiserstrasse šte. 71, vogel Burggasse.
največja in najbogatejša zaloga vseh vrst

kurilnih pečij posebno finih v vseh barvah, v
ognju email, z nikeln, montažo
pečij za reguliranje (Füllöfen) od 15 K višje,
pečij za trajno kurjavo za premog
OGNJIŠČA, ŠTEDILNIKI, STROJNI ŠTEDILNIKI
v vseh velikostih

železne pečij s pečilnicami
za dve ali tri sobe
pečij in kamini za plin.
Ceniki zastoj in
franko. 2442

Kdor je siv, izgleda star.

Izborno, razjunceno neškodljivo barvilo za lase in brado sta
1. Vitek-ov „Immerjung“, rdečk, rujave in črne barve.
Barva takoj in trpežno. - Kart. K 4. - Ti barvili
2. Vitek-ov „Nucin“, enojna steklenica K 1. - Ti barvili
sta vsokrat preizkušeni. Edino pristni iz kemijske laboratorije

FR. VITEK & Co. PRAGA. 1824

pred uporabo.

Po uporabi.

Zahtevajte le Vitkov izdelke in odklanj. odločno vse drugo.
Dobi se pri: Ant. Kancu, T. Mencingerju, Ljubljana.

Dragotin Majce

= čevljarski mojster =
Ljubljana, Radečkova cesta 2

Priporočam se velečastiti duhovščini
in slav. občinstvu v mestu in na deželi
v obilo naročil. Izgotavljam natančno
po meri ter isto ohranjam za prihodnja
naročila. Obnoveitev naročila zadostuje
po dopisnici. Na željo pridem tudi na
dom. Cene zmerni. Postrežba točna!
3292

= Fotografski umetni zavod =
Avg. Berthold

Ljubljana, Sodnijske ulice šte. 11.

Izvrševanje vseh v fotografsko stroko spadajočih
naročil kakor: povečevanje, reproduciranje, foto-
grafiranje tehničnih predmetov, interijerjev itd.

— Vsa dela se izvršujejo točno tudi v največji množini. —

Glogowski & Komp.

c. in kr. dvorna založnika

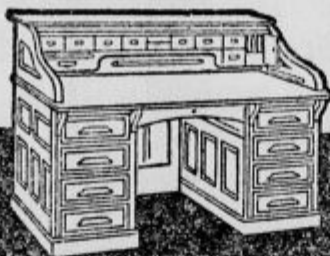
Dunaj I, Franz-Josefs-Kai 15 in 17

454 34-1

priporočata

Praktično
in
priručno.

Remington-samopisnice
(pisalne stroje) model X. in XI.

kakor tudi pisarniške po-
trebščine, pohištvo, n. pr.

amerikanske pisalne mize

ki so izredno praktične
:: za porabo. ::

Prospekte zastoj in poštnine prosto.

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki
„Severonemškega Lloyd“

BREMENA

NEW-YORK ::

s cesarskimi brzoparniki
:: Kronprinzessin Cäcilie ::
Kaiser Wilhelm II, Kron-
prinz Wilhelm, Kaiser Wil-
:: helm der Große. ::

Prekomorska vožnja traja samo 5-6 dni.

Natančen in zanesljiv poduk in veljavne vožnje listke za parnike gori nave-
denega parobrodne družstva kakor tudi listke za vse proge ameriških že-
leznic dobite v Ljubljani edino-le pri 2886-58

Edvard Tavčar-ju, v Kolodvorskih ulicah št. 35.

nasproti občeznane gostilne „Pri starem Tišlerju“.

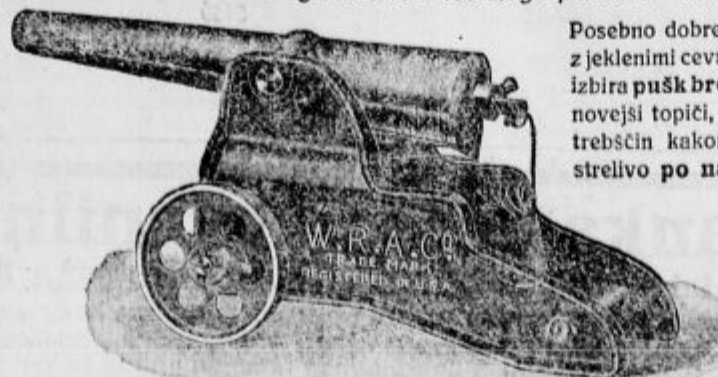
Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in soboto. Vsa potovanja se tikajoča
pojasnita točno in brezplačno. Postrežba poštena, rečna in solidna.

Potnikom namenjenim v zapadne države kakor: Colorado, Mexiko, California, Ariona
Utah, Wyoming, Nevada, Oregon, in Washington, nudi naše društvo posebno ugodno
izvanredno ceno čez Galveston. Odhod na tej progi iz Bremena enkrat mesečno.

Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimore in na vse ostale dele sveta, kakor:
Brazilija, Kuba, Buenos Aires, Colombo, Singapore, v Avstralijo itd. itd.

FR. ŠEVČIK, puškar v Ljubljani
Židovska ulica št. 8

priporočam svojo veliko zalogo najnovejših pušk in samokresov lastnega izdelka, kakor tudi
belgijskih, salskih in čeških strogo preizkušenih pušk, katere presegajo glede dela in tudi
glede strele vse druge puškarske izdelke.

Posebno dobre so lahke trocevke in puške
z jeklenimi cevmi za brezdimni smodnik. Velika
izbira pušk brez petelinov (Hammerless). Naj-
novejši topiči, velika zaloga vseh lovskih po-
trebščin kakor tudi potrebščin za ribiče,
strelivo po najnižjih cenah na razpolago,

Popravila izvršujem naj-
ceneje, točno in zanesljivo
v lastni delavnici. Od zunaj
naročenostvari odpošiljam
s povratno pošto.

Ceniki na zahtevo zastoj
in poštnine proste.

Ceno posteljno perje.

1 kg sivena skubljenega perja K 2, polbelena K 2-80,
belena K 4, črna K 6, najboljšega skubljenega K 8,
sivega puha K 8, belena K 10, prsnega puha K 12, od
5 kg nadalje poštne prosto.

Dovršene postelje bogato napol-
njene, iz zelo
gostega jakega trpežnega rdečega, modrega, belena ali
rumenega inlet-nanking-blaga, 1 pernica vel. 150x116
cm z 2 blazinama, velikost 80x58, napolnjena z jako
lepim mehkim perjem K 15, s polpuhom K 20, s puhom
K 25; posamezne pernice K 12, 14, 16; vzglavnica K 3,
K 3-50, K 4, - Pernice 180x140 cm velike K 15, 18, 20;
vzglavnica 90x70 ali 80x50 cm K 3-50, 5-50, 5-50. Spod.
pernica iz grada 180x116 cm K 15-50, 15-50. Razpošilja
proti povzetju poštn. prosto pri naročilu od 10 K dalje.

M. Berger v Dešenici št. 1010. Češki les.

Za neugajajoče denar nazaj ali se blago zamenja. -
Ceniki o žimnicah, odejah, prevlekah in vsem drugem
F 716 posteljnem blagu zastoj in pošt. prosto. 52-1

Stoj prijatelj!

1068 Preden kupiš ali izposodiš

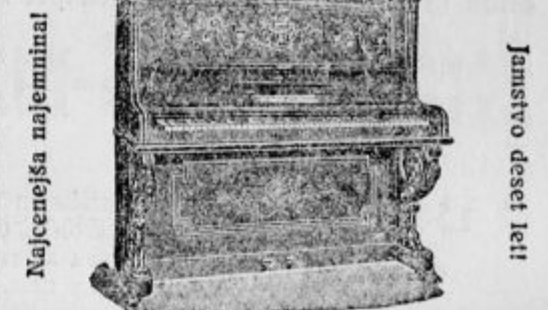
klavir ali harmonij

potrudi se še k rodoljubu, edini narodni tvrdki

ALFONZ BREZNIK Gradišče 11

(mestna hiša)

Prepričaj se o blagostojnosti in najtrpežnejši konstrukciji
mojih instrumentov iz prvovrstnih najboljših tvojcev.

Kot strokovnjak in učitelj Glasbene Matice in zaprišežen
izvedenec c. kr. deželne sodnje jamčim za vsak instrument,
ki sem ga preizkusil sam.

Prodaja proti ceniku z izrednim popustom
tudi na najmanjše obroke brez zadatja

Sodi.

Več vrst sodov ima napredaj **A. REPIC**,
sodarski mojster v Ljubljani, Trnovo. 1810 52-1

Perje za postelje in puh

3f92 priporočam po najnižjih cenah 52-1

F. HITI pred Skofijo 20.

Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Priporočam se:

Hotel pri Maliču

(nasproti glavne pošte) v najprometnejši legi
mesta. — Sobe za tujce od 1'20 K naprej.

restavracija v hiši.

Oddajajo se tudi mesečne sobe po zni-
žani ceni. 484 52-1

Motorje najboljšega
sistema,

mline in stiskalnice

za grozdje in sadje.

Železne blagajne,

stavnene potrebščine

in vso železnino ::

dobavlja po najnižjih
cenah slovenska vele-
trgovina z železnino

Fr. Stupica

v Ljubljani, Marije
Terezije cesta šte. 1.

IZPELJAVA
vseh poslovnih transakcij. - Izdajanje čekov, nakaznic in
KREDITNIH PISEM
za vsa glavna in stranska mesta tu- in inozemstva.

MENJALNICNA DELNISKA DRUŽBA
MERCUR OSREDNJA MENJALNICA:
DUNAJ I., WOLLZEILE 1.
Podružnice: Baden, Čoška Kamnica, Čoška Lipa, Brno, Litomerice, Moravski Zumberg, Mödling,
Novi Jičín, Pízen, Praga, Graben, in Praga, Mala stran, Liberec, Gvitava,

NAKUP IN PRODAJA
vseh vrst rent, obligacij, državnih papirjev,
akcij, prioritet, zastavnic, srečk i. t. d., i. t. d.
Zavarovanje proti izgubi pri zredanjihih srečk in vredn. papirjev.
Prospekte in cenike premij zastonj in franko.

Konkurzni razpis.

3171 4-1

V termalnem kopališču Toplice na Dolenjskem se razpisuje služba

kopališkega upravitelja

s 1. marcem 1910 v novo namestitev. Plača 1440 K, prosto stanovanje in deputati. Na željo se prepusti oskrbniku zdraviliška restavracija na lasten račun.

Prosilci s primerno strokovno naobrazbo naj pošljejo svoje lastno-ročno pisane prošnje s prepisom izpričeval do 1. januarja 1910

kneza Auersperga gozdnemu uradu Soteska, p. Straža, Dolenjsko.

Prednost imajo taki bivši hotelirji, ki so poleg nemščine zmožni tudi kaknega jugoslovanskega jezika.

Družbe
sv. Cirila in Metoda
za Istro

Izvrstno sredstvo proti vsakemu
kataru in kašlju

Prsni bonboni

Zavitek 20 vinarjev. ————— Dobi se povsod.

Glavna zaloga: Pavel Baar, Varaždin na Hrvaškem.

Razglas.

Vsled odloka okrajnega šolskega sveta v Ljubljani z dne 2. decembra 1909, št. 3244, odda krajni šolski svet na Viču pri Ljubljani potom ponudbe pri

zgradbi nove 6-razredne ljudske šole

s 14 učnimi sobami sledeča dela:

1. dninarska in zidarska dela,
2. kamnoseška dela,
3. naprava železnobetonskih stropov,
4. tesarska dela,
5. kleparska dela,
6. krovsko dela,
7. mizarska dela,
8. okov oken in vrat,
9. ključavničarska dela z dobavo železnih nosilcev.

Načrte se lahko vpogleda, tudi ustmena pojasnila se dobivajo v občinski pisarni na Glincah št. 8 in to vsaki dan od 7. tega meseca naprej od 11. ure dopoldne do 1. ure popoldne, kjer se ob enem tudi dobijo proti primerni odškodnini tiskovine proračunov, splošnih in posebnih pogojev ter ponudb, seveda dokler zaloga traja.

Ponudbe po pogojih in predpisanem vzorcu sestavljene, se morajo vložiti najpozneje do 24. grudnia t. l. do 12. ure dopoldne v občinski pisarni na Glincah št. 8. Pred ali ob enem z vložitvijo ponudbe se mora vložiti 5% vadijuma v vrednostnih papirjih ali potom hranilne knjižice v občinski pisarni istotam. Ponudba naj ima naslov: Ponudba za dela pri zgradbi nove ljudske šole na Viču.

Na Viču, dne 6. grudnia 1909.

Za krajni šolski svet:

Andrej Knez, predsednik.

3361 2-1

Najcenejše in naj-
bolj učinkovite **odvajalno sredstvo**
Filipa Neusteina
poslajene odvajalne kroglice
(Neusteinove Elizabetne kroglice).

Pred vsemi drugimi podobnimi izdelki imajo prednost te kroglice, prošle vsakih škodljivih primesti, uporabljajo se z največjim uspehom pri boleznih v spodnjem delu telesa, lahno odvajajoče, kri čistijo; nobeno zdravilno sredstvo ni ugodnejše in obenem povsem neškodljivo, da bi preprečilo 3006 20-1

zaprte

izvor premnogih bolezni. Radi poslajene oblike jih radi uživajo tudi otroci.
Skatljica s 15 kroglicami stane 30 vin., ovoj z 8 skatljic, torej 120 kroglic, stane le 2 K. Če se pošlje naprej K 2-45, se pošlje franko 1 ovoj!

Svarilo! Nujno se svari pred ponarejanji. Zahtevajte Filipa Neusteina odvajalne kroglice. Pristne le, če nosi vsaka skatljica in navodilo našo zakonito varstveno znamko v rdeče-črnem tisku „Sv. Leopold“ in podpis „Filip Neustein, Apotheke“. Naše trgovsko sodni. zavar. embalaže morajo imeti našo trdiko Filipa Neusteina lekarna „pri sv. Leopoldu“ Dunaj I., Plankengasse 6.

Zaloga v Ljubljani: **Rihard Sušnik**, lekarnar, in v več drugih lekarnah.

Za zimsko sezono: fino izdelane suknje,
kratke in dolge kožuhi, moderne obleke
od 24 K naprej, angleške obleke lastnega
izdelka, posamezne hlače, fini deški plašči
in krasni kostumi za dečke v velikanski
izberi. - Stalne, na vsakem predmetu
označene cene. — Velikanska zaloga
blaga za naročila po meri.

5169

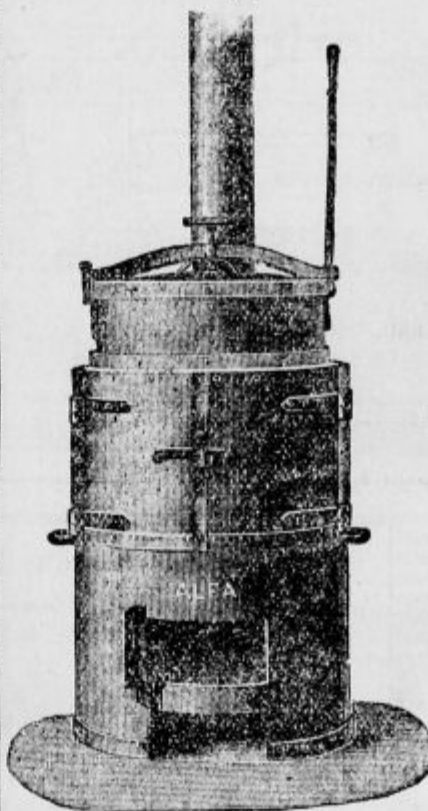
A. Hunc

Ljubljana, Dvorni trg 3.

— Podružnica: —

Jesenice (Gorenjsko).

Brzoparilniki za krmo

„ALFA“

so najbolji!

Velika prihranitev
na času,

2994 12-1 **na kurivu**

in bolja krma

to so največje prednosti istega.

Zahtevajte cenik! Dopisuje se slovensko!

Delniška družba Alfa Separator Dunaj XII.

Telefon št. 12017.

Osrednja banka čeških hranilnic

Telefon št. 12017.

Podružnica: DUNAJ I., Wipplingerstrasse 22. — (Ustredni banka českých spořitelén) — Podružnica: DUNAJ I., Wipplingerstrasse 22.
Vloge na knjižice in račun 4% in 4 1/4%. — Kupovanje in prodaja vrednostnih papirjev. — Uprava in čuvalna zaloga brezplačno.
Posojila okrajem, mestom, občinam in drugim javnim korporacijam proti amortizaciji na 4% in 1/4% upravne pristojbine. Financiranje javnih
1431 podjetij. Emisija lastnih 4% bankovnih obilicij, katere uživajo pupilarno sigurnost in se smejo rabiti za vsakovrstne kavelje.

Del. kap. 7.000.000 K
Telegrami: „Sporobanka“.
Deponiranje kavci in
: vadij raznih vrst :
Eskont menije samo
: denarnih zavodov :
Bankovne informacije
: in svete brezplačno :

IGNAC FOCK V KRANJU

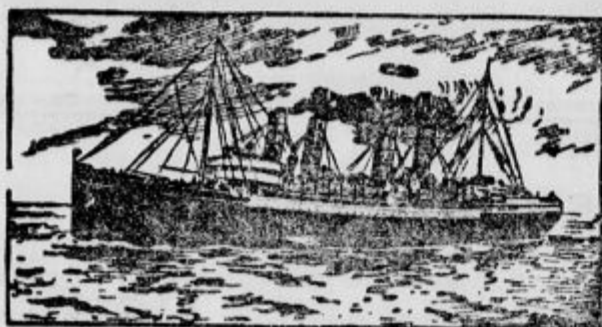
paro-tovarna za milo, surovi margarin, kristalno
sodo in stearinske sveče

Častiti duhovščini priporočam stearinske sveče za cerkveno rabo z znamkami „EXCELSIOR“ in „SUPERIOR“.

priporoča mila vseh vrst, toaletna mila, glicerinska in jedrnata, stearinske sveče znamki „ELEKTRA“ in „SOLNCE“, posebno pa milo v prid „družbe sv. Cirila in Metoda“ z znamko: 20. IX. 08 in blagovestnikov ki je produkt moderne kemije zato neprekosljivo blago.

Največje in najstarejše slovensko podjetje!

Najcenejša vožnja v Ameriko.

E. Kristan

oblastveno koncesijoni-
rana potovalna pisarna

za

:: Ameriko ::

v Ljubljani, Kolodvorske ulice šte. 41

3143 52-1

Najcenejša vožnja v Ameriko.

Ustanovljena 1847.

Ustanovljena 1847.

Tovarna pohištva J. J. Naglas

:: Ljubljana, Turjaški trg šte. 7. ::

Največja zaloga pohištva

za spalne in jedilne sobe, salone in gosposke
sobe. Preproge, zastorji, modroci na vzmeti,
žimnati modroci, otroški vozički itd.

Najnižje cene. 3091 52-1 Najsolidnejše blago.

Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklu

Augusta Agnola, Ljubljana

Dunajska cesta št. 13 poleg „Figovca“

se priporoča prečistiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom kakor
p. n. občinstvu za prevzete in solidno izvršene vsakovrstne

umetnega steklarstva in slikanja na steklo

za steklarstvo v figuralni in navadni orna-
mentiki, stavbno ter portalno steklarstvo kakor
vsakovrstna v to stroko spadajoča dela vse v najmo-
dernejšem slogu in po najnižjih cenah.

Zaloga kakor velika izbira steklenega in porce-
lanastega blaga vsake vrste, svetilk, zrcal, okvirov
podob, izdelovanje okvirov za podobe itd. 3140 52-1

Narisi in proračuni na zahtevo zastoj.

Spričevala mnogih dovršenih del so na razpolago p. n.
odjemalcem v ogled.

845 52-1

Največja in
najstarejša tovarna lončenih pecij in raznih lončenih izdelkov

Avg. Drelse v Ljubljani

Mnogokrat odlikovana.

Mnogokrat odlikovana.

Priporoča se slavnemu občinstvu in prečistiti duhovščini v naročila na

štedilna ognjišča in peči

preproste in najfinije, izvršene v poljubnih modernih barvah in vzorcih
najbolj strokovnjaški, solidno in trpežno po najnižjih cenah. Zupnišcem,
samostanom in šolam dovoljujem znaten popust. Ilustr. ceniki so na razpolago.

Načrti in izvršitev le pri
domači specialni tvrdki.
Tehniške ocene in načrti
za: tonj, ko se poveri delo.

Inženier-hidrotekt
Konrad Lachnik, Ljubljana
Beethovenove ul. 4. Brzjavlj: Lachnik, Ljubljana.

Delniška družba združenih pivovaren Žalec in Laško
priporoča svoje izborno pivo.

Specialiteta: „**Salvator**“ (črno pivo a la monakovsko). — Zaloga Spodnja Šiška (telefon št. 187).

Pošiljkatve na dom sprejema restavracija „Narodnega doma“ g. Kržišnik. (Telefon št. 82.)

Ustanovljena leta 1882.

Telefon šte. 185

Telefon šte. 185

Ustanovljena leta 1882.
Pošne hranilnice račun šte. 828-405.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v lastnem zadružnem domu v Ljubljani na Dunajski cesti šte. 18

je imela koncem leta 1908 denarnega prometa nad K 71,417.344.75

obrestuje hranilne vloge po 4 1/2 %

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje poso-
jilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi hranilne vloge na tekoči račun v zvezi s čehovnim prometom in jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog dne 31. decembra 1908 nad K 17,102.911.27

Upravno premoženje K 17,519.983.93

Posojuje na zemljišča po 5 1/4 % z 1 1/2 % na amortizacijo ali pa po 5 1/4 % brez
amortizacije; na menice po 6 %.

Posojilnica sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.

URADNE URE: vsaki dan od 8.—12. in od 3.—4. izven nedelj

in praznikov. 52-1

Najkrajša in najcenejša vožnja v Ameriko

z modernimi, velikimi brzoparniki iz
Ljubljane čez Antwerpen v New-York in čez
Antwerpen v Boston.

je proga
rdeče zvezde „Red Star Line“.

Na naših parnikih „Finland“, „Kronland“,
„Vaderland“, „Zeeland“, „Lapland“, „Menomi-
na“, „Maniton“, „Gothland“, „Marquette“ in
„Samland“, kateri vsak teden v sobotah oskr-
bujejo redno vožnjo med Antwerpenom in New-
Yorkom, so snaznost, izborna hrana, vljudna
postrežba in spalnice ponovno urejene v kajite
za 2, 4 in 6 oseb, za vsakega potnika eminent-
nega pomena in traja vožnja 7 dni.

Odhod iz Ljubljane vsak torek popoldan.

Naša proga oskrbuje tudi po večkrat na mesec
vožnjo čez Kanado, katera pa je izdatno ce-
nejša kakor v New-York.

Pojasnila daje vladno potrjeni zastopnik

Franc Dolenc

v Ljubljani,
Kolodvorske ulice odslej št. 26, od južnega
kolodvora na levo pred znano gostilno pri
„Starem tislerju“ 188 (52-1)

Ponudimo vsako poljubno množino!

Zarezane strešnike (prve vrste) za privezati ali pribiti na late
torej popolnoma varno proti nevihti.
zidarsko strojno opeko, Portland-cement, peči, štedilnike, šamotne plošče
za tlakanje cerkvâ, hodnikov i. t. d.

F. P. VIDIC & Komp. Ljubljana.

Na zahtevo pošljemo vzorce in prospekte takoj brezplačno.

**Herbabny-jev podfosfornokisli
apneno-železni sirup.**

Ta je že 40 let uveden, zdravniško preizkušen in priporočen.
Izborno sredstvo za tvoritev krvi in kosti. Odstranjuje slez, pomirjuje kašelj
in vzbuja slast. Pospešuje prebavo in reditev posebno pri slabotnih otrocih.
Cena steklenici K 2-50, po pošti 40 vinarjev več za zavitek.

Edino izdelovanje in glavna razpošiljatev: Dr. Helmannova lekarna (Herbabnyjev naslednik) „zur Barmherzigkeit“, Dunaj, VII. 13, Kaiserstrasse 73-75.
V zalogi je nadalje pri gosp. lekarnarjih v Ljubljani, Bejaku, Brežah, Celju, Celovcu, Crnomlju, Novem mestu, Reki, Sovodnju, St. Vidu, Trbižu, Trstu, Velikovcu, Volšperku in Andrijeveču.

**Herbabny-jev okrepljeni
Sarsaparilla-sirup.**

Je že 35 let uveden in najbolje preizkušen. — Izvstno
odvajalno sredstvo. — Odstranjuje zaprtje in njega zle posledice. — Pospešuje
odvajanje in čisti kri.
Cena steklenici K 1-70, po pošti 40 vinarjev več za zavitek. 2935 16-1

„zur Barmherzigkeit“, Dunaj, VII. 13, Kaiserstrasse 73-75.

Pristen le tedaj, če je
trioglasta steklenica za-
prta s spodnjim pasom
(rdeč in črn tisk na
rumenem papirju). ::

**Doslej
nedosežen!!**

W. MAAGER-ja
:: pristno čisto ::

**ribje
olje**

(v zakonito zajamčen
opravi)

rumeno, steklenica K 2-
belo, " " 3-
pri

**Viljemu Maager-ju
na Dunaju.**

Od 1869 uvedeno splošno
v avstro-ogrski monarhiji.

Gospodje zdravniki in pro-
fesorji ga radi zapisujejo.

Dobi se skoro v vseh le-
karnah in drožerijah.

Glavna zaloga in razpo-
šiljalnica za avstro-ogrsko
monarhijo:

**W. Maager, Dunaj,
III/3, Heumarkt 3.**

Ponarejanja se sodnijsko zasledujejo.

**Ugodna prilika!
Sode od finega špirta**

iz hrastovega lesa, krasni
izdelek tovarne špirta, zelo
močne in trpežne, deloma
popolnoma nove, deloma
enkrat rabljene po 300, 350,
400, 600 do 700 litrov za
takošnjo rabo vsakih vrst vina najboljšo
priporočljive, **odda** po prav nizkih
solidnih cenah trdka 3320 20 1

**Iv. A. Hartmanna nasl.
Avg. Tomažič**
Ljubljana, Marije Terezije cesta

POZOR!

Se priporoča za izdelovanje kožuhov vseh vrst
kakor tudi damskih jop, kolerjev, mufov.

V zalogi ima vedno veliko izbero vseh vrst kožu-
hovine. Sprejemajo se popravila vseh v to stroko spa-
dajočih predmetov. Izdeluje se vse po najnižjih cenah.

**J. WANKE, Ljubljana,
Sv. Petra cesta šte. 21**

:: Marija Sattner ::

Ljubljana, Dunajska cesta 10, II. stop., II. nadstr. (Medijatova hiša).

se priporoča prečistiti duhovščini za

izdelovanje cerkvenih paramentov.

Izdeluje cele ornate, kazule v vseh liturgičnih barvah,
pluvijale, obhajilne burze, štole in vse za službo
božjo potrebne stvari, priprosto in najfineje, kakor se glasi
naročilo, v svilnatem in zlatem vezenju. — Izdeluje tudi
bandera in baldahine ter izvršuje vsakovrstno cer-
kveno perilo iz pristnega platna. Vporablja samo dobro
blago, cene po mogočnosti nizke, zagotavlja trpežno, vestno
delo in hitro postrežbo. — Prenovljenje starih paramentov
tudi zadovoljno prevzame.

52

Ceno češko posteljno perje!
5 kg sovo skublj. K 8-80 boljša K 12-—, belo kot puh
meko skubljeno K 18-—, K 24-—, saznobelo kot puh
meko skubljeno K 30-—, K 36-—. Pošilja traka po po-
šti. Zamaš dovoljuna proti povratni poštnine Bene-
dikt Sachsel, Lobos 159, pri Piznu, Češka. 3223 6-1

Božič 1909!

New-York in London nista priznala niti evropski
celini ter je velika tovarna srebrnine prisiljena, oddati svo
svojo zalogo zgolj proti majhnemu plačilu delavnih moči.
Pooblaščen sem izvršiti ta nalog. Pošiljam torej vsako-
mur sledeče predmete le proti temu, da se mi povrne

- K 13-80 in sicer:**
6 kom. najfinejših namiznih nožev s pristno
angleško klinko;
6 kom. amer. pat. srebr. vilic iz enega komada;
6 kom. amer. pat. srebrnih jedilnih žlic;
12 kom. amer. pat. srebrnih kavinskih žlic;
1 kom. amer. pat. srebrno zajemalico za juho;
1 kom. amer. pat. srebr. zajemalico za mleko;
6 kom. ang. Viktorija čašice za podklado;
2 kom. elegantnih namiznih svečnikov;
1 kom. cedilnik za čaj;
1 kom. najfinejša sipalnica za sladkor.
42 komadov skupaj samo K 13-80.

Vseh teh 42 predmetov je poprej stalo K 80-
ter jih je moči sedaj dobiti po tej minimalni ceni
K 13-80. Američansko pat. srebro je znano, je
skozumsko bela kovina, ki obdrži bojo srebra
25 let, za kar se garantuje. V najboljši dokaz, da
je to inercna temelji na nikakršni slepariji,
zavezuje se s tem javno, vsakemu, kateremu
ne bi bilo blago všeč, povrniti brez zadržka
znesek in naj nikdor ne zamudi ugodne prilike,
da si omisli to krasno garnituro, ki je posebej
prikladno kot prekrasno

božično in novoletno darilo.

kakor tudi za vsako boljše gospodarstvo.

Dobiva se edino le v **A. Hirschberg-a**

ekspozitni hiši amer. pat. srebrnega blaga

na Dunaji II., Rembrandtstrasse 19 S. L. Telefon 14597

Pošilja se v provincijo proti povzetju, ali če se

znesek naprej vplača. — Čistilni prešek za njo

21 vin. — Pristno le z zvraven natis-
njeno varstveno znamko (zdrava

kovina). — Izvleček iz pohval, pi-
sem: Bili sem s pošiljateljico krasne

garniture jako zadovoljen. Ljub-
ljana, Otton Bartusch, c. kr. stotnik

v 27. pešpolku. — S pat. srebro

garnituro sem jako zadovoljen. Tomaz Rožanc,

dekan v Mariboru. — Kar je vaša garnitura v

gospodinjstvu jako koristna, prosim, da mi po-
šljete še eno. Sent Pavei pri Preboldu, Dr. Kar-
nilo Böhm, okrožni in tovarniški zdravnik. —

S poslanim namiznim orodjem sem zelo zado-
voljen. Mihael Kovačević, ravnatelj pomožn.

uradov dež. pri vladi v Sarajevu. Sarajevo,

22. oktobra 1904. 5208 3-1

Založnik c. kr. avstrijskih državnih uradnikov

**Klobuke,
cilindre in čepice**

v najnovejših faconah in velikih izberah

112 priporoča 52-1

Ivan Soklič.

Pod trančo št. 2. Postaja elek. železnice.

Tovarna

za čevlje

F. L. POPPER, Chrudim, Češko.

Izdelek nedosežen glede trpežnosti, elegancie in priljubljenosti torej najboljši
izdelek monarhije, kar priznavajo vsi merodajni strokovnjaki. Naj torej nikogar
ne premotijo hvalisanja z drugih strani, vsak naj kupi le čevlje z znamko F. L. P.

Edina prodaja za Kranjsko:

JULIJASTOR, Ljubljana, Prešernove ul. 5.

Znamka F. L. P.

Znamka F. L. P.